

Свети Јован
Шангајски
*Проповед на
Преображење*

**ОСВЕШТАНА
ЦРКВА У
НАДРЉУ**

*Свети Анастасије Синаит,
архимандрит Јакинт (Унчуљак),
јеромонах Иринеј (Пиковски),
Марко Стевановић, Марко Јефтић,
Небојша Ђокић*

фото репортажа

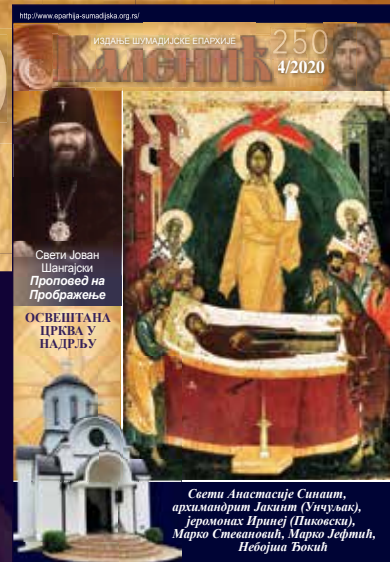
Освећење нове цркве у Левачком селу Надрљу

ИЗДАЊЕ ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ

Каленик

250

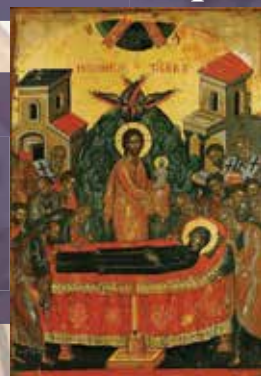
*Свети Анастасије Синаит
Виђење славе Божије
и наговештај
царства небеског*

стр. 2

*Свети Јован Шангајски
Господ на Тавору показује
људску боголикост*

стр. 3

*Архимандрит Јакинт (Унчуљак)
Панегирик на Успење
Пресвете Богородице*

стр. 4

Иринеј (Пиковски), Слово на Успење Пресвете Богородице.....	7
Марко Стевановић, Где је Црква, ту је Дух Свети, где је Дух Свети, ту је Црква.....	9
Марко Јефтић, Последња Литургија у Светој Софији.....	13
Освећење нове цркве у Левачком селу Надрље.....	16
Небојша Ђокић, Јарушичка црква Светог архангела Гаврила.....	26

*Из летописа Епархије шумадијске
Упокојили се у Господу
Промене у Епархији шумадијској
Служења, приједи и посете Епископа шумадијског Г. Јована
Дечија страна*

Издаје са благословом
Његовог преосвештенства
епископа шумадијског
Господина Јована

Година XLI,
Број 4, (250), 2020.

Издавач:
Српска православна епархија
шумадијска

Издаје:
шест пута годишње

Тираж: 2000 примерака

Штампа: ГРАФОСТИЛ,
Крагујевац

271.222(497.11)
ISSN 1820-6166 = Каленик
COBISS.SR - ID 50771212

9 771820 616009

Главни и одговорни уредник: Никола Миловић, протојереј
Заменик главног и одговорног уредника: Негослав Јованчевић
Редакција: Др Зоран Крстић, протојереј - ставрофор, Миљин Марковић, протојереј,
Марко Митић протојереј, Рајко Стефановић, протојереј - ставрофор, Драган Икић, јереј,
Небојша Младеновић, протојереј, Владан Костадиновић, јереј, Гордана Јоцић

Уредништво и администрација: "Каленик", Владимира Роловића број 1, 34000 Крагујевац,
e-mail : n.milovic2@gmail.com
Дизајн и прелом: Дејан Манделц

Свети Анастасије Синаит

ВИЂЕЊЕ СЛАВЕ БОЖИЈЕ И НАГОВЕШТАЈ ЦАРСТВА НЕБЕСКОГ

Проповед на Преображење Господње

На гори Тавор Исус је својим ученицима открио небеску тајну. Док је живео међу њима, говорио је о Царству и свом Другом доласку у слави, али, како би из њихових срца одстранио било какву сумњу о Царству и како би потврдио њихову веру у оно што се налази у будућности схваћено на основу старозаветних праобраза у садашњости, на Тавору им је дао предивно виђење своје

гле, јавише им се Мојсеј и Илија, који с њим говораху“ (Мт 17, 1-3).

Ово су Божанска чудеса која прослављамо данас; ово је сачувано откривење дато нам на гори; ово је прослава Христа који нас је заволео у свету. Послушајмо онда свети глас Божији који нас снажно призива са висине, са врха планине, да заједно са Господњим изабраним ученицима дубоко продремо у значење ових светих тајни, далеко изван наших земаљских могућности. Исус иде пред нама како би нам показао оба пута – и на планину и у Царство, и смело кажемо да је на нама да Га пратимо најбрже што можемо, са чежњом за виђењем небеског које ће нам дати кроз своје блистање, обнављајући нашу духовну природу и преображавајући нас у своје подобије, чинећи нас вечним удеоцима Његовог Божанског Бића и подижући нас до непојмљивих висина.

Трчимо поуздано и са жељом да се успењемо на облак попут Мојсија и Илије или Јакова и Јована. Будимо као Петар обузети како бисмо видели Божанску светлост и да будемо преображени тим славним Преображењем. Повуцимо се из света и станимо далеко од земље; издигнимо се изнад тела одвајајући себе од творевине и окренемо се Творцу, којем је Петар, у екстази, завапио: „Госпode, добро нам је овде бити“!

Заиста нам је добро овде бити, као што си рекао, Петре. Добро нам је бити са Исусом и остати са Њим до века. Какву већу радост или већу част можемо имати него да будемо са Господом, да будемо попут Њега и да живимо у Његовој светлости?

Стога, када свако од нас буде имао Бога у срцу и буде преображен у Његов Божански лик, потребно је да опет са радошћу завапимо: *Добро нам је овде бити* – овде где све ствари обасјава Божанствена светлост, где је уживање, радост и клицање; где у нашим срцима нема ничег другог осим мира, спокоја и тишине, где видимо Бога. Јер овде, у нашим срцима, Христос се настањује заједно са Оцем, говорећи: „Данас дође спасење дому овоме“ (Лк 19, 9). Са Христом наша срца примају обиље Његових вечних благослова и идемо тамо где их је спремио за нас као у огледалу да видимо рајске плодове и цели свет како долази.

славе, наговештај Царства небеског. Било је као што им је рекао: [„Како време иде бићете у опасности да изгубите своју веру. Да се сачувате тога“]¹ заиста вам кажем: Има неких међу вама што стоје овде који неће окусити смрти док не виде Сина Човечијега где долази у Царству своме“ (Мт 16, 28). Штавише, у циљу да нам покаже да Христос има такву снагу када год жели, јеванђелиста наставља: „И после шест дана узе Исус Петра и Јакова и Јована, брата његова, и изведе их на гору високу саме. И преобрази се пред њима, и засија се лице његово као сунце, а хаљине његове постадоше беле као светлост. И

¹ Овај део се не налази у стиху Мт 16, 28 у издању Светог архијерејског синода СПЦ.

Свети Јован Шангајски

ГОСПОД НА ТАВОРУ ПОКАЗУЈЕ ЉУДСКУ БОГОЛИКОСТ

Проповед на Преображење

Када је створио свет, Бог је рекао: „Да начинимо човека по своме обличју, као што смо ми“ (Пост 1, 26). Боголикост се манифестује кроз човекове менталне могућности, кроз његов ауторитет над природом, његову моћ и способност да ствара. Наше подобје Богу се састоји у моралном савршенству, духовном успињању и могућности да се достигне светост.

Божији лик и подобје, према којима су наши преци створени, у пуноћи се читава у њима пре пада. Грех је уништио и прво и друго, иако није учинио човека сасвим одвојеним од њих.

Човек је сачувао свој ум и друге квалитете које је добио даром боголикости, али потребно је да уложи већи напор да би их развио. Ипак, добија само мали део онога што су његови преци примили у потпуности. Чезња да буде подобан Богу остала је у човеку у извесном степеноу, иако се понекад смањи тако да се једва препознаје.

У циљу враћања човека његовој изворној блискости са Богом, Син Божији је дошао у свет оваплотивши се. Узео је на се човекову природу и постао као човек у свему, осим у греху. Он је дошао да обнови нашу првостворену лепоту лика Божијег. Међутим, ако је Бог у почетку створио човека према свом лику и подобју, онда је у обнављању тога потребно и човеково учешће. Човек мора да тежи савршенству како би га достигао кроз милост и помоћ Божију. Господ је показао пут ка савршенству кроз своје учење и кроз лични пример. То је пут моралног савршенства, самоодрицања и спремности да ослободимо себе од свега што је грешно. Грех је продро дубоко у човекову природу, стапајући се са њом. Свака особа је рођена са семеном греха и борба да се ослободи тог семена јесте борба са самим собом. Због тога је та борба сва у мукама, али је потребна како бисмо дошли ближе Богу. „Ако хоће ко за мном ићи, нека се одрекне себе, и узме крст свој и за мном иде“ (Мт 16, 24). Крст који ми морамо понети јесте управо та борба са нашим слабостима, манама и грехом. Постепено ослобађање нашег бића од тога, човека води ближе Богу, према чијој слици је и створен. Човек сам по себи нема довољно снаге да испуни ово, већ је потпомогнут Божијом милешћу, коју Он даје кроз Цркву установљену од стране Његовог Оваплоћеног Сина. Због овога се Син Божији оваплотио – да васкрсне свој пали лик.

На гори Тавор Христос је манифестовао лепоту и славу свог Божанства, тако да су апостоли могли да Га

спознају, а преко Њега и читав свет. Христос је показао према чијем подобју је човек створен, као и то шта човек може достићи када духовно изграђује себе. На висини лествице када човек чисти сам себе од греха и прилази ближе Богу, слава Божија се јасније читава на човеку. Због тога се светитељи у Русији (и словенским земљама, *примедба преводиоца*) називају *преподобнима*, што значи „подобни неком“. Слава Божија се рефлектује на њихове душе као у огледалу, испуњавајући их сијањем. Када су човекове земаљске борбе готове, степен подобја које је задобио коначно је и заувек запечаћен. Када Царство вечности наступи и сви људи васкрсну и њихове душе буду сједињене са телима, „тада ће се праведници засијати као сунце у Царству Оца свога“ (Мт 13, 43), као што је Христос рекао.

Са енглеског превео
Лазар Марјановић

Јакинт (Унчуљак), архимандрит

ПАНЕГИРИК НА УСПЕЊЕ ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ

Апостоли, од крајева сакупиште се овде, у Гетсима-нији, сви погребите тело моје; а Ти, Сине и Боже мој, прими дух мој (Свјетилен празника).

ко пута подигавши се у молитви, благословене толиким чудима и милостима.

Данас је престало да куца срце најсавршеније Мајке, које је сместило толико тајни, толико весеља и суза. Толико ликовања од радости и бола од заривених стрела!

Данас је покривено плаштаницом лице покровитељице милошћу целог човечанства.

Данас се преселила из света Она која је помирила у Христу човека са Премилосрдним Богом.

Данас је ушла у покој Она која успокојава срца и душе човечије.

Данас је убран цветић, најлепши од свих који су били на земљи.

Данас је оцвала ружа, премештен на небо крин – крин девства Божанственог.

Данас је узета од нас Мајка Бога нашега, заступница нашег спасења, покров душа наших, свећа неугасива, Дева вечно жива, ризница непохарана, купина огњем неопалена, руно испуњено Духом Светим.

Данас је узет од нас украс Назарета, богатство Цркве, заштитница хришћана, најтајанственија Црква, кивот Божанства, палата запечаћена, двери које се не отварају уму човечијем, гора непосечена мудрошћу речи.

Данас се обновио дом Божији, данас се затворила књига писана пламеним словима, данас је узет са земље сасуд Духа Светог, у којем није вода, није пиће и није мана небеска била положена, него је сам огањ Божанства починуо, не спаљујући и не истребљујући га.

Данас се упокојила у свету заступница хришћана, надахнуће апостола, блага нада јереја, покровитељка монаха, хранитељка ништих, утешитељка удова, прихватитељка путника, окрепљење болесних, увенчање дева, весеље младенаца, радовање мајки.

Данас се преселила од земље у небо Мајка Бога и Мајка душа наших, вавек пребивајући као Мајка и Дева и за све заступница.

Њу са сузама похваљује Петар, о Њој објављује Павле, о Њеном пресељењу уздишу апостоли, о Њеном успењу рида Јерусалим, ту-гује мали Назарет, плачу убоги и сироти, мајке и деве и ништи земље. У исто време Њу прослављају анђели на небесима, поштују херувими и серафими, умирују силе одозго, славе хришћани доле, велича Црква изузетним молитвама и похвалним песмама.

Знајући ово, двадесет векова усрдно је поштовала Мајку Божију сва творевина Божија, свим што постоји у њој као најчистије, најсветије, најдрагоценије. Цветови су јој даровали своју лепоту: љиљани – мирис, руже – латице, босиљак – дубоко поштовање. Птице су јој принеле своје невино певање, сунце – пламене зраке, месец – своју нежност, небо – плаветне даљине, шума – тиховање, планине – самоћу, долине – жубор извора, поља – мимомирисе цветова, а море – хучање таласа.

Боје су такође добиле своју велелепност, а људи – да-

Возљубљени верујући!

Данас се узнела са земље скенија небеска, престо херувимски, обитељ Сина Божијег.

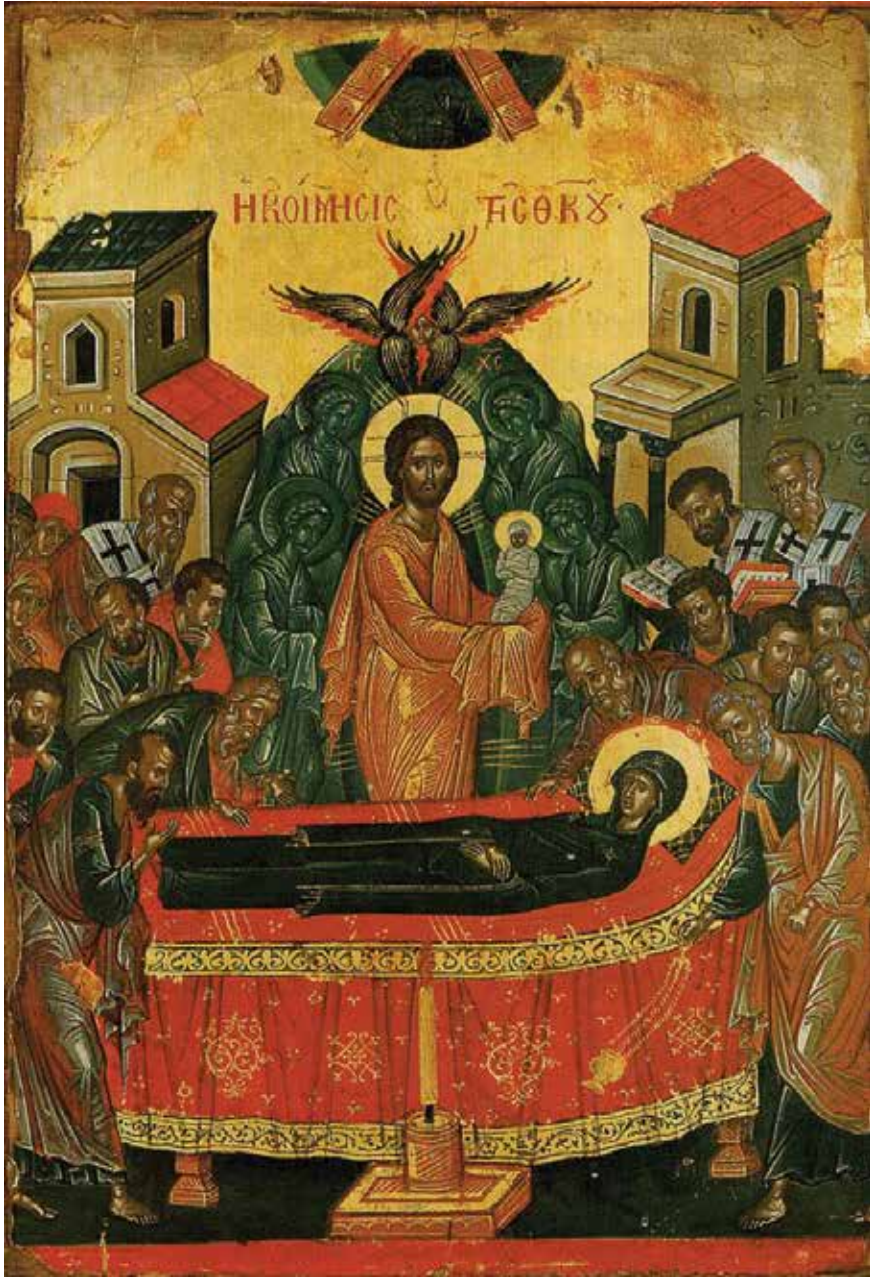
Данас се упокојила слушкиња Господња, Мајка Бога нашега, Мати свих људи.

Данас је оставила земљу најсветија од рођених на земљи, најблагословенија међу женама, самопожртвована Мајка!

Данас се затворише најчистије очи, што видеше толико тајни и излише толико суза.

Данас умуче језик, неуморан у молитвама, толико пута беседећи са анђелима, надевши име Сину Божијем и испривавши неизречене тајне.

Данас су се положиле на грудима најневиније руке – руке Деве и Мајке, које брижно носиле Христа, толи-

рове. Појци, ускладивши своје гласове, запевали су Деви Марији прекрасне мелодије; сликари, помешавши боје, украсили су Њене свете иконе и храмове најдирљивијим цветовима. Свештеници су јој узносили највиспредије молитве, најлепше химне, прекрасна богослужења. Јер Њој доликују најлепше, најдражесније песме, највреднији украси, најчистија девојачка, мајчинска, хришћанска срца.

И нама такође доликује да не пропустимо светли празник Успења Богородице. Приђите, браћо хришћани, одасвуда не у село Гетсиманију, већ у цркву Христову, како бисте украсили празник Владичице наше смирењем похвалним речима и песмама духовним.

Приђите, ревности апостоли, још се потрудите Христовог ради Јеванђеља, да бисте скупа с нама испратили на последње путовање Мајку Бога нашега.

Приђите, смирени монаси, да бисте заједно с нама испратили до гроба заштитницу душа наших.

Приђите, часне жене, и ви, истинске мајке, које осветите руке своје рођењем деце и које украсите дом свој дечијим осмесима, како бисте с нама једним срцем похвалиле Успење најсветије Жене.

Приђите и ви, неоскрнављене деве и сви који живите у светој чистоти, да бисте с нама у сузама целивали Ону која је била Мајка и остала Увекдева.

Приђите сви, мали и велики, млади и стари, прости и учени, потрудимо се да украсимо празник Успења Мајке Божије свим што постоји од најбољег, најсветијег, најсветлијег у нашој души.

И људи са ватреним срцима, и топли и хладни сакупите се заједно. И сити и гладни седите за један сто. И који сте постили и који нисте могли да постите Богородичин пост – окусите заједничку гозбу духовну. И утешени, и ожалашћени, и благодарни, и страдајући, и код кога је радост на души, и коме су сузе у очима, приђите сви да се заједно с нама помолите, хвалите и празнујете Успење Пресвете Богородице.

Принесите Владичици наше најбоље дарове – срца пуна врлине, душе обузете љубављу Христовом, помисли обучене у ризу смирења.

Нека не изостане нико од чеда Цркве. Ни роб, ни слободан, ни мали, ни велики, ни грешан, ни достојан. Него принесите Владичици наше најбоље и највредније дарове: не злато, не сребро, не бисерне украсе, не лепу одећу, не украшена лица, не срца пуна уобразиље. Већ јој принесите срца врлине, душе обузете љубављу Христовом, помисли обучене у ризу смирења, мисли ограђене светом молитвом, очи украшене сузама, руке освећене милостињом, загрљаје благословене рађањем деце, језике обдарене духовним појањем, тела украшена неупрљаним девством, светла лица хришћанска. Јер су то наши украси.

Додајте томе и веру живу која влада вама, љубав која управља вама, ревност за спасење, радост срца, искреност, нежност, топлиноту Духа Светог. Свако нека нешто принесе. А ко нема чиме да украси икону Успења Божије Мајке, тај нека јој принесе макар најмању молитву, макар наклон, добру реч или – најмање – један цветић нека принесе икони Њеној, и овај мали дар може учинити више него што су учиниле две лепте удовице.

Вољени верујући!

Како бисмо увек примали помоћ и заступништво Богородице, морамо обавезно следити пример Њеног живота.

Ево већ више од дванаест часова звона оглашавају празник Успења Божије Мајке, двери храма су отворене и недра његова пуна су верујућих, из певнице се чују дирљиве песме погребена заједно са молитвама и славословљима. Али да бисмо увек примали помоћ и заступништво Пресвете Владичице Богородице, која се непрестано моли за нас код Пресвете Тројице, ово је недовољно. Морамо обавезно следити, по нашим снагама, пример Њеног живота. Иначе ће се молитве наше показати бескорисним, појање неће добити одговора, бескорисним ће постати похвалне речи, бесмисленим букети

цвећа које ми брижно стављамо код иконе Мајке Божије.

А ми знамо да човек у свим околностима свог живота има потребу за посредницима који би га подржали, охрабрили, негде прећутали о њему реч. Сваког од нас је потреба натерала да куца на врата оних који су у стању да нам учине добро. Ви знате какав нас страх захвати, с каквом тешкоћом се пењемо степеницама куће, с каквим немиром куцамо на врата, с каквим нестрпљењем очекујемо одговор изнутра и, ако нам отварају врата, како неодлучно ступамо преко прага и излажемо бол свога срца. Али често излазимо отуда, не добивши оно за шта смо дошли. Ако бисмо имали пријатеља који би се заузео за нас код ових врата и овог срца, тада бисмо се избавили многих суза и зноја и много брже би се испуниле наше молбе!

Исто је и у хришћанском животу. Не можемо следити за Христом, не можемо примити радости Његове славе, немајући заступнике, који би се молили за нас, који би говорили за нас, почињући од Владичице наше Богородице и Увекдеве Марије.

Дакле, да бисмо стекли Њену свесилну помоћ у невољама, жалостима, разноврсним искушењима, потребно је са великим страхопоштовањем следити пример Њеног живота. Мајка Божија је истински образац смирења, молитве, милосрђа, девства, послушања, љубави, мајчинског самопожртвовања. Следимо у свему Мајку Господа нашега. У молитви живо настојте што је могуће више, из храма никада не излазите, са свим људима без разлике живите у љубави и миру. Убогих се не гнушајте, од рођења детета никада не одустајте, девственост и чистоту чувајте као најдивније цветове. Мржње, освете, суђења и препирке целог живота избегавајте; у болестима не малаксајте; доспевши у искушења, не губите се; допавши сиромаштва, не ропћите, лежећи на самртном одру, не очајавајте, него, непрестано молећи се, молитвено помоћ од Мајке Божије. Пребивајући у здрављу, посећујте страдалнике; наситивши се хлеба, не заборављајте на ниште Христове. Имајући мир у души и дому вашем, мирите завађене, утишавајте пометене, и примићете велику награду на небу заступништвом наше Владичице.

Поред тога не заборављајте да пред нама стоје затворена врата, која ће, хтели ми то или не, никада морати да се отворе. То су врата смрти. И једино Бог зна шта нам је припремљено иза њих. Али ако будемо следили чисти живот заштитнице наше, тада ћемо примити и у онај страшни час Њено заступништво, и тако ћемо ући из прага живота са великом надом и миром у души.

Враћићете се са овим саветима у домове ваше, тамо где вас чекају драги вам људи, тамо где вас чекају радост и сузе живота, страдања и породична искушења, тамо где вас чекају мотика, коловрат или перо, којима добијате хлеб свој насушни, и не заборављајте на мере живота Мајке Божије и савете Цркве.

Да бисмо исказали захвалност Владичици нашој, положимо почетак добрим делима управо данас. Почнимо са светом молитвом, коју је Мајка Божија толико силно волела. Враћајући се домовима, свако нека путем твори у уму својој малу молитву заштитници нашој, према усрђу нашем и снази – акатист, молебан, похвално појање или макар неколико пута изговоримо речи: „Радуј се, Благодатна, која нас у Успењу својој не остављаш!”

Превео са руског Горан Дабетић

ХИМНОГРАФИЈА УСПЕЊА БОГОРОДИЧИНОГ

Приличило је очевидцима и слугама да виде и уснуће Матере у телу, завршну тајну на њој испуњену, јер не само да су видели Спаситељево вазнесење са земље, него и о престављењу његове Родитељке да сведоче. Зато су Божијом силом са свих страна окупљени дошли у Сион, да испрате на небо њу која је пошла и која је узвишенију од херувима. Њој се и ми са њима клањамо, јер се она моли за душе наше.

Глас 1.

Она је узвишенија од небеса и славнија од херувима и од све творевине чистија, па је због превелике чистоте своје постала је станиште увекпостојећег Бића; а данас у руке Сина предаје своју пресвету душу, и због ње се све испуњава радости, јер и нама дарује велику милост. Дело Јованово: Свенепорочна Невеста и Мати по Очевој доброј вољи, Богу намењена за његово станиште и несливено сједињење, а данас пречисту душу Творцу и Богу предаје. Њу побожно примају бестелесне силе и ка Животу приносе, јер је Мати Живота, и светиљка неприступне светлости, и спасење верних и надање душа наших.

Глас 2. Дело Анатолијево

Ходите са свих страна земље, и похвалимо свето престављење Богоматере, јер је у руке Сина своју непорочну душу положила. Њеним светим уснућем свет оживљава, и апостоли са бестелеснима свечано славе у псалмима и певањем духовних песама.

Глас 3. Дело Германово

Ходи зборе љубитеља овог празника, дођите да хор саставимо, ходите да песамама овенчамо цркву због упокојења Божијег ковчега. Нека данас небо шири своја недра да прими Родитељку нигде Несместивога, а земља да прими извор живота, јер нам даје благослов и украшава се лепотом. Ангели састављају хор са апостолима, и задивљени гледају како се Родитељка Зачетника живота из живота у живот преставља. Сви се њој поклонимо молећи се: не заборави твоје сроднике Владичице, који са вером славе твоје пресвете уснуће.

Слава, глас 5. Дело Теофаново

На Великој вечерњи, на литији стихире самогласне

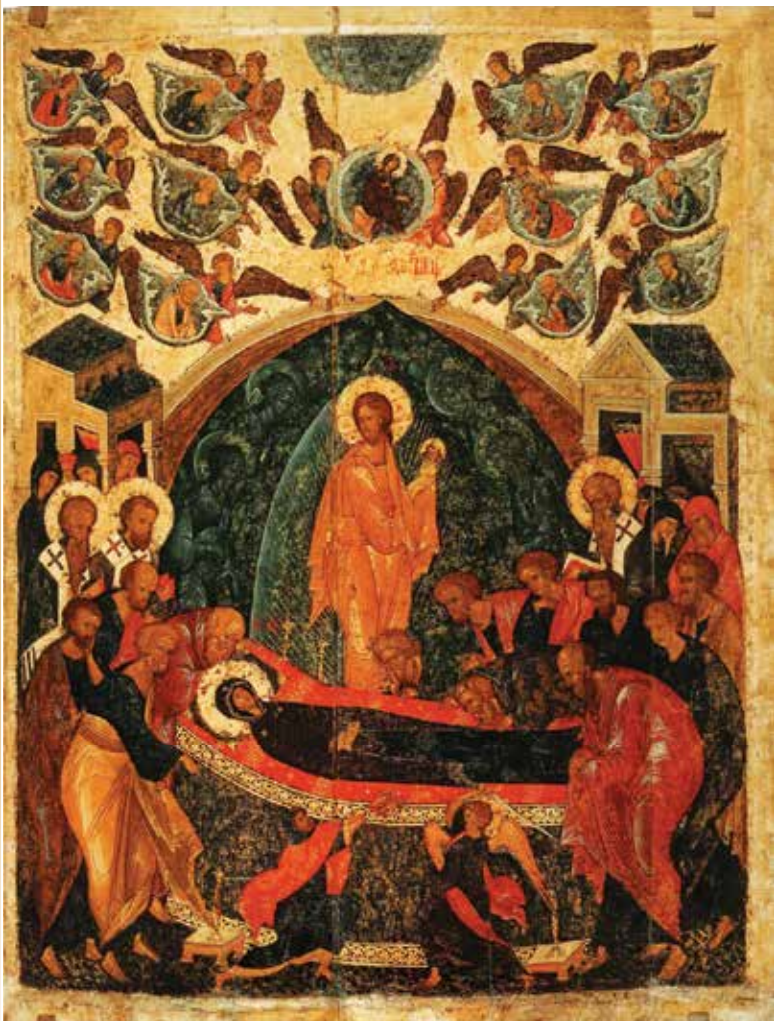

Иринеј (Шиковски), јеромонах

СЛОВО НА УСПЕЊЕ ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ

У име Оца и Сина и Светог Духа!

Данас славимо празник у част Богомајке. Завршили су се дани поста, зачула су се богослужбена песмопевања, која подсећају на јутрење Велике суботе. Све у овом дану говори о томе да заправо не празнујемо смрт, Успење, већ васкрсење – усхођење на небо Деве Марије.

Без обзира на то што наведени празник сеже у дубину векова, у другој половини XX века било је много спорова у односу на изворе наших сведочења о поштовању Успења Богомајке. После проглашавања догмата папе римског о „узимању Пресвете Деве у небеску славу” (лат. *Assumptio Beatæ Mariæ Virginis*) [1] 1950. Године, појавило се много ватрених дискусија. Развијајући учење о непорочном зачећу Деве Марије, неки католички теолози постепено су дошли до потпуног одрицања телесне смрти Богомајке: Она тобоже уопште није умрла, него се у одређеном моменту узнела са земље на небо. У заштиту овакве тачке гледишта често се наводе речи патријарха Германа Константинопољског (715–730), који одриче могућност смрти за ону која је родила Извор Живота – Христа [2].

Међутим, већ је савременик Германа Константинопољског, преподобни Јован Дамаскин у једној од својих беседа на Успење клицао Пресветој Богородици: „Умрла је Мајка, Извор живота Господа мога” [3]. Преподобни Јован Дамаскин, као и други византијски хим-

нографи, користи високу лексику у односу на Марију, називајући је „земаљским небом”, „одушевљеним градом Божијим”, „умном одушевљеном лествицом”, „ковчегом Господа” [4]. По мишљењу преподобног оца, без обзира на то што је Марија била Мајка Бога, није могла да не умре. Она је стварно умрла, и, на неко време, њено тело је било положено у гробу, пошто је носило у себи повређеност људске природе од Адама: „Због Адама се тело шаље земљи, а душа предаје у небеске обитељи, благодарећи Сину” [5].

Неки савремени истраживачи сматрају да у свом похвалном слову Јован Дамаскин цитира апокриф „Историја Јевтимија”, који се појавио у VII веку. Стварно, од V до VII века био је прави пљусак појављивања апокрифних дела о животу Деве Марије, која су допуњавала оно што је било „недоречено” у Јеванђељу. У садашње време идентификује се око седамдесет различитих текстова на грчком, латинском, сиријском, коптском, јерменском, арапском и другим језицима на ту тему. Ови апокрифи далеко су од тога да увек садрже идентичне богословске идеје.

Тако се, по једном низу апокрифа, Маријино тело на три дана раздвојило од душе, после чега је она, као и њен Син, васкрсла и с телом се вазнела на небо, где пребива као живи сведок награђивања праведника, које очекује све људе у дан Страшног суда. По другом низу апокрифа, Христос се спустио ка гробу своје Мајке, да би примио у своје руке њену пречисту душу, у исто време када је њено тело остало на земљи скривено на тајном месту, очекујући сједињење с душом „на крају времена” [6].

Велики део казивања о Успењу Мајке Божије настао је не пре средине V века. Узрок појављивања благочестивих предања убрзо су постале новојављене јереси, које су, по мишљењу руског професора М. Скабаланиовича, почеле да се појављују у цркви после јеретика Несторија, који је одрицао достојанство Марије као Мајке Сина Божијег [7].

Најранијим од веродостојних светоотачких сведочанстава о Успењу Богомајке сматрају се речи светог Епифанија Кипарског, који је живео средином IV века и брижљиво истраживао дато питање: „Умрла је Света Дева и погребена: у слави је упокојење њено, у непорочности – кончина, у девству – венац; а ако је усмрћена, као што је написано *и теби самој пробоиће душу мач* (Јлк. 2: 35), и у таквом случају њена је слава с мученицима и у блаженству њено свето тело, кроз које Светлост засија свету. А можда је остала међу живима, пошто је Богу могуће све, и што хоће, то и чини (Јлк. 1: 37), јер о њеној кончини никоме није било познато” [8]. Дакле, свети Епифаније предлаже три хипотезе у односу на Успење Марије (природна смрт, мучеништво и бесмртност), али сам не даје предност ниједној од њих [9]. Идеја о томе да је Марија умрла смрћу мученице, била је касније одбачена од Цркве (Свети Амвросије Медиолански и др.). А у односу на тело, свети оци каснијих епоха давали су предност идеји преношења Маријиног тела са земље на небо (свети Григорије Турски, Андреј Критски).

У православном богослужењу празника Успења откривају се следеће особености поштовања кончине Мајке Божије: чудесно и свечано окупљање апостола код одра Божије Мајке, њено прослављање од анђелских сила, предавање њеног духа у руке Сина – Господа Исуса Христа, њена изложеност смрти и непропадљивост после смрти, спомињање о одсеченој руци дрског Јудејца (Свети Козма Мајумски, тропари на јутрењу канона празника Успења). Тело Пречисте било је положено у породичној гробници у Гетсиманском врту, али је већ трећег дана Господ преселио своју Мајку у небеске обитељи (Свети Јован Дамаскин, тропари на јутрењу канона празника Успења).

По мишљењу Булгакова, у песмопевањима православног богослужења подједнако су представљена „два погледа на одлазак Пресвете Деве из овог света: према једном, она се потчинила законима природе, то јест упокојила се и била погребена; по другом, у њеном лику побеђени су закони природе: она је и по смрти жива, узвела се на небо у пратњи свог Сина и анђелских чинова”[10].

Православна Црква исповеда да је Богородица Света и Пренепорочна Увекдева, прибегава јој у молитвама као брзој Помоћници и Заступници, слави је због указаних добротинастава. У част Мајке Божије установљени су многобројни црквени празници, освећени храмови, поштују се њене чудотворне иконе. Али, уз дубоко и пуно страхопоштовања поштовање кончине Божије Мајке, Православна Црква не придаје овоме значај догмата вере. Дева Марија није била избављена од последица првородног греха, и зато не може имати једнаке части са Сином Божијим и назива се Са-Искупителицом. Јер је један Бог, један је и посредник између Бога и људи, човек Исус Христос (1Тим. 2, 5).

Без обзира на то што у основи данашњег празника леже апокрифна казивања о Мајци Божијој, ми не уочавамо у томе некакав недостатак, као што сматрају протестанти. Све до краја IV века питање о саставу књига новозаветног канона није било коначно решено. Неке посланице апостола (2 и 3 Јн., 2Пт., Јуде, Јевр.) и Откровење Јована Богослова, нису до тада укључене у зборнике светих књига Новог Завета. У исто време се читав низ благочестивих апокрифа – и после IV века – током три-четири столећа користио ради називања верујућих, ако ти апокрифи нису противречили апостолском символу вере[11]. Кључни постулат вере Дрвене Цркве била је вера у васкрсење Исуса Христа.

Син Божији, који је васкрсао сина наинске удовице, Јаирову кћи, четвородневног Лазара, могао је васкрснути и Марију. Али сама по себи Марија не би могла васкрснути без Исуса Христа. Зато, када на чину погребња Плаштанице Мајке Божије чујемо речи: „Из гроба тридневно устајеш Дево, као што је и Господ” (тропар према „Непорочницама” на „и сада”), тада их схватамо не као могућност Марије да понови подвиг Христовог васкрсења, већ као силажење небеског Христа земаљској Марији, како би јој пружио могућност да устане од смрти и узиђе на небо.

У једном од јеванђељских читања, које је непосредно повезано са личношћу Мајке Божије, Христос, са освртом на своје рођене, поставља провокативно питање: ко је Мајка моја? и ко је брат мој? И сам на њега одговара: ко буде испунио вољу Оца мога Небеског, тај ми је брат, и сестра, и мајка (Мт. 12, 46–50). Сходно томе, чиње-

ница особног рођења не чини Марију достојном славе небеске и узлажења на небо, већ лична светост, пажња према речима Сина, устремљеност Богу Оцу. Дева Марија била је исконска слушатељка и извршитељка речи Божије и зато је у потпуности могла да се удостоји славе „часније од херувима”, пошто је проживела свој живот у непорочности и чистоти.

Нека и за нас, драга браћо и сестре, ово мало јеванђељских речи, које описују живот Пречисте Деве, буду наука и оријентир. Блажени непорочни који ходе у закону Господњем, блажени они који га исказују свим срцем, блажени чисти срцем и сиромашни духом.

Нека свемилостиви Господ, по молитвама своје Свете Мајке, Небеске Царице, непостидног нашег уздања, удостоји и нас да сачувамо белим одеће наше душе, да бисмо и ми у „онај час” ушли у небески шатор, на брачну гозбу Јединородног Сина, да се радујемо и ликујемо у Царству Оца, у Небеском Јерусалиму.

Амин.

Предео са руског Горан Дабетић

напомене:

[1] Види: Pius XII, Pope. *Apostolic Constitution, Munificentissimus Deus Defining the Dogma of the Assumption*. AAS (1950).

[2] Shoemaker Stephen J. *Ancient Traditions of the Virgin Mary's Dormition and Assumption*. Oxford: Oxford University Press, 2006. P. 16.

[3] Иоанн Дамаскин, преподобный. *Творения. Христологические и полемические трактаты. Слова на Богородичные праздники*. М., 1997. С. 296.

[4] Исто. С. 294.

[5] Исто. С. 297.

[6] Shoemaker Stephen J. *Ancient Traditions of the Virgin Mary's Dormition and Assumption*. P. 3.

[7] Сорокин Владимир, протоиерей. *Догмат Римско-Католической церкви о взятии Божией Матери в небесную славу с православной точки зрения // Богословские труды*. Вып. 10. М., 1973. С. 70.

[8] Епифаний Кипрский, святитель. *Творения // Творения святых отцов в русском переводе, издаваемые при Московской духовной академии*. Т. 50. М., 1882. С. 273.

[9] Сорокин Владимир, протоиерей. *Догмат Римско-Католической церкви о взятии Божией Матери в небесную славу с православной точки зрения*. С. 71.

[10] Цит. према: Исто. С. 74.

[11] Liere Frans, van. *An Introduction to the Medieval Bible*. New York: Cambridge University Press, 2014. P. 77; McDonald Lee Martin. *The Formation of the Biblical Canon. The Old Testament: Its Authority and Canonicity*. London; New York: Bloomsbury T & T Clark, 2017. P. 134–156.

Марко Стевановић, јереј

ГДЕ ЈЕ ЦРКВА, ТУ ЈЕ ДУХ СВЕТИ И ГДЕ ЈЕ ДУХ СВЕТИ, ТУ ЈЕ ЦРКВА

На овогодишњем братском састанку свештенства Младеновачког архијерејског намесништва Шумадијске епархије, 2. јула 2020. године, у цркви Успења Пресвете Богородице у Младеновцу – поводом исповести свештеника – прочитан је богословски реферат који објављујемо у овом броју Каленића. Верзију за штампу приредила је редакција

Учење православних о Цркви извире из искуства односа човека и света са Богом и једини постојани критеријум за сагледавање православне еклисиологије налази се у сáмом искуству Цркве. Садржај еклисиологије се најбоље изражава кроз свету Евхаристију, односно преко Литургијског доживљаја. Народна побожност и њени изрази су често и најтачнији, јер је наш народ своје доживљаје заједнице са Богом изражавао најближе истини. Наиме, један православца ће када крене на свету Евхаристију ретко рећи да иде у храм, него ће сагласно светоотачким тумачењима Литургијско сабрање схватити и дефинисати речима „идем у Цркву“. Ово нам у потпуности описује исправан еклисиолошки став да Црква јесте Литургија, односно да Црква јесте заједница са Богом.

Погрешна тумачења идентитета Цркве могу се свести на четири основна начела која се тичу исповедања вере, мисионарства, моралне чистоће и Цркве као терапеутског лечилишта¹. Исповедање вере је само по себи неопходно, јер Црква јесте група верујућих људи, али наглашавање разлика између разних конфесија, односно онога по чему се ми разликујемо од римокатолика или протестаната не треба да буде наше основно одређење Цркве. Сигурно да је Црква увек имала и увек ће имати исповедање своје вере, како би сачувала чистоту вере и догми, али то није централно питање. Проблем код овог приступа се јавља када је неко на основу вере, односно догмата православан, али је истовремено и расколник, то јест да нема канонско јединство са својим Епископом. Он учењем јесте део Цркве, али нема заједништво у Литургији, што је много важније.

Ако, на пример, мисионарство узмемо као основну одредницу, занемарујемо све друго, па и тај догматски карактер и Цркву онда претварамо у учионицу (што је случај код протестаната), где стварамо свесне и „образоване“ хришћане, који на Литургију долазе само да чују проповед, а не да узму учешћа у Телу Христовом. Не кажемо да је проповед непотребна, она је и те како саставни део Литургије, али није Црква проповедаоница и искључиво само то по себи. Свештенослужитељи

црпе своју службу из служења свете Евхаристије, а не из тога што проповедају на њој.

Моралистичка тенденција подразумева да је Црква скуп морално чистих и исправних људи и да у њој не сме да постоји грех, односно да ће онај ко га почини бити од Бога најсуровије кажњен. Хришћани треба да се труде да буду духовно здрави и морално што чистији, али не треба да заборавимо да Црква у своја недра прима и грешнике, јер Христос није дошао да потврди исправност морално чистих људи, него је дошао да спасе грешне. Често се дешава да су морално чистији људи који се декларишу као атеисти од оних који се изјашњавају као верници и зато нам мора бити јасно да основно биће Цркве не лежи у моралној чистоти њених чланова, већ у вери у Бога и у заједници са Њим.

Црква се често доживљава као болница, где се људи лече од страсти, где налазе психички мир и слично. Овде се наглашава да је суштина Цркве у светој Тајни исповести, где старац-духовник бива важнији од Епископа, где духовни разговор односи победу над живим заједничарењем и учешћем у заједници са Богом. Уместо да будемо присутни на Литургији, ми разговарамо о неким духовним темама са старцима. Неретко се људи, који кажу да су верници, чуде другима који одлазе редовно на Литургију, говорећи да су верски фанатици и мисле да су нешто грдно згрешили кад мисле да Бог неће да им опрости, него морају стално да иду у Цркву. Овакви верници се јављају као последица схватања Цркве као болнице, где људи своју потребу за Богом задовољавају тако што оду неко поподне, када никог нема, и сами за себе се моле у миру, испуњавајући свој лични, психички доживљај задовољства, мимо свете Евхаристије.

Основна карактеристика идентитета Цркве је народ Божији сабран на једном месту, сједињен у личности Христовој у Светоме Духу, који ће се у потпуности остварити у будућности. Кроз историју, Црква се бори да свој идентитет сачува од других спољних утицаја и да свет поведе преображен са собом ка Царству Божијем. Као што је Нојева барка спасила људе од потопа и избавила их од смрти (1Мој 7-8), тако ће и Црква као ду-

ховни брод све верне који се укрцају у њу, повести ка Царству Божијем и избавити од смрти. Још приликом стварања Бог је поставио јасан циљ, а то је да свет живи вечно у заједници са Њим, то јест да постане Црква, а не да пропадне и нестане. Зато у тој заједници „све оно што је на небу и што је на земљи“ треба да буде сједињено у Христу, јер је Он глава „Цркви, која је тело Његово, пуноћа Онога Који све испуњава у свему“ (Еф 1,

дарује благодатне дарове Духа Светога (1 Кор 12). Тело Христово не може постојати без Светога Духа, који ствара његове удове (чланове).

Тако схваћена, Црква је у првим вековима и живела. Жељно ишчекивање Другог доласка Христовог је обликовало и Литургијски живот и идентитет Цркве. „Маран Ата“ (Дођи Господе, Откр 22, 20) је чинило срж Литургијских молитви, па је тако и посланство чланова Цркве имало задатак да ту свест брзог доласка Христовог пренесе и другим људима. Став супротан овоме, уврежен код Римокатолика, био је комеморативног карактера, где се Црква доживљава као сећање само на историјске догађаје, па Литургија представља сећање на Тајну вечеру, а не сећање на будућност, Царство Божије.

Исправан начин поимања Цркве из угла Царства Божијег, пренет у свет, даје резултате који имају социјалне последице. Ако увек имамо на уму оно што ће бити, онда немамо тежњу да овде оснивамо неке организације и установе, које ће замаглити наш идентитет. Црква, уместо да оснива хуманитарне организације, једноставно чини дела милосрђа. Јер љубав не би требала да се сакрива иза институција, него да се дарује слободно. Ако је неко гладан, даћемо му да једе, нећемо га слати на шалтер да се региструје како би ушао у систем и био заведен. Што више у себи носимо есхатолошки идентитет, то ћемо више волети друге и помагати им, жртвујући самога себе.

Већ је наглашено да идентитет Цркве није у историји.² Пошто се искуство есхатона предокуша у Евхаристији, видимо велику повезаност устројства Цркве и начина постојања Свете Тројице. Сама Црква је последица воље Очево, Његовог благоизвољења и остварује се унутар Домостроја, укључујући и друга два Лица Свете Тројице. Другим речима, не можемо говорити о еклисиологији, а да се не осврнемо на Тројичног Бога. Све потиче од Оца и све се изнова враћа Оцу. Отац је изволео Цркву и жели да је сједини са собом. То не чини сам и не у себи, него у свом Јединородном Сину, а Дух Свети омогућава то сједињење, тако што творевину отвара и даје јој могућност да у себе смести несместивог. Тако се Црква уклапа у Тројични план, по коме Отац благоволи (даје иницијативу), Син приноси Себе да би се творевина обожила и да би дошла у однос са Богом Оцем, а Свети Дух ослобађа творевину од њених граница, односно од ограничења створености.³ Зато Црква своје устројство дугује Светој Тројици и зато наглашавамо да она није оно што сад јесте, него оно што ће у Есхатону бити. То је Тајна Цркве која нам се у историји показује у „земљаном суду“, а у будућности у „новом руху“ које се предокуша у светим Тајнама. Тако не можемо говорити о Цркви, а да пажњу не усмеримо на свете Тајне. С тим у вези је и Свети Никола Кавасила говорио да „се Црква у Тајнама пројављује“ и да, ако би неко могао да види шта је то Црква, не би видео ништа друго до само Тело Христово.⁴ Зато немамо потпуну и једну дефиницију Цркве, него је откривамо и остварујемо у Тајнама, које нас воде Царству Божијем и Светој Тројици. Света Евхаристија изражава будуће стање, не симболише га, него открива у стварности кроз обличја и начине садашњости.

Црква се по своме устројству и структури угледа на Свету Тројицу, јер је Бог створио свет да постане Црква и она своје устројство и црпи на примеру самог Бога. Ако знамо да је Црква завршетак и циљ Божије икономије (завршетак историје и наступање Царства Божијег),

22-23). Црква је резултат искупитељског подвига Сина, који је послан од Оца, и освећујућег дејства Духа Светога, који је сишао у велики дан Педесетнице. Црква је богочовечански организам, будући да у себи сједињује две природе – Божанску и човечанску. Она није од овога света, као што ни Господ Христос није од овога света. Он је снисходећи дошао у свет да га спасе и обнови. Црква и њени чланови требају да се по угледу на Христа, такође смире и да дејствују у свету, сведочећи о Богу и Царству Божијем. Чланови Цркве су позвани да се прикључе Христовој мисији, Његовом служењу свету да би свет веровао (Јн 17, 21). Зато је Црква позвана да служи спасењу света, а не да влада светом, јер ни сам Син Човечји „није дошао да му служе него да служи и да да живот свој у откуп за многе“ (Мк 10,45). Спаситељ о себи каже: „Ја сам међу вама као слуга“ (Лк 22,27), али то служење у име света и човека се не ограничава националним и религијским оквирима, него се протеже на све; на сваког бескућника, болесника, страдалника, затвореника. Тако хришћани треба да буду „со земљи“ и „светлост свету“. Ти чланови, који су позвани да сведоче и шире Јеванђеље, своје посланство задобијају у Телу Христовом, који, по речима апостола Павла, свима

онда је јасно да „љубав Бога Оца“ покреће све; „Благодат Исуса Христа“ представља Тело у коме ће се заједница остварити, а „Заједница Духа Светога“ омогућава сједињење створеног и нествореног⁵. У устројству свете Евхаристије имамо устројство Царства Божијег, односно есхатолошке заједнице на следећи начин: Народ Божији сабран на једном месту у личности Христовој, који је окружен Дванаесторицом. Управо на Литургији имамо то изображавање Другог доласка, јер имамо Епископа (који је икона Хрристова), који седи на горњем месту, окруженог свештеницима на сапестољу (који су икона апостола) и ђаконе који су спона народа и клира. Ова слика за време читања *Апостола* на Литургији (али и током читаве Литургије) је чисто есхатолошка, што закључујемо из Христових речи упућених апостолима, да ће у Царству Божијем „седети на дванаест престола, судећи над дванаест племена Израилевих (Лк 22, 30). Тако имамо кроз службе, које се људима дарују Духом Светим, самога Христа у лику Епископа, који приноси дарове и начелствује Литургијом, имамо апостоле у лику свештеника, који поучавају народ и ђаконе, који се крећу између народа и свештенства и преносе дарове. Заједно са народом и у име народа се моле, узимају од њих хлеб и вино, а враћају им као Тело и Крв.⁶

Еклисиологија је заснована на поменутој тријадологији и управо је Дух Свети конституише, док је сотириологија омогућена у Христу, опет Духом Светим, а космологија сведочи као да Отац са две руке⁷ (Синим и Духом Светим) ствара свет. Зато можемо говорити да је учење о Светом Духу темељ богословља, али и темељ хришћанског схватања спасења. Срећемо пуно доказа за то: „Дух Божији дизаше се над водом“ (Пост 1, 2) на самом почетку стварања. Иако је Логос постао тело (Јн 1, 3), а не Дух, то је било могуће зато што је Свети Дух сишао на Пресвету Дјеву Марију (Лк 1, 35) и тиме омогућио почетак нове твари и спасења. Дух Свети чини Христа присутним међу Његовим ученицима до Другог доласка.⁸ Свако крштење, али и свака света Тајна је „печаћење“ Светим Духом: „Ако се ко не роди водом и Духом, не може ући у царство Божије“ (Јн 3, 5), Свети Јован Крститељ „одговараше свима говорећи: ја вас крстим водом; али иде за мном јачи од мене, коме ја нисам достојан одрешити ремен на обући Његовој; Он ће вас крстити Духом Светим“ (Лк 3,16); Свети Дух се такође призива и да хлеб и вино „учини“⁹ Телом и Крвљу Христовом, а на почетку Литургије се изговара и молитва упућена управо Духу Светоме (Царе Небески). Сви облици присуства и деловања Духа Светога следе исти пример, јер је Он неразделив од Сина, претходећи му и запечаћујући његово деловање.

У односу христологије и пневматологије примећујемо да је Дух Свети тај који чини да је Христос не *један*, већ *многи* које обједињује својом личношћу, што значи да без Духа не можемо да замислимо Христову оваплоћену личност у многима. Ово нам потврђује и Свети апостол Павле рекавши да Дух Свети заједницу чини заједницом, односно Црквом (2Кор 13, 13). Христос не говори директно о Светој Тројници. Откривши себе као Сина Божијег, савечног и једнаког Оцу, уводи и праву револуцију у јудејску теологију. Духа Светог најављује

као Оног који долази након Његовог одласка, као Другог Утешитеља, Духа Истине, који од Оца исходи. Дакле, христологија и пневматологија Оваплоћењем и Педесетницом су међусобно проткане. Светоотачка традиција потврђује да је деловање Божије јединствено и недељиво, али разнолико. Јер, где год да је Син присутан, ту су и Отац и Дух Свети, где год да је Дух Свети, ту су присутни и Отац и Син. Али, једино се Син оваплоћује што значи, док су Отац и Дух Свети везани историјски Сином, једино Син постаје историја. Икономија спасења је примила своју историчност и има своју историју само у светлу Христа. Чак и догађај као што је Силазак

Светог Духа, то јест Педесетница, који на први поглед има само пневматолошки карактер, треба бити схваћен као Христов догађај, односно историјски догађај.¹⁰ Свако друго разумевање овог догађаја одузело би му његов стварни христолошко-пневматолошки карактер. Важно је нагласити да Дух никада не призива људске личности себи већ Сину, и та Његова улога је кенотичка, јер је увек усмерена ка Другом.¹¹

Када говоримо о пневматологији и еклисиологији, занимљиво је поменути духовни карактер саме Литургије, који не значи нешто спиритуалистичко, нити „побожно“ у профаном смислу, већ заиста њен истински карактер који почива на Духу Светоме. Познати су и други називи за Свету Литургију: „духовна тајна“, „духовна служба“, „духовна жртва“, „духовна трпеза“, „духовно тело“, „духовна храна и пиће“, „духовна чаша“ и слично. У Литургијским молитвама се призива Дух Свети да дође „на нас и на предложене дарове и на сав народ“ Божији да освети „духовну жртву“ на „духовној трпези“ и да све нас сједини преко једнога Хлеба и Чаше у заједницу једнога Духа (Литургија Светог Василија Великог).¹² Зато је заједница једнога Духа доказ и гаранција духовности Литургије, јер она бива и настаје од призивања Духа на њу и силаска и дејства у њој Духа Светога. Призивање Светога Духа у нашој Цркви је карактеристично не само за Литургију, већ и за све остале молитве, Тајне, свештенослужења, за сва богослужења, за сваку свештену делатност уопште и сав наш духовни живот на земљи. То сведочи опет Свети Василије Велики у делу *О Духу Светоме* када каже: „Сав складан поредак Цркве, зар он није очигледно и неоспорно од дејства Духа Светога?“

и наводећи апостола Павла (1 Кор 12, 28), додаје: „Сав поредак у Цркви дат је и распоређен раздељивањем дарова Духа Светога“.¹³ Ово нам потврђује и служба Свете Педесетнице у песми: „Све даје Дух Свети, изворно даје

Тројице. За православно схватање, дакле, проблем се не поставља просто у избору између христомонизма или пневматомонизма у посматрању еклисиологије, већ између еклисиологије на основу тријадологије у којој се све чини и посматра са благословом Оца, делатношћу Сина и садејством Духа с једне стране, и христомонизма или пневматомонизма с друге.

На крају, за нас је важно да истакнемо да је Дух Свети онај који чини заједницу различитих личности на Литургији удовима тела Христовог, односно Дух Свети је тај који нас чини Црквом. Ово ме нас учи велики празник наше Цркве, Педесетница. Дух Свети се спустио на апостоле у тренутку када су ломили хлебове и учинио есхатолошку стварност постојања Свете Тројице историјском чињеницом. Дух Свети уводи Есхатон у историју, најпре Оваплоћењем, а затим и Педесетницом.¹⁷

пророштва, свештенике усавршава... Он конституише и садржава целу институцију Цркве“¹⁴.

Христос и Дух Свети делују нераздно у икономији спасења, то јест у Цркви, односно у историји, а допринос Духа Светога у историји је тај што је Он ослобађа стега и релативности људске природе. Наиме, кад Син умире на крсту, те се на тај начин потчињава стегама историјског постојања, онда је Свети Дух тај који га подиже из мртвих. Јер, Свети Дух је изнад историје, а када делује у историји, то чини да би унео у историју последње дане, то јест Есхатон (Дап 2, 17). Дакле, битна особеност пневматологије јесте њен есхатолошки карактер, којим Свети Дух чини Христа есхатолошким бићем, то јест „другим Адамом“. Према томе, икономија Духа Светог се састоји у томе да у кретању кроз многовековну историју од Вазнесења Христовог до Другог доласка, све вернике уводи у целокупну славу Његову и у обојено човечанство Господа Исуса Христа.¹⁵ Тајна хришћанства није само делање Христа и искуство у Христу, него и сарадња Духа Светога и живот у Духу Светоме.

Христос Цркву ствара, а Дух Свети је сачињава. Самим тим, Црква је устројење, узрастање и усавршавање Духом Светим Богочовечанског тела Христовог у свету.¹⁶

Заједница верних у Христу остварује се и пројављује у телу Цркве кроз Духа Светога и, сходно томе, искуство Утешитеља уводи и коначно остварује утеловљење у христолошку Тајну. Овако посматрајући, проблем приоритета између христологије и пневматологије у потпуности се превазилази. Кроз Духа, христологија постаје пријемчива и доживљена стварност. Без пневматолошког одређења, христологија постаје просто пример једне формалне побожности без есхатолошке димензије, безживотни објект академских студија.

Библијско, Литургијско и светоотачко предање сведочи да однос између христологије и пневматологије, колико у икономији спасења, толико и у животу Цркве, није ништа друго до однос несливеног прожимања и нераскидивог јединства које је утемељено на Тајни Свете

Црква чува свој идентитет кроз векове и одолева свим друштвеним токовима који су увек у том тренутку били модерни, јер су били нови у односу на старе. Али Црква почива на темељу назидањем од апостола и пророка, где је камен од угла сам Исус Христос (Еф 2, 20) и ни врата паклена је неће надвладати (Мт 16, 18). Зато морамо свагда знати да живот у модерном свету подразумева сусрет са новим искуствима, која по себи не морају бити негативна, али која се требају опрезно прихватати. Све док се не угрожава идентитет и биће Цркве, као и личност човека као иконе Божије, отворене су нам могућности за ширење видика, али и проповеди у друштву.

напомене:

- ¹ Ј. Зизјулас, *Еклисиолошке теме*, Нови Сад 2001, 7-15.
- ² Ово потврђује и Свети Игнатије Антиохијски у *Учењу Дванаесторице (Дидахи)*.
- ³ Ј. Зизјулас, *Еклисиолошке теме*, 57.
- ⁴ Он под Тајнама не подразумева неке полуприватне, индивидуалне обреде за своју душу, који се обављају некад тајно, а некад уз помпу, и увек као део традиције, него подразумева Свету Евхаристију - Тајну над Тајнама (*Тумачење Литургије*, 38).
- ⁵ Ј. Зизјулас, *Еклисиолошке теме*, 89.
- ⁶ Игнатије Антиохијски, *Саборне посланице, у: Дела апостолских ученика*, Требиње 2002, 63.
- ⁷ Свети Иринеј Лионски, *Против јереси*, IV, 8.
- ⁸ Јован Мајендорф, *Византијско наслеђе у Православној цркви*, Краљево 2006.
- ⁹ *Литургија Светог Јована Златоустог*, молитве приношења.
- ¹⁰ Јустин Поповић, *Догматика*, том 3, www.svetosavlje.org.
- ¹¹ Јован Мајендорф, *Византијско наслеђе у Православној цркви*.
- ¹² Епископ Атанасије Јефтић, *Литургија и духовност, Христос алфа и омега*, Требиње, 2008.
- ¹³ Исто.
- ¹⁴ *Велико вечерње на Педесетницу*, стихире на Господи возвах.
- ¹⁵ Јован Мајендорф, *Византијско наслеђе у Православној цркви*.
- ¹⁶ Исто.
- ¹⁷ Исто.

Марко Јефтић, јереј

ПОСЛЕДЊА ЛИТУРГИЈА У СВЕТОЈ СОФИЈИ

Света Софија је најверније и највеличанственије излагање хришћанске доктрине и хришћанског служења – она представља почетак и крај света; то је њено мистичко значење (Свети Николај Охридски и Жички).

У данима у којима до нас долазе тужне вести да ће храм Свете Софије (Божије Премудрости – Христа) у Цариграду изгубити статус музеја и поново постати џамија, желимо да упознамо нашу јавност са једним догађајем, који је мало познат не само у српској већ и у целокупној црквеној јавности. Иако је уврежено мишљење да је последња Литургија у Светој Софији служена на дан пада Града 29. маја 1453. године и да по предању никада није завршена, историјски подаци говоре другачије. Храбром, савременим речником речено филмском акцијом једног војног свештеника и неколицине грчких официра, храм Премудрости Божије био је место евхаристијског сабрања 19. јануара 1919. године. О значају догађаја и храбрости актера сведочи и то да је тада Света Софија била коришћена као место муслиманске молитве.

Главни јунак ове приче је архимандрит Елефтериос (или Лефтерис) Нуфракис (1872–1941), родом из маленог, планинског села Алонеса у општини Ретимно на острву Криту. Необјашњиво је зашто име оца Лефтериса није ни фуснота у савременој историји Грчке. Захваљујући неколицини новинских чланака с краја 20. и почетка 21. века, као и два књигама¹ његово име постало је познато грчкој јавности, па му је након тога у родном месту подигнут споменик и уређено гробно место, које је до тада било најблаже речено, врло скромно.

Архимандрит Елефтериос служио је као војни свештеник у Другој грчкој дивизији, са којом је учествовао у Малоазијској кампањи и дошао до капија Анкаре, пре него што су доживели страховит пораз на реци Сакарји, који је допринео заустављању грчког продирања на турску територију и преокренуо ситуацију у грчко-турском рату (1919–1922) у корист Републике Турске. Међутим, догађај који нас интересује десио се на почетку 1919. године, када су две грчке дивизије кренуле у савезничку мисију у Украјини. Накратко су се зауставили у Константинопољу, граду снова свих Грка, који је био под управом савезничких снага које су однеле победу у Првом светском рату.

У освит 19. јануара група грчких официра коју су чинили: пуковник Францис, мајор Лиароматис, капетан Стаматис и поручник Николас, предвођени неустрашивим критским свештеником, посматрали су са свог брода град и Свету Софију. Убрзани пулс у њиховим срцима био је једини сведок тајног договора који су сковали претходне ноћи. План који је предложио отац Елефтериос био је отићи у Свету Софију и одслужити Литургију. Овај нагао, неки би рекли будаласт, план у првом тренутку није наишао на одобрење присутних официра. Знали су да је подухват готово немогућ, Света Софија је била џамија, имала је сталну стражу, а муслимани су били слободни да долазе да се моле кад год су желели и у сваком тренутку се могло десити да Храм буде испуњен људима. Ту су били и њихови војни надређени, који би били против таквог чина, јер би то било окарактерисано као провокација и изазвало би дипломатску олују међу савезницима. Но, отац Лефтерис је донео одлуку и био је одлучан и истрајан да је спроведе у дело. Замолио је Константина Лиароматиса да му буде појац, а остали ако не желе, нека остану на броду. Мајор Лиароматис се сагласио, а потом су и остали официри одлучили да крену са њима.

Брод који је превозио дивизију био је усидрен на отвореном мору, у близини луке, па се група одважних мушкараца укрцала на чамац којим је управљао *Ромиос*² по имену Козма. Локални чамција довезао их је до

градског пристаништа и најкраћим путем кроз град спровео до Свете Софије. Врата Велике Цркве, некада највеће грађевине хришћанства, била су отворена. Стражар их је упитао на турском језику шта желе, али га је љутити поглед пуковника Франциса оставио немог и укоченог. Грци су прекрстивши се са великом побожношћу ушли у Свету Софију. Отац Лефтерис је потом веома емотивно прошапутао 8. стих 5. псалма: „Ући ћу у дом твој, поклониху се са страхом храму твоме светоме.“ Свештеник се брзо, без одуговлачења, кретао покушавајући да лоцира место на којем се налазио олтар. Пронашли су два стола, поставивши један на средину уместо Часне трпезе и на њега положили антиминс, који су као и друге богослужбене предмете понели из дивизијске капеле. Други сто су ставили на место жртвеника и на њега положили путир, дискос, звездицу, копље, кашичицу, прекриваче, убрус, просфору и малу боцу вина. Док су официри припремали богослужбене књиге и кадионицу, отац Елефтериос је услед околности ставио на себе само епитрахил и дао знак поручнику Николасу да упали свеће.

Први пут након 466 година у олтару Свете Софије свештеник је ставши испред антиминос изговорио речи: „Благословено Царство Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова!“, а на то је мајор Лиароматис одговорио са: „Амин!“. Литургија је после безмало пет векова поново служена под куполом храма Премудрости Божије. Група Грка се прекрстила са побожношћу и неверицом да се налазе на евхаристијском сабрању у Светој Софији столећима након што је пала у руке муслимана. Чињеница да су савршавали најважније богослужење на једном од најсветијих места православља испуњавала их је усхићеношћу. Света Литургија је протичала нормално, са светом побожношћу, по вековном богослужбеном поретку. Унутар Свете Софије се поново чуло „Мир свима!“, „Господи помилуј!“ и „Јединородни Сине и Речи Божија“, која је написана од стране цара Јустинијана, који је наложио и надгледао изградњу, а потом први ушао у Свету Софију пре освећења 27. децембра 537. године. Након Малог входа отпевали су „Изабраној Војвоткињи“, а потом је Апостол прочитао пуковник Францис. Отац Лефтерис је прочитао праз-

нично Јеванђеље. У олтару је помагао поручник Николас, док је дужност појца обављао мајор Лиароматис.

У међувремену, Турци су почели да улазе у цркву. Изгледа да једноставно нису могли да схвате шта им се догађа пред очима. Отац Елефтериос наставио је Литургију потпуно несметано. Неустрашивост и непоколебљивост свештеника их је још више збуњивала и они су наставили шокирано да посматрају у тишини, још увек неспособни да схвате шта се заправо догађа. Након Јеванђеља дошла је на ред Херувимска песма, током које је отац Лефтерис обавио проскомидију. Број Турака је почео да се увећава. Док је време споро протичало, читава сцена је била напета, али и незаборавно епска. Када је свештеник завршио проскомидију позвао је Николаса да узме свећу и иде са њим током Великог входа. Млади поручник је кренуо са упаљеном свећом, а свештеник је загрмео: „Благочестиви и христољубиви род хришћански...!“ У тим тренуцима глас о томе шта се догађа у Великој Цркви Христовој се пронео градом као пожар и многи локални Грци су дошли у Свету Софију. Пратили су Литургију с одушевљењем, али што дискретније „страха ради јудејског“ (Јн 20, 19), тј. због присутних Турака. Неки од њих нису успевали да задрже сузе, бришући их пре него што Турци виде и пре него што од појединачних капи потече река радосница, коју не би могли зауставити.

Литургија је, у међувремену, дошла до најсветијег дела – анафоре. Отац Нуфракис рекао је гласом пуним емоција: „Твоје од твојих Теби приносећи због свега и за све“. Официри су клекли, а могао се чути глас мајора Лиароматиса како пева: „Тебе певамо, Тебе благосиљамо, Теби благодаримо, Господе, и молимо Ти се, Боже наш.“ Убрзо, бескрвна Христова жртва савршена је у Светој Софији након 466 дугих година. Након „Достојно јест“, „Оче наш“ и свега осталог по поретку отац Лефтерис брзо је изговорио молитву пре Причешћа и након речи „Са страхом Божијим и вером приступите“ сви официри су пришли да приме Крв и Тело Христово, док је Лиароматис запевао: „Благословен који долази у име Господње“. Док је употребљавао остатак Дарова

свештеник је рекао Николасу: „Сакупи све брзо и стави у торбу“. Након молитве после Причешћа и заамвоне молитве свештеник је дао отпуст. Света Литургија у Светој Софији је била одслужена. То је био сан десетина генерација православних, а сада је постало реалност.

Отац Нуфракис и четворица официра били су спремни да напусте Храм и врате се на брод. Света Софија је, међутим, била пуна Турака који су схвативши шта се десило постали бесни и изразито агресивни. Грци су били у непосредној животној опасности. Но, група православних хришћана није устукнула, стали су један уз другог као једно тело и наставили према излазу. Док су Турци почели да гурају Грке и да их ударају, један турски званичник се изненада појавио у пратњи оружане страже. Изговорио је речи које су запањиле све присутне: „Пустите их да прођу“. Речи је изговорио са изразитом мржњом, али тренутно никако није било у интересу његове државе да убије или ухапси грчке официре. Уосталом, две грчке дивизије биле су у то време у Цариграду, а Град је у суштини био у рукама победника у Првом светском рату. Чувши ово Турци су се повукли, а отац Елефтериос и његови пратиоци су напустили Свету Софију и упутили се ка пристаништу где их је чекао Козма са његовим чамцем. Међутим, када су напустили храмовну порту крупни Турчин је замахнуо дебелим штапом са жељом да погоди оца Елефтериоса. Турчин је препознао свештеника као инспиратора и главног организатора овог, за њега и његов народ, скандалозног и понижавајућег догађаја. Иако је отац Лефтерис покушао да избегне ударац, штап га је погодио у раме. Бол је био неподношљив и он је пао на колена. Ипак, сакупивши снагу, устао је и наставио да корача према пристаништу. У међувремену, мајор Лиароматис и капетан Стаматис успели су да разоружају Турчина, који је био спреман да поново свом снагом удари и докрајчи свештеника. Петорка је напокон стигла до обале и ускочила у Козмин чамац, а онда су почели да веслају што су брже могли. Убрзо су се укрцали на грчки ратни брод, сигурни, здрави и са победничким осећајем у срцима.

Међутим, њихов одважни чин на крају је проузроковао неизбежни дипломатски инцидент. Савезници су сви заједно оштро осудили акцију и уложили протесну ноту

грчком премијеру Елефтериосу Венизелосу, који је био приморан да јавно укори оца Лефтериса. Но, Венизелос је касније тајно контактирао храброг грчког свештеника и честитао му на неизмерној храбрости и патриотизму који је показао. Отац Елефтериос Нуфракис испунио је велику жељу читавог свог народа и васколиког православног света, чак и ако је то било само накратко.

Овај изузетни човек прошао је кроз све ратове своје земље, као војни свештеник. Био је рањаван током Балканских, Првог светског, а живот је завршио након задобијања промрзлина на фронту северног Епира на почетку Другог светског рата. Није изненађујуће што је човек са таквом горућом жељом за слободом свог народа, име – Пајсије – које је добио на крштењу, приликом монашења заменио именом Елефтериос.³ Када је Мусолинијева Италија преко Албаније напала Грчку отац Елефтериос, који је био на крају седме деценије живота, јавио се добровољно да иде на фронт. Пошто је повучен из првих борбених редова због поменутих здравствених проблема, сву имовину је завештао Општој болници у Ретимну и Удружењу слепих и слабовидих Грчке. Душу је предао Господу на навечерје празника Преображења Господњег 1941. године. Нека би његов херојски чин из јануара 1919. године био још један подсетник на важност Свете Софије у животу православних хришћана. У контексту односа хришћанства и ислама није згорег подсетити се чињенице да је Велика Црква Христова подигнута и Богу посвећена 537. године, а да је оснивач ислама рођен 570. године.

*На празник Полагања ризе Пресвете Богородице
15/2. јула 2020. у Богородичином граду Младеновцу*

напомене:

¹ Биографско дело: Αντωνίου Εμμ. Στιβακτάκη, *Αρχιμανδρίτης Ελενθέριος Νουφράκης – Μια εμβληματική μορφή του Ελληνισμού*, Ρέθυμνο, 2015, и књига намења деци: Άννα Ιακώβου, *Συνέβη εις την Πόλην*, Αθήνα, 2014.

² Ромеи, Ромеос (гр. Ρωμαίοι; Ρωμαίος) или Ромии, Ромиос (гр. Ρωμιοί; Ρωμιός) су имена по којима су Грци били познати у средњем веку и за време османске владавине.

³ На српском Слободан, *прим аут.*

ОСВЕЋЕЊЕ НОВЕ ЦРКВЕ У ЛЕВАЧКОМ СЕЉУ НАДРЉУ

У суботу, 18. јула 2020. године, Његово преосвештенство Епископ шумадијски Господин Јован освештао је храм Преподобне матере Параскеве у Левачком намесништву, у месту Надрље, након чега је служио Свету архијерејску Литургију

Његовом преосвештенству Епископу шумадијском Господину Јовану су током Великог освећења храма и на Светој архијерејској Литургији саслуживали протојереј ставрофор Милован Антонијевић, јереј Бојан Стојадиновић, протођакон Мирослав Василијевић, ђакон Александар Цветковић и јерођакони Василије (Старовлах) и Јован (Прокин). Око припреме за чин освећења храма, треба истаћи помоћ свештеника Бојана Димитријевића и Ненада Милојевића.

Након припремања Свете трпезе за освећење и полагање частице моштију, Епископ Јован се обратио вернима рекавши:

„Браћо и сестре, храм, то јест црква, јесте слика небеског храма, слика неба, али и слика тела Христовог. Најсветији део храма јесте Свети олтар и Трпеза у њему, коју смо сада опрали и у коју полагамо частицу моштију Светих мученика. У овај престо полагамо частицу моштију Светог великомученика косовског кнеза Лазара. Народе Божији, знајте да када год улазите у овај храм, који је посвећен Преподобној матери нашој Параскеви, молите се њој, али и Светом Лазару Косовском, јер су они ваши покровитељи. Ове мошти се полагају заједно са именима која сте исписали, а то значи да ће се над њима савршавати Света Литургија и онда када нас не буде на земљи. Нека вас Господ молитвама Преподоб-

не матере Параскеве и Великомученика косовског кнеза Лазара чува, штити и брани.“

По чину освећења храма, уследила је Света архијерејска Литургија уз молитвено учешће верника ове парохије. Владика Јован је, поучавајући народ, у проповеди рекао:

„У име Оца и Сина и Светога Духа, помаже вам Бог, браћо и сестре!

Нека нам буду на здравље и спасење молитве које смо данас Господу принели. Нека је срећно и Богом благословено освећење храма Свете Параскеве. Као што сам рекао у цркви, данас је Дух Свети преко нас осветио овај храм и ово је место од данас парче неба на земљи. Зашто ово кажем? Зато, браћо и сестре, што хоћу и себе и вас да подсетим да улазећи у цркву на молитву, духовно улазимо у Царство Божије. Литургија јесте предokus тог Царства.

Данас, не само што се радујете сви ви из овог краја, већ дубоко верујем да се радују сви ваши преци који су се представили Господу, а нису доживели да у овом, истина малом месту постоји црква. Они је виде духовним очима и видеће је увек уколико ви, браћо и сестре, у овај храм будете долазили на Литургију. Онда ће се они радовати! Овај храм није неких великих димензија, али се он не мери величином, већ према молитви људи који до-

лазе у овај храм. У томе је његова величина. Због тога вас молим да не дозволите да приликом оглашавања црквеног звона које позива на службу не будете у храму. Ово звоно биће сведок свима нама онда када пођемо на онај свет – јесмо ли били у цркви и како смо се молили. Да ли смо заиста били и душом и телом или само телом, док нам ум лети ван храма.

Нека је слава Богу и Преподобној матери Параскеви, којој је црква посвећена. Нека нас Света мајка Параскева, заједно са Светим кнезом Лазаром, чије сам мошти поставио у Свети престо, чувају својим молитвама, јер су нам молитве светитеља Божијих преко потребне. Видите и сами какво је време у којем живимо. Но, рекао бих да је време добро и исто тако благословено, јер је Бог време створио. Бог је створио и човека и благословио га и дао му да управља творевином као добар домаћин. Ето, човек је унео грех и не само што је оболела човекова душа, оболела је и творевина Божија. Зато ми хришћани треба непрестано да се молимо, посебно сада, у време ове невоље која није снашла само нас, него читав род људски. Видите колико свакога дана боли, колико људи умире. То је разлог да идемо у цркву да се молимо и да од Господа тражимо опроштај грехова. Када одемо пред Господа, нећемо моћи да се оправдавамо као овде на земљи – и да за сваки свој поступак пронађемо изговор и оправдање. Зато треба да се молимо и требају нам молитве светих. Треба да се молимо и за живе и мртве, али и за болесне. Исто тако треба и да благодаримо Богу за сва добра која нам даје, а Он нам више даје добра која не видимо, него она која видимо.

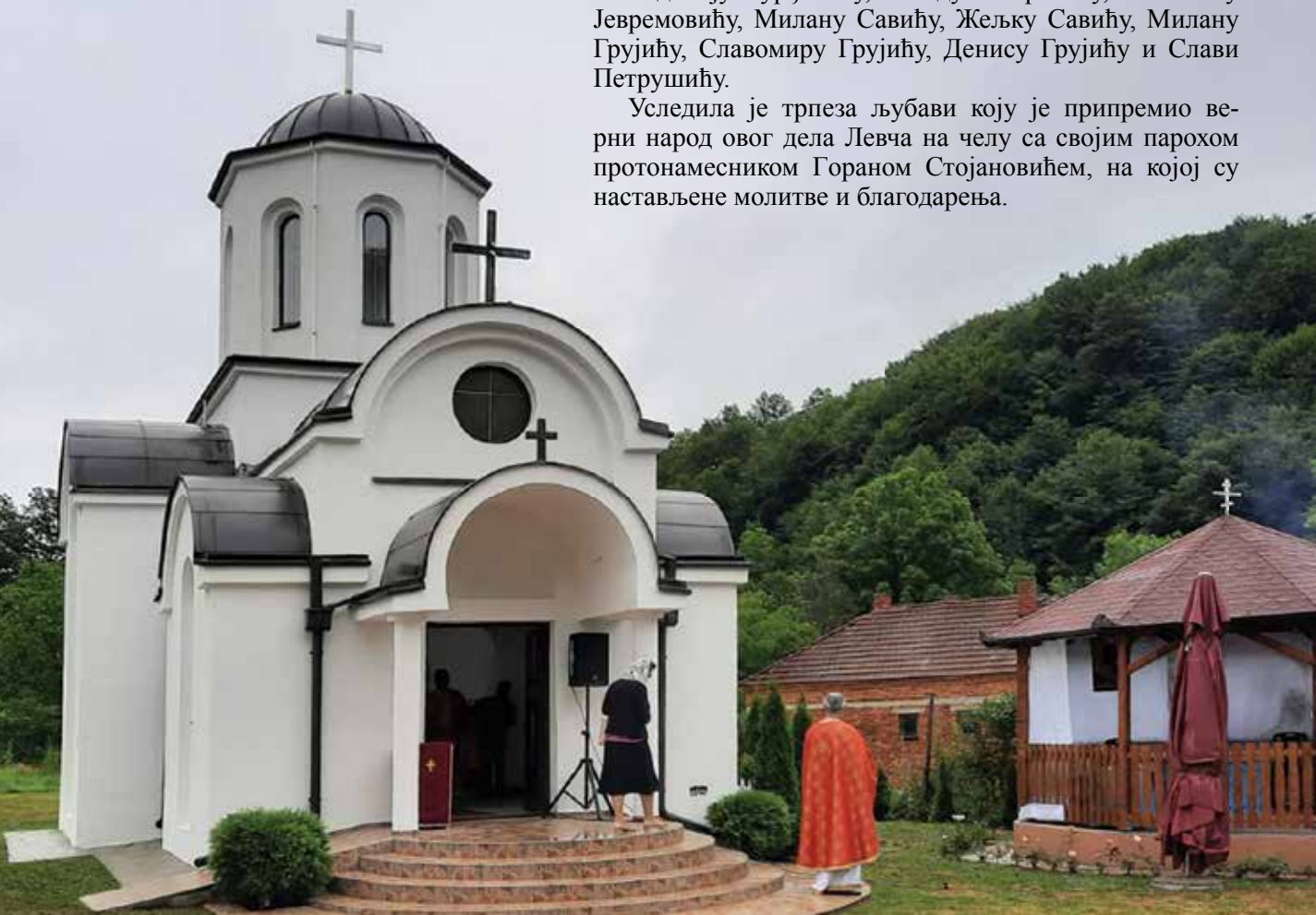
Заблагодаримо Богу сваког јутра што смо осванули живи и здрави. Знате ли колико људи није дочекало светлост данашњег дана? Када нам је Бог даровао да-

нашњи дан, дајмо и ми мало уздарја Богу. Покушајмо да кроз молитву, благодарење, смирење и послушност умилостивимо Бога, јер се ми спасавамо милошћу и благодаћу Божијом, а не неким нашим заслугама, што не значи да треба да престанемо да се трудимо. Милост је велика. Човек свакодневно треба да се запита зашто није спреман да захваљује, да благодари. Онај ко не зна да благодари Богу, не зна да благодари ни човеку.

Данас ми да захвалимо Богу и свима онима који су и најмање помогли да се ова црква сагради. Заблагодаримо и нашем брату Мирославу, који је заиста ктитор овога храма. Све што је имао уложио је овде. Он ће отићи са овога света као што и ми одлазимо, али овде остаје ово освећено свето место да се у њему, приликом служења сваке Свете Литургије, спомиње име њеног ктитора. На свакој Литургији помињемо ктиторе и приложнике. Мирослав и други који су помогли, саградили су живи духовни споменик, који ће сведочити и говорити да још увек има вере и жеље у народу нашем, а ми заиста посебно треба да будемо Богу благодарни што се у нашој Епархији шумадијској, поред свих невоља и немаштина, граде цркве. Не смем да будем сигуран, али мислим да ми је ово осамдесет осма или осамдесет девета црква коју освећујем како сам дошао на место Владике шумадијског. Богу за то захваљујемо, није то моје дело. То је дело Божије, свештенства и народа. Зато не заборавимо храм, како он нас не би заборавио.“

Након Свете архијерејске Литургије, великом добротвору храма Свете Петке у Надрљу, Мирославу Савићу, Његово преосвештенство Епископ шумадијски Господин Јован је уручио орден *Војска Карађорђа* као истакнуто признање за несебично помагање овог светог храма. Такође, уручена су нарочита признања у виду архијерејских грамата захвалности значајним добротворима Радивоју Ђурђевићу, Ненаду Лазаревићу, Томиславу Јевремовићу, Милану Савићу, Жељку Савићу, Милану Грујићу, Славомиру Грујићу, Денису Грујићу и Слави Петрушићу.

Уследила је трпеза љубави коју је припремио верни народ овог дела Левча на челу са својим парохом протонамесником Гораном Стојановићем, на којој су настављене молитве и благодарења.

ИЗ ЛЕТОПИСА ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ

СЛАВА ЦРКВЕ У НАТАЛИНЦИМА

У цркви која је посвећена Светом цару Константину и царици Јелени у Наталинцима 3. јуна поводом храмовне славе служена је Света Литургија, којом је началствовао архијерејски намесник опленачки протојереј ставрофор Миладин Михаиловић, уз саслуживање свештенства орашачкиг намесништва.

Након светог причешћа, протонамесник Дејан Динић, честитавши храмовну славу свим наталиначким парохијанима, на челу са њиховим свештеником протонамесником Бранимиром Товиловићем, обратио се сабраном народу у беседи говорећи о значају Светог цара Константина и његове Свете мајке, царице Јелену.

После заамвоне молитве свештеници и верни народ кренули су у крсни ход око храма Божијег, где је испред Цркве пререзан славски колач.

Домаћин овогодишње славе били су Зоран Марјановић и протонамесник Бранимир Товиловић, који су заједно са својим породицама припремили славски ручак у порти цркве.

Стеван Илић, ђакон

СЛАВА ЦРКВЕ У ОПАРИЋУ

У среду, 3. јуна, када наша Света Црква прославља и празнује Светог равноапостолног цара Константина и царицу Јелену, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију у Опарићу поводом славе храма, уз саслуживање свештенства Епархије шумадијске.

Радост Литургијског сабрања је била увеличана и рукоположењем у чин ђакона дипломираног теолога Александра Цветковића, као и освећење иконе Светог Николаја Жичког, која је прилог Слободана Симића овоме храму.

По прочитаном Јеванђељу, Владика се верном народу обратио надахнутом беседом и рекао да смо се сабрали да призовемо милост и помоћ Божију, имајући на уму да је Бог тамо где се врши Литургија. Сабрали смо се и да заблагодаримо Богу, што нам је даривао такве дивне Светитеље, као што су Свети цар Константин и царица Јелена: „Да није било Светог цара Константина, ко зна како би се хришћанство развијало. Многобожачки цареви су хтели да огњем и мачем истребе и Цркву и хришћанство. Али Бог у сваком времену шаље људе као што су Свети Константин и Јелена, да би

показао да овај свет, иако у злу лежи, може да постане рај онда када се у нама људима зацари мир Божији. Виђењем Часног Крста, цар Константин је духовно прогледао и увидео истину – Господа Исуса Христа. Зато се молимо у једној Литургијској молитви, да нам Господ у овом животу подари истину, а у оном живот вечни. Нема ничега битнијег у овом свету за човека него да спозна истину”.

Пред сам чин рукоположења у ђакона, Преосвећени Владика је упутио очински савет Александру Цветковићу, рекавши да се овој дар даје само изабранима. Позвао је све присутне да се помоле за њега, да благодат коју данас прима остане на њему. Да молитвом и смирењем препозна призив на који је позван.

По заамвонској молитви Преосвећени је осветио славска знамења и пререзао славски колач. Овогодишњи колачар је био Милашин Брашић, чијим трудом и залагањем је литургијско сабрање било продужено за трпезом љубави.

Александар Јаћимовић, јереј

СЛАВА КАПЕЛЕ МАНАСТИРА ДИВОСТИНА

У среду, 3. јуна, када Света Црква прославља Светог цара Константина и царицу Јелену, литургијски је обележена слава капеле манастира Дивостин. Светом Литургијом је началствовао архимандрит Алексеј, игуман манастира Светог Луке у Бошњану, а саслуживали су му свештеници Епархије шумадијске.

Литургијско учешће у прослави празника је, уз верни народ, узело и монаштво манастира Драче, Каленића, Благовештења, Ралетинца, Вољавче, Грнчарице и Липара.

Протојереј ставрофор др Зоран Крстић је у беседи подвукао значај хришћанског одговора на искушења која су нам дата да бисмо открили циљ нашег живота. Оно што ми, хришћани исповедамо то је да наш живот има свој циљ у обожењу. Сви смо створени да будемо свети, да будемо синови Божији. Вазнесење Сина Божијег у наручје Очево нам показује да и ми треба тамо да будемо. Искушења која на том путу стоје су изван наше воље, али не и наш одговор на њих. Основни хришћански став не треба да буде страх, него благодарење Богу на свему, иако је понекад тешко разумети да су сви путеви Господњи милост. Наша служба је евхаристија или благодарење. Благодарење најбоље изражавамо кроз крст, који се и Светом цару Константину појавио као одговор у тешком искушењу – овим побеђуј! А крст значи смиреност, подношење искушења са вером и надом на васкрсење.

После Литургије служен је четрдесетодневни парастос монахињи Ани, о чијем је монашком лику говорио архимандрит Алексеј, духовник сестринства манастира Дивостин, указујући на значај наше молитве за уснуле у Господу и позивајући да наша туга увек буде са надом на васкрсење и сусрет са њима.

Након Литургије и парастоса приређена је трпеза љубави.

СЛАВА У КОРИЋАНИМА

У недељу, 7. јуна, на празник Силаска Светог Духа на апостоле, Црквена општина корићанска је прославила своју храмовну славу. Свету Литургију су служили старешина храма протојереј ставрофор Милорад Тимотијевић и протонамесник Дејан Марјановић.

Отац Дејан је у беседи говорио о значају празника, рекавши

да рођење Цркве није само моменат у историји, већ догађај који се сваке године понавља и обнавља литургијским прослављањем и сабрањем свих верника на једном месту. Истакао је да је сваки човек апостол који благовести Бога у свом окружењу, будући да је крштен у име Оца и Сина и Светога Духа. На крају беседе се захвалио овогодишњим свечарима Зорану и Данијели Благојевић, који су својим трудом помогли да прослава храмовне славе буде још свечанија.

По отпусту Литургије, у храму је одслужено вечерње Педесетнице. По окончању вечерње службе уследила је славска литија, након које је пререзан славски колач. Према већ устаљеној традицији, овогодишњи свечар Зоран са својим домом је припремио послужење у порти храма, тако да је велики број окупљених парохијана, уз учешће на Светој Литургији, имао прилике да и на овај начин учествује у прослави.

СЛАВА СТАРЕ ЦРКВЕ У КРАГУЈЕВЦУ И ЛИТИЈА ГРАДА КРАГУЈЕВЦА

У понедељак 8. јуна, на други дан Духова, Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију у Старој Милошевој Цркви у Крагујевцу поводом храмовне славе и литије Града Крагујевца. Владике Јовану су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.

Литургији су присуствовали представници Скупштине Града Крагујевца: градоначелник Радомир Николић, председник Скупштине Града Мирослав Петрашиновић, представник Војске Србије командант гарнизона Града Крагујевца пуковник Борис Штрк, начелница МУП-а Јасмина Рајковић и заменик начелнице Радомир Дашић. Као и сваке године присуствовали су и представници Завода за хитну помоћ са в.д. директорком Горданом Ђокић и главном сестром Снежаном Рибарић.

Великом броју верног народа беседом се по благослову Његовог Преосвештенства обратио протојереј ставрофор др Зоран Крстић, ректор крагујевачке Богословије „Свети Јован Златоусти“: „Стара Црква је рођена сестра мирнодобске Србије, јер је овде у миру почела да се гради модерна Србија. Надам се да смо изашли из једног стања које је лично на ратно стање са изолацијом, ограниченим кретањем и полицијским часом. Данас смо се окупили да са радошћу да прославимо Духа Светога – Духа заједништва, који није обична комуникација међу људима. Може се комуницирати различитим начинима па и електронским путем. Комуникација не значи заједништво. Заједништво је да у доброј вољи, пријатељству и блиским односима остваримо додир са другим бићем. То је најчвршћа и најдубља заједница која не постоји само између људи, већ и између човека и Бога. Она је утемељена Духом Светим“, била је поука проте Зорана верног народу.

Након причешћа верног народа, Владика Јован је преломио славски колач чије је домаћин ове године предузетник Бојан

Живановић са својом породицом. Сви верни који су дошли на литургију су послужени у порти храма Старе Милошеве Цркве и просторијама парохијског дома где су заједно са својим Владиком наставили празновање храмовне славе Старе Цркве – други дан Духова.

У поподневним часовима након одслужене вечерње службе, Литија је кренула из порте Старе Цркве главном улицом, кроз пешачку зону града, до Крста, где је Епископ Јован прочитао молитве за здравље, мир, благостање и напредак житеља Града Крагујевца. Након молитве, литија се поред Општинског суда, главном улицом, упутила ка Првој крагујевачкој гимназији, где су ученици веронауке Музичке гимназије приредили краћи уметнички програм. У литији је учествовао градоначелник града Крагујевца Радомир Николић, припадници Војске Србије са командантом градског гарнизона пуковником Борисом Штрком, одред МУП-а на челу са начелницом ПУ у Крагујевцу Јасмином Рајковић и замеником Радомиром Дашићем, јединицом Цивилне заштите града Крагујевца и верним народом. По повратку у порту Старе Цркве одржан је културно-уметнички програм чиме је литија и Слава Старе Милошеве Цркве свечано прослављена.

Мирослав Васиљевић, протођакон

ОСВЕЋЕЊЕ ЗВОНА И КРСТА ЗА ЦРКВУ У ИЗГРАДЊИ У БЛАЗНАВИ

У уторак трећег дана празника Свете Педесетнице 9. јуна, у послеподневним часовима Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован посетио је Храм Свете Тројице у селу Блазнави. Том приликом Владика Јован осветио је црквено звоно и крст, и пререзао је славски колач.

Епископа је дочекало мноштво верног народа са свештенством опленачког намесништва. Након освећења Владика Јован је у беседи поучио окупљени народ: „Црква Божија је непогрешива, јер је руководи Дух Свети. Људи који живе у Цркви су грешни, али зато и живимо у Цркви да би управо кроз Цркву и Црквом од грешника постали праведници. Зато ми хришћани треба да знамо да се само Црквом, у Цркви, и кроз Цркву спасавамо. Никако појединачно или на основу неких групација, него само у заједници Бога и људи“, између осталог рекао је Владика Јован.

Овом приликом Владика је одликовао архијерејском захвалницом Драгомира Савића из Тополе који је Цркви у Блазнави даривао Крст и Мирка и Миланку Ђојбашић из Београда који су даривали црквено звоно. Колачари ове године били су Миша и Драгана Гавриловић. Свечаним ручком који је организован у ресторану Милошев конач настављена је прослава храмовне славе.

Стеван Илић, ђакон

ПАРАСТОС ВЛАДИКИ САВИ У САБОРНОМ ХРАМУ

У среду 17. јуна, навршило се 19 година од упокојења блажене успомене Епископа шумадијског Г. Саве (1930 - 2001). Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Архијерејску Литургију у Саборном храму Успења Пресвете Богородице у Крагујевцу, уз саслужење свештеника Епархије шумадијске. По заамвоној молитви служен је парастос блаженопочившем Владики Сави, где се на крају Литургије над његовим гробом, присутном свештенству, монаштву и сабраном народу обратио надахнутом беседом његов наследник Владика Јован: „Драга браћо свештеници, драга браћо и сестре, одслужисмо ову Божанствену Литургију у спомен Господа Бога и Спаса нашега Исуса Христа. А Литургија се служи браћо и сестре како за живе тако и за мртве, јер пред Богом нема мртвих. Данас смо овде одслужили и деветнаестогодишњи парастос у спомен нашег драгог Владике Саве.“ У наставку беседе

Владика је подсетио присутне на личност блаженопочившег другог Архиепископа шумадијског, као и на његово дело и огромну жртву коју је поднео служећи своме роду. „Сетимо се данас Бога Вишњег и Свеприсутнога, да замолимо да

Он смести душу Владике Саве као што се каже у молитви, месту светлом, месту цветном, тамо где нема бола, а то је рај. И да га замолимо да се моли Богу за нас за његову бившу Епархију да нас Господ његовим молитвама и свих светих помилује да живимо увек у спомену, сећању, да не заборавимо спомињање, јер докле год будемо спомињали Бога, светитеље, наше претке и они ће нас спомињати, али ћемо задужити и наше потомке да нас се и они сећају... У блаженом уснућу вечни покој подај Господе, уснулом служитељу своме Архиепископу Сави, и учини му вечан спомен.“

СЛАВА КАПЕЛЕ МАНАСТИРА ВЕНЧАЦ У БРЕЗОВЦУ

На дан Светог Јоаникија митрополита црногорско-приморског, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован је у капели манастира Венчац у Брезовцу служио Свету Архиепископску Литургију уз саслуживање свештеника Епархије шумадијске.

По читању Светога Јеванђеља Епископ је братији храма честитао славу и све поучио беседом о Светом Јоаникију митрополиту црногорско-приморском. „Свети Јоаникије је живео у време када се глава лако губила ако си хришћанин. Он се тога није плашио, а заправо се није плашио ничега до греха. Себе је жртвовао за Христа и за народ. Свети Јоаникије је себе својим искреним и хришћанским животом принео на Голготу, јер је изабран за тежак позив у тешко време. Обављао је са радошћу свој позив, али није пострадао од туђинаца, већ од издајника своје вере и свога народа, од издајника и противника Бога, Цркве и вере хришћанске. Светог Јоаникија су исти ти издајници вере и Бога прогласили за издајника, али за издајника те њихове идеологије. Свој крст је Свети Јоаникије исправно носио. За исправан пут ка Господу потребни су нам жртва и труд, а Свети Јоаникије је на губилиште ишао са радошћу, јер после страдања долази права радост. Ми и данас не знамо где се налази гроб његов, али оно шта знамо јесте да је он сада пред Богом својим и пред лицем Божијим“.

Након заамвоне молитве Епископ је пререзао славски колач братији манастира и славарима из Здравственог центра у Аранђеловцу. После Свете Литургије Епископ Јован је на гробу блаженопочившег Архимандрита Георгија који се упокојио у Господу 16. јуна 2018. Године, одржао помен, а потом су сви окупљени верници били гости братства манастира на трпези љубави у сали манстирског конака. У истој сали све окупљене је увеселио етно састав Аманет.

Немања Искић, јереј

ИСПОВЕСТ НАМЕСНИШТВА ЛЕПЕНИЧКОГ

У понедељак 22. јуна, свештенство Архиепископског намесништва лепеничког се окупило у Старој Милошевој Цркви у Крагујевцу, где је након вечерње службе, исповест свештенства обавио игуман манастира Пиносава Петар Драгојловић.

Сутрадан, 23. јуна, свештенство се окупило у храму Светог Василија Великог у Маршићу где је дочекало свог Архиепископа, Владика Јована који је служио Свету архиепископску Литургију. Владика су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.

Беседећи на 35. зачало Јеванђеља од Матеја, Владика Јован је између осталог рекао: „Ко живи црквено има мир Божији у себи. Ако су у Цркви и грешници, не може је нико поправљати јер она почива на Духу Светом. Зато Јеванђеље каже да посленицима Божијим није потребно ништа да носе, већ само да имају Духа Божијег у себи. Господ нас учи да не можемо да служимо на прави начин ако смо оптерећени световним бригама. И да цело Јеванђеље испунимо, треба да знамо да смо чинили само оно што смо били дужни. На путу остварења те мисије, Господ нас неће оставити без било чега неопходног за наш живот. Ко себе ставља испред Духа Божијег, спотиче се и пропада, јер не умножавамо дар Божији већ га трошимо.“

Након Свете Литургије, свештенство Архиепископског намесништва лепеничког се окупило у просторијама парохијског дома, где је свештеник Милош Павић припремио реферат на тему „Црква и друштво“. Након читања реферата, свештеници су под руководством Владике Јована повели дискусију разматрајући питања секуларизма, индивидуализма и плурализма као главних проблема овог односа. Посебан осврт је начињен на савремене проблеме и информатичко друштво које се убрзано мења.

Исповест је завршена заједничком трпезом љубави за коју се постароо парох маршички прота Бојан Димитријевић.

Мирослав Василијевић, протођакон

ХРАМОВНА СЛАВА У РАНИЛОВИЋУ

У Раниловићу, надомак Аранђеловца, на дан када Света Црква прославља Свете апостоле Вартоломеја и Варнаву, Свету архиепископску Литургију служио је Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован уз саслуживање свештенства Епархије шумдијске.

На почетку своје духовне поуке Епископ је честитао храмовну славу, а потом нас је поучио о улози Светих апостола у ширењу Христове речи. „Апостоли су Христовим речима испунили целу васељену. Христос је послао своје ученике да шире хришћанство рекавши: 'Ко вас слуша, мене слуша и ко се вас одриче, мене се одриче' (Лк 10, 16). Апостоли су оснивали Цркве, јер једино кроз Цркву се можемо спасити.

Реч Божија је истина, а истина је једна једина, а то је Бог. Епископ је нагласио да ко живи истином њега истина ослобађа, а онај ко нема истине и искрености у себи, нема ни Бога у себи. Онај ко се служи истином и истинитим речима осетиће Христову радост. Реч Божија је светлост, а светлост разоткрива све оно што се налази у тами. Христова реч је као свећа која даје светлост и докле год будемо држали реч Божију нећемо седети у тами лажи.“

После заамвоне молитве и литије око храма, Епископ Јован је пререзао славски колач и протојереју Миливоју Старовлаху, пароху храма, његовој породици и верницима честитао храмовну славу. Након Свете Литургије у сали парохијског дома уприличена је трпеза љубави за окупљене вернике.

Немања Искић, јереј

СВЕЧАНО ПРОСЛАВЉЕН ВИДОВДАН У БЕЛОШЕВЦУ

У недељу 28. јуна, прослављена је храмовна слава Свети великомученик кнез Лазар у Белошевцу. Прослава је започета Евхаристијским сабрањем којим је началствовао Епископ шумадијски Г. Јован уз саслуживање свештенства Епархије шумадијске.

Пре Свете Литургије Епископ је осветио икону Светог кнеза Лазара, која је дар Слободана Симића и за коју је направљен трон са кивотом у коме се налази део моштију Светог кнеза Лазара.

Након прочитаног јеванђелског зачала окупљеном народу обратио се ректор Богословије „Светог Јована Златоуста“ протојереј ставрофор др Зоран Крстић истакавши чување индетитета народа кроз завет Светог кнеза Лазара. Тај завет је непревазиђен, јер наш народ преко тог завета држи веру у Бога и светитеље. Данас свој прави индетитет потврђују верни у Црној Гори, где уместо свакодневних потреба и уживања они бирају учествовање у литијама, којима се потврђује исти систем вредности, на чијем је врху вера у Бога. Након заамвоне молитве начињена је литија око храма, а затим је Владика осветио славско жито и пререзао славски колач. Овогодишњи колачар је био Милано Миловановић. Колач за следећи годину преузели су Владан и Горица Аврамовић са својом породицом.

Јереј Милош Ђурић служио је парастос пострадалим Србима од Косова до данашњег дана, који су своје животе положили за веру и отаџбину. Потом су чланови хора „Свети Сава“ под диригентском палицом јереја Ивана Антонијевића одржали приредбу посвећену Светом великомученику косовском кнезу Лазару и мученицима Српским.

По завршетку Свете Литургије Епископ је дао инструкције за наставак осликавања нашег храма.

Евхаристијско сабрање је настављено трпезом љубави у сали парохијског дома, која је припремљена трудом овогодишњих колачара Милана и Слађане Миловановић и њихове породице.

Немања Стојковић, ђакон

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА НАМЕСНИШТВА ОПЛЕНАЧКОГ

У среду, 1. јула, у манастиру Никоље, протосинђел Николај (Младеновић) исповедио је свештенике Архијерејског намесништва опленичког. Након исповести, Свету Литургију служио је Преосвећени Епископ шумадијски Г. Јован уз саслуживање свештенства Епархије шумадијске.

Након прочитаног одломка из Јеванђеља беседио је владика Јован: „Ако читамо Свето Писмо видећемо да се у њему највише говори о љубави Божијој према човеку, али и о томе како човек треба да одговори на љубав Божију. Бог човеку ништа не брани. Не брани нам ни да чинимо зло, то је наша слобода, али човек треба да зна да ће једног дана поћи са овога света. Тада нам неће помоћи наша мудрост или наше

вештине ораторства. Тада нико неће моћи да каже да није нешто урадио“. Владика је беседио и о мржњи која се налази насупрам љубави, о гордости због које човек неће да призна своју грешку, о правој љубави у којој нема интереса и прорачунатости јер само „кад човек даје, а не тражи да му се узврати – онда га Бог дарује“. Владика нас је на крају поучио речима: „Бог је милостив, али не треба само да се уздамо у милост Божију, треба и ми нешто да допринесемо да нас милост Божија обасипа да бисмо се милошћу Божијом спасавали“.

После Литургије, у манастирској трпезарији прочитан је реферат који је на тему „Икона – путоказ ка истинској слободи“ припремио јереј Обрад Видаковић. Након читања свештеници су имали прилику да изнесу мишљење о овој теми и да о њој продискутују. Преосвећени владика је похвалио рад и у вези са темом извео духовне поуке и савете. Трудом игуманије Евдокије, сестринства манастира Никоље и протојереја Милана Савића и његове породице уприличена је трпеза љубави у манастирској трпезарији.

Стеван Илић, ђакон

ДУХОВНА РАДОСТ У КРАГУ ЈЕВАЧКОЈ БОГОСЛОВИЈИ

У среду, 1. јула, у храму Светог Јована Златоустог у крагујевачкој Богословији, свечаним вечерњем началствовао је Преосвећени владика Јован, и у наставку службе је професора појања Немању Старовлаха замонашио у чин мале схиме, давши му име Василије, по острошком чудотворцу. Након вечерњег богослужења архимандрит Нектарије (Татарин), игуман манастира Средиште, привео је новог монаха и гарантовао заветима које је монах Василије положио пред Господом и Владиком.

У духовној поуци, Преосвећени Владика је говорио о монаху као анђелу у телу и о томе како монашки призив није тренутан, и да та жеља треба да сазрева у човеку. Темелј монашког живота јесте Бог и тежња за спасењем у васкрслом Христу. Такође, завет целомудрености јесте тежња за стицањем мудрости, мудрости која долази одозго, која је сам Христос. Преосвећени Владика је говорио и о осталим монашким заветима, о послушности и нестицању. Монаши пут је узак, тесан, трновити, али на том путу је сам Христос који уводи у Царство Божије.

Духовна радост наставила се за трпезом љубави у трпезарији крагујевачке Богословије.

РУКОПОЛОЖЕЊЕ У ЧИН ЈЕРОЋАКОНА У МАНАСТИРУ ДИВОСТИНУ

У четвртак, 2. јула у манастиру Дивостин, монах Василије (Старовлах), рукоположен је у чин јерођакон, од Његовог Преосвештенства Епископа шумадијског Г. Јована. Његовом Преосвештенству саслуживали су архимандрит Нектарије (Татарин), игуман Методије, јеромонах Некта-

рије (Ђурић), протојереј ставрофор Зоран Крстић, игуман Онуфрије (Вранић) и бројни свештеници Епархије шумадијске.

Отац Методије је у својој беседи говорио о Христу пастир-началнику, чији смо благи јарам сви позвани да носимо, а нарочито монаси. Честитајући оцу Василију на примању ђаконског чина, пожелео му је да нас још дуго сабира око Трпезе Господње у љубави и здрављу.

У духовној поуци оцу Василију, Владика је истакао важност Литургијског сабрања, напомињући да је свака Литургија нова Педесетница. Цитирајући Аву Јустина да на Литургији нема тужног човека, Владика је рекао да Литургија јесте парче неба на земљи.

Евхаристијско славље настављено је у манастирској трпезарији трпезом љубави.

Милан Јеличић

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА АРХИЈЕРЕЈСКОГ НАМЕСНИШТВА МЛАДЕНОВАЧКОГ

Дана 2. јула, када Црква прославља и празнује Светог свештеночученика Методија и Преподобног Наума Охридског, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију у храму Успења Пресвете Богородице у Младеновцу, уз саслуживање свештенства Шумадијске епархије.

Светој Литургији је претходила исповест свештенства Архијерејског намесништва младеновачког, а исповедник је био протосинђел Николај (Младеновић), игуман манастира Вазнесења Господњег – Саринца у Великим Пчелицама.

У својој беседи Епископ Јован је говорио о истинском животу у Цркви, наспрам лажних, сурогатних, бесплодних делатности. Дobar човек и у лошем види добро, док онај који је огрезао у злу у свакоме види само зло. Наш Архијереј је подсетио на речи Преподобног Макарија да је најважније да победимо зло у нашим срцима и да је то место за главни део духовне борбе. Нека нам дани који су пред нама буду на умножење молитава, љубави, добрих дела и неосуђивања. Нека нам око, срце и душа увек буде окренути добру, а никако злу.

Након евхаристијског сабрања у парохијском дому храма Успења Пресвете Богородице парох други рајковачки јереј Марко Стевановић прочитао је реферат на тему „Где је Црква ту је Дух, где је Дух ту је Црква“, након чега је уследила вишечасовна дискусија. На крају се приступило трпези љубави коју је припремило братство младеновачког Храма.

Марко Јефтић, јереј

СВЕТА АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА У МАНАСТИРУ КАЛЕНИЋУ

У суботу 4. јула, када наша Света Црква прославља Светог Јулијана Тарсијског и преподобну мати Анастасију Српску, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован, служио је Свету архијерејску Литургију у манастиру Каленић поводом славе манастирске капеле која је посвећена Светој Анастасији. Преосвећеном су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.

По прочитаном јеванђелском зачалу Преосвећени се обратио присутнима рекавши да је Пророк Давид молећи се Богу записао речи које кажу: „Диван је Бог у светима својим“. Предиван је Бог зато што нам је дао светитеље Божије да буду посредници између нас и Бога. Данашњи дан је дан сећања на Свету Анастасију Српску, мајку Светог Саве, дан сабрања у овој Каленићкој Светињи, да заблагодаримо Богу на радости, јер је Господ радост наша. Цитирајући речи Светог Оца Јустина Ћелијског: „Не могу да замислим тужног човека тамо где се служи Литургија“. Светитељи су заволели Бога зато што им је дао благодат. Ако нас Светитељи нашег рода не препознају и Господ нас неће познати као своје. Нема веће осуде за човека него да чује речи Господње „не познајем вас“. Како да Бог не препозна човека за ког је и крв пролио? Зато и треба да се данас сетимо наше Свете Анастасије, коју није заслепила слава овога света, као што није заслепела ни њеног сина Светог Саву, већ је ходила ка светлости која је просветила све светитеље, која ће просветити и нас, али само ако то желимо. Нека света Анастасија помогне свима нама, а посебно мајкама да васпитавају децу онако како је она своју децу васпитавала, да помогне да у свакој кући завлада мир. Да Света Анастасија помогне молитвама целом роду људском, да се спасемо од свих невоља и беда, и ове беде која нас је сада снашла у овом времену.

По заамвној молитви Преосвећени је пресекао славски колач, после чега је литургијско сабрање било продужено трпезом љубави коју је својим трудом и залагањем уприличило сестринство манастира, на челу са игуманијом Нектаријом.

Александар Јаћимовић, јереј

ЦРКВЕНА СЛАВА У КОПЉАРИМА

У недељу, 5. јула, у селу Копљари код Аранђеловца, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован је служио Свету архијерејску Литургију, уз саслуживање свештенства Епархије шумадијске. Свету Литургију су својим појањем украсили чланови хора „Света Анастасија Српска“ из Аранђеловца, који су данас прославили славу хора.

Након читања Светог Јеванђеља, Епископ Јован је верне поучио својом беседом, а претходно је свим вернима и хору честитао славу: „Ко верује, њему је све могуће. Капетан тражи од Господа да му слуга оздрави, а у то време слуге су сматране за људе који мање вреде и мање значе од других. Капетан показује своју веру речима: `Нисам достојан да уђеш под мој кров` и `Само реци реч и оздравиће слуга мој`. Хришћанска љубав не гледа ко је ко. Бог тражи да волимо другог човека као што волимо себе. Све је могуће ономе који верује. Вера је дар Божији. Једино очима вере видимо добро другог човека.“ На самом послетку своје беседе Владика нас је поучио значају и улози Свете Анастасије, мајке нашег највећег просветитеља и учитеља Светог Саве.

Након заамвоне молитве, Владика Јован је са свештенством и верним народом кренуо у свечану литију око храма, а потом је пререзао славке колаче и славу честитао протојереју ставрофору Милисаву Симићу, његовој породици, свим верницима и члановима хора „Света Анастасија Српска“ из Аранђеловца.

Немања Искић, јереј

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА АРХИЈЕРЕЈСКОГ НАМЕСНИШТВА ЛЕВАЧКОГ

У понедељак, 6. јула, када наша Света Црква празнује Свету мученицу Агрипину, Његово Преосвештенство Епископ шумадјиски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију у храму Светог Романа у Рековцу, којој је предходила исповест свештенства архијерејског намесништва Левачког. Исповедник је био игуман манастира Пиносаве, јеромонах Петар (Драгојловић). Епископу су саслуживали свештеници Шумадијске епархије.

По прочитаној перикопи из Светог Јеванђеља Епископ се обратио присутном народу и између осталог рекао: „Узвишено је бити човек – Божији човек. Божији човек гледа да чини стално добро, не само себи већ још више другима. По речима апостола Павла `добро чинити да нам не досади`. Када се човек труди да добро чини другоме, он тиме показује љубав и поштовање и саосећање са тим другим човеком. Бог не само да је сву творевину створио ради човека, већ ју је дао човеку, да се она кроз човека спасава. Творевина уздише што јој је човек окренуо леђа, што је не спасава. Не гледајмо само користољубље, гледајмо да чинимо другима добро. Када је душа у човеку здрава, онда он и све недаће овоземаљске, па и болести лакше подноси.“

Након Свете Литургије, у парохијском дому је прочитан реферат на тему „Будућност припада Цркви“, који је приредио јереј Горан Јовановић, парох рабеновачки. По прочитаном реферату, свако од свештеника узео је учешћа у дискусији на ову тему.

Исповест је завршена трпезом љубави, коју је за ову прилику приредило братство храма Светог Романа.

Бојан Стојадиновић, јереј

СВЕТА АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА У БЕЛОСАВЦИМА

Дана 11. јула, када наша Црква празнује пренос моштију Светих бесребреника Кира и Јована и Свете мученике дабробанске и милешевске, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију у храму Светог деспота Стефана Лазаревића у Белосавцима. Архијереју су саслуживали свештници Епархије шумадијске. Пре евхаристијског сабрања наш Архијереј је освештао темеље парохијског дома у Белосавцима.

Владика је у својој беседи говорио о значају благодарности у животу хришћана. Литургија као дело Народа Божјег је уједно и Евхаристија, Благодарене и благодарност Богу Оцу, кроз Сина, а у Духу Светом. Благодарност је много више и дубље од искрене захвалности милости Божијој, јер има смисао потпуног предавања и пуног учествовања кроз дар благодати Цркве и сваког њеног члана као Тела Христовог, у божанском начину постојања. Тако, благодарене Богу постаје начин живота који прожима целокупно човеково

биће и устројава у њему потпуно нови однос и односе према другом човеку и свету.

Након евхаристијског сабрања, заједничарење је настављено трпезом љубави у парохијском дому у Рабровцу, коју је припремио парох рабровачко-белосавачки протојереј Владан Јовановић.

Марко Јефтудић, јереј

ПРОСЛАВА ЦРКВЕНЕ СЛАВЕ У РАЧИ

У недељу, 12. јула, прослављена је храмовна слава Светих апостола Петра и Павла у Рачи. Свету Литургију је служио протојереј ставрофор Миладин Михаиловић уз саслуживање свештенства Епархије шумадијске.

Након прочитаног јеванђелског зачала надахнутом беседом се верно народу обратио протонамесник Дејан Шишковић. У беседи је отац Дејан истакао важност светих апостола у Цркви као и њихов допринос ширењу Христове науке и указао на то да су они поставили темељ вере који ми морамо да наставимо да зидамо нашом вером и угледањем на светитеље Цркве Божије. Оно што је посебно нагласио отац Дејан јесте да се једино у Цркви налазе спасење и живот вечни те да ми сваки пут савршавајући Свету Литургију имамо доживљај Царства Небеског.

На крају је празновање светих апостола заокружено послужењем у црквеној порти.

Јанко Јовановић

НОВА ЦРКВА У ЈАГОДИНИ ПРОСЛАВИЛА СВОЈУ ХРАМОВНУ СЛАВУ

На дан када наша Црква прославља Свете апостоле Петра и Павла, у нашем храму у Јагодини, Свету Литургију је служио протојереј ставрофор Радомир Ракић уз саслуживање свештеника Епархије шумадијске.

Прота Радомир је произнео беседу након прочитаног јеванђелског зачала, поучавајући верне, који су се сабрали у нашем храму. Светој Чаши Спасења приступило је мноштво верног народа, а након Свете Литургије, свештенство и верни народ су опходили цркву у свечаној Литији и пререзали славске колаче. Славски колачар ове године је Милидар Гајић са својом породицом, а нови је Душан Марковић. Такође, свој славски колач је имао и хор наше цркве, чији колачар је Љиљана Милеуснић-Марковић, док је за следећу годину преузела Слађана Арсић. На крају, братство Нове јагодинске цркве је припремило трпезу љубави.

Нинослав Дирак, протођакон

ПРОСЛАВА ХРАМОВНЕ СЛАВЕ У АРАНЂЕЛОВЦУ

На дан када Света Црква прославља Свете апостоле Петра и Павла, у Аранђеловцу, у храму који носи име ових светитеља Њихова Преосвештенства Епископ шумадијски Г. и умировљени Епископ канадски Г. Георгије су служили Свету архијерејску Литургију уз саслуживање свештенства Епархије шумадијске.

Епископ Јован је свештенству и верно народу честитао храмовну славу, а потом нас поучио својом беседом: „Грех одваја човека од Бога. Човек без Бога је човек без заштите Божије. `Зар си дошао пре времена да нас мучиш` речи су упућене Господу, јер и ђаво зна да ће Бог доћи да суди свету. Ђаво јесте моћан, али не и свемоћан. Када човек греши, када поклекне, ако се покаје бива спасен. Људи свашта у животу изгубе, али док не изгубе наду ништа није пропало. Апостоли нас уверавају да је вера највеће чудо. Где има вере ту има и Бога. Вером ходимо, а не знањем. Морамо живети истином, а истина је само једна, а то је Господ Исус Христос“, закључио је Епископ Јован своју данашњу поуку. Након заимвоне молитве и свечане литије око храма, Епископ је пререзао славски колач данашњем домаћину славе,

црквеном одборнику Бојану Марићевићу. Он је у сали парохијског дома храма Светих апостола припремио трпезу љубави по угледу на древну хришћанску праксу. У току ручка старешина храма, протојереј ставрофор Мићо Ђирковић се обратио Епископима, свештенству, монаштву и верном народу и захвалио им што су својим присуством увеличали овај свети дан и ову прославу.

Немања Искић, јереј

ХРАМ СВЕТИХ БЕСРЕБРЕНИКА КОЗМЕ И ДАМЈАНА У АЗАЊИ ПРОСЛАВИО СВОЈУ СЛАВУ

У уторак, 14. јула, свечано је обележена храмовна слава Светих бесребреника Козме и Дамјана у Азањи. Светом Литургијом је началствовао протонамесник Срђан Ковачевић, уз саслуживање свештеника Епархије шумадијске.

У својој беседи отац Срђан указао је на живот, љубав и подвиг ових светих угодника. Након крсног хода око храма и резања славског колача, слављење је настављено у просторијама парохијског дома, а овогодишњи колачар је био Новица Јовановић са породицом.

На Литургији је био присутан велики број верника, од којих је већина приступила Светој чаши. Због актуелне епидемиолошке ситуације, присутни верници су се придржавали мера прописаних од стране Владе Републике Србије.

Драган Кељаћ

ПРОСЛАВЉЕНА ХРАМОВНА СЛАВА У СИПИЊУ

Светом Архијерејском Литургијом у Сипињу, прослављена је храмовна слава Светих мученика и бесребреника Козме и Дамјана – Врачеви. Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован је началствовао литургијским сабрањем уз саслужење свештенства Епархије шумадијске.

У својој беседи Епископ Јован је поучио верни народ томе ко су били бесребреници и чудотворци Козма и Дамјан и каква су чуда чинили у народу. Преосвећени Владика је подсетио верујући народ да све што је огреховљено, то је и ослабљено, јер грех прво слаби веру, а после душу, а затим и све оно што је узвишено. Наш највећи лекар је Господ Исус Христос, а оне ко живи Христом, вером у Њега, Бог даје да чини чуда. Владика је нагласио да нас Бог прима у своје наручје ако му прилазимо смирењем и покајањем, испуњавањем Божијих заповести и испуњавањем јевађелских речи: нахранити гладног, напојити жедног, посетити болесника у болници. Такав човек ће, закључио је Владика, на себи применити све врлине хришћанске, све свете Тајне, све оно што је човеку потребно за спасење и да као такви бесребреници нам буду пример у свему.

Након Свете Литургије, уследила је литија око цркве и освећење славског колача и жита. Евхаристијско сабрање је настављено у црквеној порти, захваљујући труду и љубави пароха сипићког јереја Ивице Камберића, Владе Стоимировића и његове породице, који је био данашњи колачар, и верног народа Сипића.

Дејан Шишковић, протонамесник

ОСВЕЋЕЊЕ ТЕМЕЉА ПАРОХИЈСКОГ ДОМА У ЈУНКОВЦУ

У суботу, 18. јула у послеподневним часовима Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован посетио је Храм Божији посвећен Сабору Светих Српских Светитеља у Јунковцу надомак Тополе. Том приликом Владика Јован осветио је темеље парохијског дома у порти Цркве.

Ово богоугодно дело започето је за време парохијског свештеника јереја Обрада Видаковића и председника Црквене општине јунковачке Мирослава Дамјановића, а средствима донатора Радоја Радојевића, Саше Дамљановића и благо-

честивих хришћана из Јунковца. Парохијски дом биће изграђен по пројекту архитекте Миљана Радојевића, а извођач радова биће Драгиша Стевић из Јунковца.

У беседи након освећења темеља, владика Јован се захвалио и честитао свима који су помогли да се ово добро дело започне. Подсетио је све присутне да се људи увек радују када се подиже нова кућа у селу, а посебно се треба радовати када се подиже дом у Цркви Божијој, јер то је кућа свих парохијана који живе у том месту.

Након освећења темеља трудом јереја Обрада Видаковића и парохијана Јунковачке Цркве у Ловачком дому припремљена је трпеза љубави.

Стеван Илић, ђакон

ПРОСЛАВЉЕНА СЛАВА ХРАМА СВЕТЕ ВЕЛИКОМУЧЕНИЦЕ НЕДЕЉЕ У ДЕСИМИРОВЦУ

У понедељак, 20. јула, када прослављамо Свету великомученицу Недељу, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију поводом славе храма у Десимировцу надомак Крагујевца. Епископу су саслуживали свештеници Шумадијске епархије.

После прочитаног јеванђелског зачала, Епископ Јован се обратио верном народу и парохији Дејану, честитавши им празник и славу Свете великомученице Недеље. Затим је подсетио на узвишеност страдања за Христа и истину: „Човек ум тешко може да схвати да је Света Недеља, поред толико патње, страдања и мучења, ипак остала да стоји исправно и сачувала веру. Она је имала живу веру у Бога, те се није плашила страдања и мучења”. Владика се осврнуо и на ситуацију у свету изазвану вирусом, упозоравајући и саветујући вернике да не очајавају и не падну у безнађе: „Безнађе долази због слабе вере и оно је најтеже стање за човека, јер тада долази до губљења жеље за животом. Безнађе се лечи једино вером у Бога, јер је Он наша љубав и наш мир”.

Након резања славског колача, Владика је уручио признања у виду Архијерејских грамата захвалности за несребнично помагање цркве у Десимировцу: Љубинку Петровићу, Милану Ерићу, Миловану Стојановићу, Драгославу Живковићу, Ненаду Раичевићу и Горици Богдановић.

По Светој Литургији уследила је трпеза љубави коју је припремио верни народ на челу са својим парохом протонамесником Дејаном Петровићем и његовим домом, на којој су настављене молитве и благодарења. На крају ручка, Епископу се захвалио надлежни парох, јер нас је Првојерарх удостојио својом посетом на овај велики дан.

Дејан Петровић, протојереј

ПРОСЛАВА ЦРКВЕНЕ СЛАВЕ У СУМОРОВЦУ

У уторак, 21. јула, у Суморовцу је прослављена храмовна слава Светог великомученика Прокопија. Свету Литургију је служио протојереј ставрофор Милорад Тимотијевић уз саслуживање јереја Ненада Милојевића.

У својој беседи прота Милорад је честитао вернима храмовну славу истакавши да љубав Божија побеђује свако зло и одгони сваки страх. Зато и Свети великомученик Прокопије са таквом вером и љубављу према Богу данас указује на пут којим треба да буду упућене наше мисли и дела.

Након Свете Литургије је пререзан славски колач и освештано славско жито. Домаћин славе био Драган Парезановић из Суморовца, који је са својом породицом припремио трпезу љубави. Слава Богу на свему и Светом великомученику Прокопију на данашњој благодати и љубави којом испунило наша срца.

Милан Живановић, протојереј

ПРОСЛАВЉЕНА СЛАВА ЦРКВЕ У ОВСИШТУ

У уторак, 21. јула, над празник Светог великомученика Прокопија, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију поводом славе храма у Овсишту надомак Тополе. Епископу су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.

Након прочитане јеванђелске перикопе, Епископ је говорио о слави светитеља: „Бог се слави у светитељима. Слава коју Господ даје светитељима је велика. Свети Оци кажу да када бисмо ми грешни људи видели светитеље у пуној слави, не бисмо могли да поднесемо њихову славу“. Такође, Епископ се осврнуо и на слободу служења у Христу: „Дух Свети учи, просвећује и чисти без обзира на наше грехе. Зато га призивамо да се усели у нас и да нас очисти од сваке нечистоте. Када се крштавамо примамо печат дара Духа Светога“.

По окончању Свете Литургије, уследила је трпеза љубави коју је припремио верни народ ове парохије на челу са својим парохом протонамесником Слободаном Радивојевићем и његовим домом, на којој су настављене молитве и благодарења.

Лазар Марјановић

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА ОРАШАЧКОГ НАМЕСНИШТВА

У четвртак, 23. јула када наша Света Црква прославља успомену на 45 мученика из Никопоља и Преподобног Антонија Печерског, у храму Светог архангела Гаврила у Буковику (Буковичка црква), била је исповест свештенства Орашачког намесништва, а том приликом исповедник је био јеромонах Доситеј Радивојевић.

По Светој Тајни исповести у порти храма је дочекан Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован од стране свештенства, монаштва и верног народа. Епископ Јован је у храму Светог архангела Гаврила у Буковику служио Свету Архијерејску Литургију уз саслуживање свештеника Епархије шумадијске.

Након библијских читања Епископ Јован је верне укрепио својом поучном беседом о покајању и свему ономе што погани човека и тера га на грех. „Оно шта највише погани човека јесте оно што излази из њега самог. Човек који падне има могућности да устане, али онај који после пада не устаје, него тоне све дубље, он дотиче дубине зла. Многи сматрају да су крштењем и миропозамањем постали истински хришћани, али заборављају да човек мора живети крштењским животом. Ако неко не жели спасење, не смемо га на силу спасавати, јер се спасење не остварује беспасоносним средствима. Не можемо бити слепи за Бога и покушати као такви водити онога коме је помоћ потребна, јер ако слепац води слепаца, оба ће у јаму упасти. Све док човек живи са непокајаним грехом он је слеп и глув за Господа. Бити човек је толико узвишено, јер смо створени по лику Божијем, али је на нама да ли тај лик у себи осветљавамо или замагљујемо. Онај ко носи Бога у срцу је Богоносац и таквом човеку нечастиви не може да се приближи.“

Након Свете Литургије реферат на тему: „Између безнађа и наде“ прочитао је ђакон Александар Бабић, након чега су сви окупљени изнели своје мишљење о обрађеној теми, а потом имали и прилику да продискутују.

Немања Искић, јереј

ХРАМОВНА СЛАВА МАНАСТИРА ВОЉАВЧЕ

У недељу седму по Духовима, 26. јула, када прослављамо Сабор Светог Архангела Гаврила, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију у манастиру Вољавчи поводом храмовне славе. Епископу су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.

Након прочитаног јеванђелског зачала беседио је Владика Јован. Преосвећени је честитао је храмовну славу настојатељици манастира монахињи Евгенији и свима који су данас дошли у ову свету обитељ, а затим је подсетио све на важност послушности у Цркви Божијој: „У данашњем Јеванђељу Господ каже: ‘Ко вас слуша Мене слуша, а ко слуша мене, слуша Онога који ме је послао.’ У овој реченици сажет је сав наш хришћански живот. Ако слушамо, бићемо спасени.“

На крају Свете Литургије испред храма пресечен је славски колач. Затим је трудом настојатељице манастира монахиње Евгеније у манастирској трпезарији уприличена трпеза љубави на коју су сви били позвани.

Стеван Илић, ђакон

СЛАВА СТАРЕ ЦРКВЕ СВЕТИХ АРХАНГЕЛА МИХАИЛА И ГАВРИЛА У ЈАГОДИНИ

У недељу, 26. јула, храм Светих архангела Михаила и Гаврила у Јагодини је прославио своју славу – Сабор Светог архангела Гаврила. Верни народ јагодински се и ове године окупио у великом броју како би са свештенством Старе јагодинске Цркве литургијски обележио дан посвећен овом Светом Божјем Благовеснику.

У својој празничној беседи, протојереј Александар Гајић, старшина храма Светих архангела Михаила и Гаврила, је подсетио народ на улогу коју је Свети архангел Гаврило имао у историји спасења.

Након Литије приступило се разажу славског колача. Оно што треба напоменути, јесте, да су ванредне околности донеле новину да није било славске трпезе након Литургије, већ да је у договору са свештенством, овогодишњи колачар Драган Стојанкић, средства која је наменио за трпезу пресумерио за помоћ најугроженијим породицама у црквеној општини при храму Светих архангела Михаила и Гаврила.

Стеван Симоновић, вероучитељ

ЦРКВЕНА СЛАВА У ГОРЊОЈ САБАНТИ

У четвртак, 30. јула, када наша Света Црква прославља Свету великомученицу Марину – Огњену Марију, у Горњој Сабанти прослављена је храмовна слава литургијским сабрањем којим је начествовао протојереј ставрофор Милић Марковић, уз саслужење свештенства Епархије шумадијске.

Након прочитане јеванђељске перикопе беседио је прота Милић, подсетивши присутне на вечити пламен вере којим горе душе хришћана још од времена Свете великомученице Марине, а која се огледа у поверењу у Христову љубав и милости Божијој пројављеној у животима сваког од нас.

После опхода око храма приступило се резању славског колача који је за ову прилику припремио Миљан Шолевић са својом породицом. Поштујући прописане здравствене мере, верни су се послужили у порти храма благодарећи Господу за свака земаљска и небеска блага која нам изобилно дарује.

Марко Вуксановић, јереј

Небојша Бокић

ЈАРУШИЧКА ЦРКВА СВЕТОГ АРХАНГЕЛА ГАВРИЛА

Село Јарушице помиње се у првом попису из 1476. године, а поред њега у околини Крагујевца пописана су села: Петровац, Доње Грбице¹, Дивостин² (чије је становништво прешло у Браничево), Шењ, Трнава, Ресник, Баточина (Батичина) са 28 кућа, од којих је само једна муслиманска, Сипеш³, Кошућа Лука⁴, Тополова⁵ и Чичковац⁶, према реци Рачи, Мало Калце⁷, Турчиново⁸, Кијан⁹, Комарица (чије је становништво отишло у село Селце, Јагодинска нахија)¹⁰, Лужнице, Добрача¹¹, Страгари (39 кућа), Штрбац Поље (12 кућа), Добра Лука (6 кућа), Блазнава (32 куће), Маслошево (12 кућа), Манојловци (Маниловци) (10 кућа), Злошница (24 куће), Бушинци¹² (32 куће), Придворица (74 куће), Јошаница (12 кућа), Јарменовци (Јармазовци) (28 кућа, 3 попа), Горња (7 кућа), Доња и Средња (5 кућа) Шаторња. Најближе утврђено место била је тврђава Островица, четири километра северозападно од Рудника, која се у истом пописном дефтеру јавља под турским именом Сивриџхисар¹³ (Сиврице Хисар) са 11 кућа.¹⁴

У попису из времена владавине Мурата III уписан је манастир Свети Арханђел код села Јарушице.¹⁵ Легенда сматра да је манастир сазидан у време Немањића. Остаци ове манастирске цркве, у потесу Крш на брду Цетињу, које се некад звало Цинцарско брдо, случајно су откривени 1822. године.¹⁶ И у народу постоји предање, а о томе се и данас говори, да је у Јарушицама некада постојао манастир, где су многи долазили из ближе и даље околине (из Левча, од Велике Планае, Поморавља)

да обављају побратимства. И данас се о Усековању Светог Јована Крститеља одржава сабор код цркве јарушичке. Све ово потврђује претпоставку да је овде некада постојао манастир који је имао своје имање, а које је временом узурпирано од мештана. Фамилије свих који су то манастирско имање приграбили данас су потпуно изумрле.¹⁷

Све до проналаска и подизања цркве сва поменутог села данашње парохије ишла су на молитву у манастир Грнчарицу. Када је црква јарушичка обновљена, првих година службу су вршили калуђери манастира Благовештења.¹⁸

Цркву, која је била затрпана, пронашао је 1822. године Петар Матијашевић из Губереваца. Петар је био председник општине коју су сачињавала села Крчмари, Доње и Горње Јарушице и Губеревац. Као председник проводио је целу седмицу у општини, а недељом је одлазио кући. Петар се бавио ловом и увек је носио са собом пушку. Једном приликом, идући у лов, наишао је на место где је црква била затрпана. Да се ту негде налазе остаци старе цркве и раније се говорило у народу. Као председник позове људе на мобу и почну са откопавањем. Приликом откопавања наиђу на трагове зидова и откопају до висине прозора. Том приликом наиђу на један лончић (омањи ћуп) са новцем.¹⁹ Петар оде код књаза Милоша у Крагујевац, понесе нађени новац, и обавести књаза о свему што се догодило у Јарушицама. Књаз обећа Петру да ће му послати мајсторе за цркву, исте оне који су

и њему зидали цркву у Крагујевцу. По предању црква је највећим делом грађена од оног новца који је Петар предао књазу. Међутим, из писаних извора знамо да је зидање цркве потпомогао сам књаз. Када је црква била готова, на позив председника Петра, дође у Јарушице и сам књаз Милош да види цркву. Када је књаз видео стубове, који су служили као потпора са стране, упита мајсторе зашто такве стубове нису урадили и на његовој цркви у Крагујевцу. Мајстори нису знали шта да одговоре књазу. Председник Петар, знајући књажеву нарав, брзо се снађе и одговори да су стубови већ били почети, а да су мајстори само наставили на старим темељима. Том приликом књаз Милош им одговори: „Молите се Богу и овом старцу, иначе би висили на дрвету“.²⁰

Приликом доласка књаза у Јарушице, са његовом пратњом из Крагујевца пратио га је и стари Петар који је имао одличног коња који је стално грабио да иде напред или упоредо са књажевим, мада му Петар није дозвољавао. Ово је књаз опазио и приликом разговора на ручку код Петра повела се реч и о коњима. Том приликом књаз понуди Петру приде 12 дуката да се размене са коњима. Петар није имао куд и „прихвати“ понуду. Колико је Петар после озидане цркве још живео није познато. Зна се да је сахрањен код цркве у Јарушицама са десне стране храма, где и сада постоји плоча.²¹

Милутин Ђорђевић је 18/30. децембра 1832. године писао из Баточине књазу Милошу одговарајући на његово писмо од 9/21. децембра 1832. године о црквама кад је која прављена и који је храм, па у складу са тим наводи 4 цркве:

1. Брзаска, из 1825. године, храм Сошествија Свјатога Духа;

2. Рачанска, из 1826. године, храм Свјатога Архангела;

3. Павловачка, из 1826. године, храм Константина и Јелене;

4. Јарушичка из 1822. године, храм Свјатога Архангела.²²

По Радивојевићевим подацима обновљена је 1824. године.²³ Са друге стране, у „Списку Цркви трошком Његове Свјетлости Сазидане“ наводи се да је јарушичка црква, уз финансијску помоћ књаза, зидања 1823. године.²⁴ Интересантно је да је цркву тек више деценија касније освештао митрополит Михаило.²⁵

У близини цркве је Цинцарско гробље, а испод брда је Калуђерско.²⁶

Из народне касе је 18. октобра 1827. године исплаћено 60 надница Стефану и другу за белење²⁷ цркве у Јарушници у износу од 135 гроша.²⁸

По попису из 1836. године²⁹ црква јарушичка, храм Сабор Светог Архангела Гаврила, налазила се између села у планини и располагала је великом портом. Комисији није било познато кад и од кога је била направљена, али је наведено да је обновљена од књаза Милоша Обреновића. Црква је била саграђена од камена и те 1836. године је била у добром стању. Од црквених утвари имала је те године један путир, један крст, 47 икона, 6 кандила, 3 кадионице, једну звездицу, једну кашику, једно копље, један дискос, једно звонце, једну петохлебницу, 3 чирака, један полијелеј, 2 венца, једну миропомазаљку и једну кутију за агнец. Истовремено од црквеног одејанија имала је 2 епитрахила, један воздух, 2 наруквике, 2 стихара, 2 појаса, један фелон, 4 ђачка стихара, 4 завесе, 2 завесе на пр, 2 дарка, 2 пешкира, 2 барјака и једну мараму. Црква је имала и 16 књига и то: једно Евангелије, 2 Минеја, 2 Октоиха, један Службеник, једну Ирмологију, један Триод, један Пентикостар, један Апостол, једно страстно Евангелије, 2 Псалтира, један Часловац, један „Обиход Црквениј“ и један Устав црквени. Интересант-

но је да црква 1836. године није имала звона. Од новца је имала 98 гроша и 9 пара у готовом и 385 гроша на облигацијама. Није имала ни покретног ни непокретног имања изван цркве.

Стари иконостас је био четвороспратан са 44 иконе, из 1826, 1836, 1894. и 1910. године.³⁰

Првобитна црква јарушичка била је покривена каменим плочама, а поврх плоча крупном ћерамидом.

свештеник Мирко Петровић, родом из Грбица. За време свештеника Мирка Петровића купљена је кућа и плац за пароха.³⁴

Све до 1946. године постојале су при цркви јарушичкој три зграде ван порте. Били су то такозвани трпезари, за сва три села, за народ када дође цркви да се склони од кише, одмори и ту руча. После рата зграде су порушене. Од зграда доњојарушичке и горњојарушичке направљене су продавнице, а губеревачка је просто разграбљена. Зграда великокрчмарска је још за време проте Новице Павловића пренета у порту, и дуго времена је служила за канцеларију и народу за ручавање.³⁵

Године 1962. свештеник Мирко Петровић прелази из Јарушица на парохију у Бачину код Варварина, а на његово место, марта 1963. године, долази свештеник Симо Мрђеновић из Епархије шабачко-ваљевске, родом из Глине. Исте године (1963) свештеник Симо је извршио електрификацију парохијског дома, а наредне 1964. извршена је оправка цркве и мање оправке на парохијском дому. Још 1962. године свештеник Мирко Петровић, у договору са црквеним одбором, покренуо је питање доградње-проширење цркве јарушичке која је била врло скромних димензија. Миљко Цукић из Великих Крчмара, који је живео у Америци, био је спреман да о свом трошку финансира све радове, али општински челници тога времена у

За време свештеника Алексија и Милована Домановића, од 1892. до 1893. године, црква је реновирана и дигнуто је кубе. Пројекат за обнову цркве је изради познати архитекта Светозар Ивачковић.³¹

У Српском техничком листу излазили су и цртежи, основе, пресеци, изгледи фасада и општи изгледи типских планова за цркве Светозара Ивачковића. Уз сваку приказану цркву аутор Ивачковић је објављивао и објашњење архитектонске концепције. Ивачковић је између 1893. и 1895. предочио стручној јавности планове за цркве у Гунцатима, Жлни, Расници, Јарушици и за цркву светог Николе на Новом гробљу у Београду.³²

Ивачковић је извршио и обнову цркве у Јарушици. Ту стару цркву облика „просте уздужне куће”, претворио је у „споља вид крстобразне цркве”. То је учинио конструкцијом куполе над црквом. Уз куполу, он је додао и прозоре и тако цркву учинио светлијом. Једино је у олтару пробио прозоре мањих димензија, да би ублажио светлост, јер у олтару „треба да буде светлост мало слабија, због бољег одсјаја златом извезених стихара и одежада, и да се може са места гди правоверни стоје слободно гледати, а да очи не засењује”.³³

Међу првим свештенослужитељима обновљене цркве јарушичке, осим калуђера благовештењских, помињу се свештеници Божићи, који су овде имали своју кућу и имање. После њих долазе свештеници Домановићи. Домановиће је наследио свештеник Новица Павловић, родом из Лужница. Свештеник Новица је своју свештеничку службу, дугу преко 40 година, започео и завршио у Јарушицама, где је и умро 1941. године. И данас се по добру спомиње. После проте Новице на парохију јарушичку дошао је свештеник Јеврем Ристић и на истој остао до 1945. године, када га је заменио

Рачи Крагујевачкој нису дозвољавали да се храм прошири. Доласком свештеника Симе Мрђеновића на ову парохију, поново је покренуто питање проширења храма у Јарушицама. Стара звонара је била препукла и претила је опасност да ће се срушити. Решено је да се поруши и да се озиди нова уз храм. Овим би се добило и проширење храма, а према пројекту из 1962. године. Одлука црквено-општинског управног одбора цркве јарушичке достављена је Скупштини општине у Рачи на одобрење. На жалост, из Раче није стизао никакав одговор, мада је свештеник Сима више пута интервенисао и писмено и усмено. На крају је уследила интервенција епископа шумадијског Валеријана, који је заказао сусрет са председником Скупштине општине Рача у Рачи 1967. године. После овог сусрета одобрено је да се стара звонара поруши и подигне уз храм, а тиме ће и храм бити проширен.³⁶

Одмах после овакве одлуке купљен је у току јесени грађевински материјал. У 1968. години пристизали су прилози од народа и достављено је неколико понуда од предузимача за извођење радова. Црквени одбор је прегледао све понуде и одлучио се за понуду Велимира Марјановића, мајстора из Саранова, као најповољнију. Са њим је склопљен уговор о извођењу свих радова до завршетка. Овом приликом Црквени одбор се обавезао да ће хранити мајсторе док трају радови. Радови на храму су отпочели 22. августа 1968. године. Црква је била обавезна да набави сав грађевински материјал. До краја грађевинске сезоне завршени су груби зидарски радови. Како су већ наступили хладни дани, са мајстором је договорено да се преостали радови наставе и заврше у 1969. години. Сви поменути радови завршени су до црквене славе Светог Архангела Гаврила 26. јула 1969.

године. У 1970. години изведени су молерски радови, споља и изнутра, и тако је црква постала јединствена целина, у којој се није примећивало да је део дозидан.³⁷

За дан храмовне славе 1970. године позван је Преосвећени епископ Валеријан да служи и освети новоподигнути део храма. Народ је помагао својим даровима припрему славе и овог величанственог славља, радостан што је добио проширен и обновљен храм са новом звонаром. Најпре је Епископ извршио мало освећење храма а затим је отпочела Литургија, коју је владика Валеријан

служио уз саслужење четворице свештеника и ђаконом. На Литургији су певале монахиње манастира Копорина. После Малог Входа владика Валеријан је свештеника Симу одликовао протојерејским чином. За све присутне, на крају, постављена је трпеза љубави коју су припремили парохијани ове парохије.³⁸

Пошто се одавно осећала потреба за једном зградом, у којој би се склонили народ о већим празницима, а нарочито о храмовној слави, следећа брига пароха и црквене управе била је изградња нове зграде. Одмах после освећења храма приступило се припремама за изградњу црквене трпезарије. Почетком 1972. године уговорени су радови са мајстором Радојем Јовановићем из Губереваца. У 1973. и 1974. години замењена је сва столарија на парохијском дому и дозидана веранда. Такође је подигнута нова гвоздена капија и урађена помоћна зграда за оставу.³⁹

За време проте Симе покренута је иницијатива за уређење пута до цркве, јер црква није имала прилаза ни са које стране. Пут је рађен од Павловића кућа (Г. Јарушице) па до цркве. И црква је учествовала са своје стране средствима у износу 10.000 динара.⁴⁰

Прота Сима Мрђеновић се 1980. године повлачи са парохије, а парохију јарушичку једно време опслужују свештеници из Раче, а затим свештеник Милорад

Живковић, парох сипићки. Од 6. септембра 1980. године парохију прима новорукоположени свештеник Светислав Радосављевић, родом из Свилеуве, Епархија шабачко-ваљевска.⁴¹

Црквеноопштински управни одбор цркве јарушичке 1983. године доноси одлуку о подизању парохијског дома. У мају месецу купљен је грађевински материјал и одмах је урађен темељ. Све радове изводили су парохијани. Нарочито су се истакли парохијани из насеља Кусовац. Сви су они радили бесплатно. До краја 1983.

озидан је парохијски дом, а у фебруару 1984. купљен је цреп. У априлу месецу свештеник Светислав Радосављевић одлази у болницу у Крагујевцу, а парохију јарушичку опслужује свештеник Миле Миловановић, парох рачански. Свештеник Светислав Радосављевић је на парохији јарушичкој показао велику ревност и као служитељ олтара Божијег и као пастир и градитељ. По његовом одласку у Милошево, на парохију јарушичку долази свештеник Вељко Недељковић, родом из Кијева.⁴²

Прва брига новодошлог свештеника била је препокривање храма бакром. Покренута је акција око сакупљања добровољних прилога, и у августу 1987. купљен је бакар (1.100 килограма) за целу цркву. На дан 27. јануара 1988. године склопљен је уговор о покривању цркве са лимаром Зораном Милосављевићем из Белошевца. Такође је донета одлука да се храм износа омаљтерише. Тако је и учињено: црква је покривена бакром и фасада омаљтерисана, затим је цео храм офарбан, како споља тако и изнутра, а онда је офарбана и столарија. Сви ови радови изведени су до храмовне славе, 26. јула. Много су помогли парохијани из свих села, а нарочито

из Горњих Јарушица. За црквену славу преуређена је и канцеларија и снабдевена потребним инвентаром. Тако је за храмовну славу било све у новом руху. У 1989. години црквени одбор је донео одлуку да се скине малтер на помоћној згради и иста преуреди за славу, што је и урађено. У 1990. години постављена је ламперија у цркви. Радове је изводио Милован Ж. Мирчегић из Горњих Јарушица, уз помоћ Црквеног одбора, добровољним радом. И ови радови су завршени до храмовне славе.⁴³ За храмовну славу 26. јула 1990. године епископ Сава је осветио обновљени храм Светог арханђела Гаврила и служио литургију. Било је присутно 12 свештеника, а певале су монахиње манастира Грнчарице. Овом приликом епископ је одликовао свештеника Вељка правом ношења црвеног појаса, а црквену управу Архијерејском граматом признања. На заједничком ручку било је око 600 званица и том приликом епископ Сава је одржао беседу и захвалио свима на помоћи и уложеном труду око обнове храма у Јарушицама.⁴⁴

У 1991. години омаљтерисан је парохијски дом, а на јесен те године свештеник се уселио у новоподигнути парохијски дом који је био комплетно завршен.⁴⁵

Епископ Јован је 22. октобра 2006. године осветио нови иконостас за храм Светог архангела Гаврила у Горњим Јарушицама.⁴⁶

напомене:

¹ Народ је име Грбице везивао за кнеза Лазара „Грбљано-вића“, као и утврђење на Градини, мада се и оно помиње као „Јеринин град“. Између Горњих и Доњих Грбица налажени су остаци „Кнез Лазаревог пута“, поплочани обичним каменом. Т. Радивојевић, *Насеља у Лепеници*, 70, 71.

² М. Благојевић, *Преглед историјске географије средњовековне Србије*, 77; М. Динић, *Област централне Србије у средњем веку*, 57. По предању, црква у Дивостину се везује за деспота Стефана. П. Ж. Петровић, *Црква у Дивостину код Крагујевца*, Београд 1968; Р. Прокић, *Стара црква Св. Константина и Јелене у Дивостину*, Станишта, Крагујевац 1985, 179–182; Т. Радивојевић, *Насеља у Лепеници*, 86.

³ Можда: Сипић код Раче.

⁴ Постоји потес и брдо Кошућа у атарима села Бадњевац, Мало Крчмаре и Ресник.

⁵ У простору који био могао бити део Собовице, у атару села Јарушице, које већ постоји 1476. године, или у неком од суседних села (Церовач, Трнава, Крчмаре).

⁶ У атару данашњег Миращевца постоји Чичкова јаруга, па би се ту могло лоцирати ово село, поготово што су ту били трагови гробља 1908. године „бог свети га знаје чије је“. У истом селу постоји и потес Чичково.

Ј. Ердџановић, *Етнолошка грађа о Шумадинцима*, 51; Т. Радивојевић, *Насеља у Лепеници*, 171.

⁷ Можда Црни Као код Баточине.

⁸ Турчин код Баточине.

⁹ Кијево код Баточине.

¹⁰ Е. Миљковић–Бојанић, *Смедеревски санџак 1476–1560*, 179.

¹¹ У Добрачи је истражена некропола која се везује за дужи период, од Х до XIV века. У селу је убележен „Јеринин град“. М. и Д. Гарашанин, *Средњовековно српско гробље у Добрачи*, Старинар, нова серија V–VI/1954–1955 (Београд 1956) 191–203; Т. Радивојевић, *Насеља у Лепеници*, 88, 89.

¹² Данас: Љубичевац код Страгара.

¹³ А. Аличич, *Турски катастарски пописи неких подручја западне Србије, XV – XVI век*, I, Чачак 1984, 26.

¹⁴ О. Зиројевић, *Крагујевац до 1718. године*, 74, 75; Е. Миљковић–Бојанић, *Смедеревски санџак 1476–1560*, 165; мапа.

¹⁵ А. Аличич, *Турски катастарски пописи неких подручја Западне Србије XV и XVI век*, I, Чачак, 1984, 270; Олга Зиројевић, *Цркве и манастири на подручју пећке патријаршије до 1683. године*, Београд, 1984, 42.

¹⁶ Т. Радивојевић, *Насеља у Лепеници*, СЕЗ XLVII Насеља и порекло становништва 27, Београд, 1930, 120; *Српска православна епархија Шумадијска 1947-1997 – Шематизам*, Крагујевац, 1997, 109.

¹⁷ *Стоседамдесет година цркве Светог Архангела Гаврила у Јарушицама*, Каленић бр. 3 - 6/1992, Крагујевац 1992, 11.

¹⁸ Исто.

¹⁹ Није забележено о којем новцу је реч.

²⁰ *Стоседамдесет година цркве Светог Архангела Гаврила у Јарушицама*, Каленић бр. 3 - 6/1992, Крагујевац 1992, 11.

²¹ Исто.

²² Тих. Р. Ђорђевић, *Архивска грађа за насеља у Србији у време прве владе кнеза Милоша (1815-1839)* Насеља и порекло становништва књ. 22, Београд Земун, 1926, 84.

²³ Т. Радивојевић, *Насеља у Лепеници*, СЕЗ XLVII Насеља и порекло становништва 27, Београд, 1930, 120.

²⁴ АС-КК-XXXV-867, Списак Цркве трошком Његове Свјетлости Сазидане, објављено у: мр Небојша Ђокић, Миломир Стевић, *Списак прилога књаза Милоша датих за зидање црква и манастира*, Расински анали 4/2006, Крушевца, 2006, 219.

²⁵ *Српска православна епархија Шумадијска 1947-1997 – Шематизам*, Крагујевац, 1997, 109

²⁶ Живојин Андрејић, *Градови, насеља и цркве у средњовековној жути Лепеници до XVI века*, Шумадијски записи III, Аранђеловац, 2006, 236.

²⁷ Кречење.

²⁸ Мита Петровић, *Финансије и установе обновљене Србије до 1842. III*, Београд, 1899. године с. 213.

²⁹ АС-ДС-ПБФИН°30/836, Списак Цркве Јарушничке находеће се у Срезу Лепеничком Окр. Крагујевачком и описаније исте Цркве понаособ у целом њеном састојанијују, лист 431. Чланови комисије који су пописали брезовачку цркву били су члан Исправничества Окр. Краг. Атанасије Вукићевић и Георгиј Павловић, парох и наместник крагујевачки.

³⁰ *Српска православна епархија Шумадијска 1947-1997 – Шематизам*, Крагујевац, 1997, 110

³¹ Др Александар Кадијевић, „Градитељи црква на подручју шумадијске епархије у деветнаестом и двадесетом веку (1)“, у: *Српска православна епархија шумадијска 1999 Шематизам*, Крагујевац, 2000, 163; *Српска православна епархија шумадијска 1999 Шематизам*, Крагујевац, 2000, 101; по неким другим подацим црква је обновљена 1890. године. *Српска православна епархија Шумадијска 1947-1997 – Шематизам*, Крагујевац, 1997, 109.

³² С. Ивачковић, *Црква у селу „Расници“*, Српски технички лист 2, (Београд 1894), 25 27; Исти, Српски технички лист 3, (Београд 1894), 47 50; Исти, *Црква у селу Жлни*, Српски технички лист 1, (Београд 1894), 1-3; Исти, *Обновљена црква у селу Јарушици*, Српски технички лист 5, (Београд 1894), 93 96; Исти, *Црква на новоме гробљу у Београду*, Српски технички лист 3, (Београд 1895), 41 43; Исти, *Црква у селу Гунцати*, Српски технички лист 5, (Београд 1893), 109 110.

³³ Исти, *Обновљена црква у селу Јарушици*, Српски технички лист 5, (Београд 1894), 93 96.

³⁴ *Стоседамдесет година цркве Светог Архангела Гаврила у Јарушицама*, Каленић бр. 3 - 6/1992, Крагујевац 1992, 11.

³⁵ Исто.

³⁶ протојереј – ставрофор Драгослав Степковић, *Валеријан Први епископ шумадијски* (рукопис); *Стоседамдесет година цркве Светог Архангела Гаврила у Јарушицама*, Каленић бр. 3 - 6/1992, Крагујевац 1992, 12.

³⁷ Исто.

³⁸ Исто, 12 – 13.

³⁹ Исто, 13.

⁴⁰ Исто, 13.

⁴¹ Исто, 13.

⁴² Исто, 13.

⁴³ Исто, 13.

⁴⁴ *Служења и посете Његовог Преосвећенства епископа Саве*, Каленић бр. 1 2/1991, 19; *Стоседамдесет година цркве Светог Архангела Гаврила у Јарушицама*, Каленић бр. 3 - 6/1992, Крагујевац 1992, 13.

⁴⁵ *Стоседамдесет година цркве Светог Архангела Гаврила у Јарушицама*, Каленић бр. 3 - 6/1992, Крагујевац 1992, 13.

⁴⁶ *Службени део - промене у епархији шумадијској*, Каленић бр. 5/2006, Крагујевац 2006, 39.

ПРЕСТАВИО СЕ У ГОСПОДУ ОТАЦ НИКОЛАЈ, НАСТОЈАТЕЉ МАНАСТИРА САРИНАЦ

У смирај дана Светог апостола Акиле и Владимира Кијевског, 27. јула 2020. године, упокојио се у Господу високопреподобни протосинђел Николај (Младеновић), игуман Световазнесенског манастира Саринац у Великим Пчелицама.

Отац Николај, у свету Милан Младеновић, рођен је у Београду 16. јуна 1972. године од благочестивих родитеља Стевана и Десанке. У родном граду завршио је основно образовање, као и гимназију. Затим одлази на Економски факултет, који похађа три године. Као надарен младић се уписује се и на факултет Примењених уметности у Београду, на смер конзерватор-ресторатор зидног сликарства, који завршава у року, са завидним успехом.

Након окончаног школовања, Милан Младеновић се запослио у Републичком Заводу за Заштиту Споменика Културе. Са екипом најбољих стручњака у тој области радио је на рестаурацији фресака у манастирима Хиландару, Студеници и Јашуњи код Лесковца. Упоредо је обављао дужност професора Уметничке школе у Краљеву, на предмету конзервација и рестаурација.

Додир са историјом, уметношћу и духовношћу манастира у којима је радио оставили су на младог оца Николаја тако снажан утисак да он убрзо доноси непоколебиву одлуку, напушта успешну каријеру конзерватора и професора, и одлази у манастир Светог Николе у Епархији врањској, са чврстом намером да сав свој живот у потпуности посвети Богу. Наконведеног искушеничког стажа, 2011. Године, Милан прима монашки постриг са именом Николај, у част Светог српског златоуста Николаја Жичког и Охридског. Убрзо затим бива посвећен руком Епископа врањског у чин јеромонаха, и као такав прима управу над лавром Светог Прохора Пчињског. На том положају бива удостојен и протосинђелског звања 2013. године.

Средином наредне године, по личној молби, добија канонски отпуст за Епархију шумадијску, где по одлуци надлежног архијереја бива постављен за настојатеља манастира Саринац, где се налазио све до упокојења. Као узоран монах назначен је за исповедника свештенства намесништва опленачог и младеновачког.

Свој дар за уметност отац Николај наставио је да негује и у манастиру живопишући сводове шумадијских храмова као и свете иконе које красе домове многих верника. Поред многобројних личних врлина, оно што је посебно красило лик оца Николаја јесте истинско смирење и ненаметљивост. Тих и благе нарави било је омиљен од стране верника и поклоника који су походили левачке манастире. По својој природи ћутљив и повучен аутентичније је својом појавом неголи речима сведочио узвишеност свог монашког позива. Као такав остаће упамћен у срцима свих нас који смо имали ту привилегију да га сусрећемо и боравимо у његовој близини.

Заупокојена Литургија и монашко опело над

оцем Николајем служени су у уторак 27. јула у манастиру Саринцу у присуству монаштва из оближњих манастира и мањег броја верног народа. Отац Николај сахрањен је тихо, баш као што је и живео, на новом монашком гробљу манастира Саринац где ће почивати чекајући Васкрсење мртвих и трубе Судњег Дана. И на овај начин се испунила стара отачка изрека која гласи: „Гроб монаха темељ је манастиру“.

У блаженом уснућу вечни покој подај Господе уснулом и верном слуги Твоме протосинђелу Николају и учини му стан души у наручју Твоме и међу нама вечан помен!

Јеромонах Серафим денковачки

УПОКОЈИО СЕ У ГОСПОДУ СХИАРХИМАНДРИТ ЈОВАН (МАРИЧИЋ)

На празник Успења Свете Ане, 7. августа 2020. године, упокоји се у Господу схиархимандрит Јован (Маричић), старешина манастира Светих архангела Михаила и Гаврила – Тресија на Космају

Схиархимандрит Јован (Маричић) је рођен 22. августа 1929. године у Неменикућама, био је јединац у мајке Борике и оца Ђорђа Маричића. По рођењу је добио име Владислав и то име је носио до свог монашења, 5. маја 1956. године. Од десете године старости се одликовао жељом за хришћанским животом. Још као дете је практиковао редовно читање Светог Писма и молитава, као и похађање богослужења.

Руком Епископа шумадијског Господина Валеријана посвећен је у чин јерођаконa 1957. године, а у чин јеромонаха 1972. године. Достојанствима игумана (1986) и архимандрита (1996) бива удостојен од Епископа шумадијског Господина Саве. Високи чин схиархимандрита је прихватио од руке Његовог преосвештенства Епископа шумадијског Господина Јована 2008. године.

Схиархимандрит Јован је био велики обновитељ и украситељ манастира Тресија. Све време искушеничког и монашког живљења је провео у манастиру Светих Архангела Михаила и Гаврила – Тресија на Космају.

На празник Свете преподобномученице Параскеве – Петке, 8. августа 2020. године, у манастиру Тресије је служена Света заупокојена Литургија новопочившем схиархимандриту Јовану (Маричићу). Светом заупокојеном Литургијом је началствовао јеромонах Петар (Драгојловић), старешина манастира Пиносава уз саслужење јеромонаха Дионисија, старешине манастира у Сибници, свештеника Горана Лукића и Николе Симића, јерођаконa Јована (Прокина) и ђаконa Филипа Јовановића.

У Светој Литургији, у завршном делу Анафоре, Црква се изврсно сећа упокојених, а јеромонах Петар је то врло лепо учинио изговоривши после прочитане јеванђелске перикопе беседу сећања на оца Јована. Поред многих дивних речи о схиархимандриту Јовану, рекао је јеромонах Петар да је отац Јован „био велики старац богобојажљивог духа јер је имао страх Божији и љубав према своме народу до краја свог земног живота, да је творио многа добра дела као плод своје вере“. Описао га је као „непрестаног пазитеља своје душе и душа других који су му били поверени“.

Његово преосвештенство Епископ шумадијски Господин Јован је у поподневним часовима над одром упокојеног схиархимандрита Јована извршио заупокојено последовање, а оно представља припрему усопшег за сабитисање са Христом. Епископу шумадијском су саслуживали архимандрит Доситеј (манастир Гргетег), јеромонах Петар (манастир Пиносава), јеромонах Доситеј (манастир Ђелије), јеромонах Дионисије (манастир Свете Петке у Сибници), јеромонах Мардарије (манастир Благовештење), архијерејски намесник космајски протојереј ставрофор Љубиша Смиљковић, архијерејски намесник младеновачки протојереј ставрофор Жељко Ивковић, протојереј ставрофор Драгољуб Ракић и многи други свештенослужитељи Цркве. Пошто се усрдно помолио Господу за упокојење схиархимандрита Јована, Владика Јован је изговорио беседу која је додирнула срца присутних.

„У име Оца и Сина и Светога Духа, часно свештенство, преподобно монаштво, председниче општине Сопот, браћо и сестре!

Нажалост, ево опет, за само неколико дана, отворио се по трећи пут диптих умрлих Епахије шумадијске да упише име овог дивног и скромног игумана свештеног манастира Тресја, оца Јована, док су само пре неколико дана у тај исти диптих уписани игуман манастира Саринца Николај и прота Сава Арсенијевић, који су се преставили у Господу. Уз очекивани осећај туге, али не и очајања због растанка са њима, осећамо људски бол што више нису са нама овде на земљи. Али, у исто време осећамо и духовну радост што су они прешли из

смрти у живот, тамо где нема ни бола, ни туге, ни страдања и што смо управо у њима ми који овде остајемо задобили молитвенике пред престолом Божијим.

Скоро седам деценија отац Јован се даноноћно молио и постио у овом манастиру. Дочекивао и испраћао и венике и невернике и поклонике и свакоме је уделио реч утехе, на првом месту реч Јеванђеља. Отац Јован је био једна, могу слободно рећи, изузетна монашка личност нашег времена. По скромности се није никоме намегао, а њему су многи долазили по савете из његовог богатог духовног монашког опита и искуства. Отац Јован је један од најстаријих монаха у нашој Цркви, колико ја знам само је још један из те генерације остао.

Браћо и сестре, човек је створен као икона Божија. Створен је да учествује у лепоти и радости у животу Божијем. Створен је, другим речима, за вечност, а не за

пролазност. Створен је не да умре, него да живи вечно у Царству небеском. А да би живео вечно, потребна му је вера у Бога и живот по тој вери. Управо онако како је живео наш старац Јован. Јер апостол Павле каже: *А без вере није могуће угодити Богу; јер онај који прилази Богу, треба да верује да Бог постоји и да Он награђује оне који га траже.* Са том вером смо се данас сабрали овде, са вером коју је имао игуман овог манастира отац Јован, који је, не само речју, већ својом вером и постојањем сведочио живог Бога. То потврђује и читав његов живот, бар ми то знамо који смо га познавали.

У раној младости Владислав, како је њему било крштено име, оставио је и оца и мајку и кућу и имање, и као јединац, дошао је у светињу, дао себе Богу и предао се Богу и овој светињи. И не само ово, него и сав свој иметак, кућу и имовину оставио је овом манастиру. Отац Јован је дошао у манстир у временима када су многи сами одступали од Цркве, када су многи заборавили Христа, не само заборавили него и устајали против Христа, устајали против Цркве Његове и рушили храмове у којима се слави име Божије. Тада, када су многи бежали од Христа, напуштали Га, најалост и распињали Га, отац Јован је био међу малобројнима који су се отиснули из света и презирући све што је грешно у свету, дошао у овај манастир и обнављао га све док је имао и најмање снаге. Зхваљујући оцу Јовану, манастир Тресје је стекао велики углед у народу, те је народ хрлио у манастир да тражи духовну утеху уз молитве Светог архангела Гаврила коме је ова светиња и посвећена.

Као што је увек тешко, браћо и сестре, поднети растанак, тако је увек и нарочито тешко говорити у оваквим приликама. Данас смо сви, иако је то његова болест најављивала, заиста потрешени јер из нашег живота овоземаљског и привременог одлази једна снажна личност, једна богољубива душа, један правдољубиви човек, један храбри монах. Сви ми који смо овде долазили, можемо да се сетимо како смо овде у овој светињи осећали присуство Божије, баш онако као што је отац Јован осећао и непрестано својим кротким и искреним срцем и језиком често питао поклонике, а и мене као Епископа: „Владико, осећате ли ви овде присуство Божије? Да ли осећате присуство Светог архангела Гаврила?“ А ја сам се, верујте ми, понекад свему томе чудило, јер ни мени, ни нама којима је упућивао то питање, није било све то тако јасно као њему. Али, понекад, и ми као грешни људи могли смо да осетимо да је ту Бог, да је ту Богородица са свима Светима којима се управо молио наш отац Јован. Овде су многи нашли духовну утеху захваљујући баш њему, који је носи крст свој и крст свога народа, али часно у оно време када су појединци од крста бежали, када се на крст пљувало, када се крсту ругало, када је понижаван сваки онај који крст љуби и који крст носи – таква су била времена. Отац Јован је носио крст по угледу на Свете и по угледу на претходнике у овој светињи – непоколебљиво, храбро и усправно. Носио га је никада не узмичући пред болом и остао је веран крсту и веран Христу, ево до последњег свога даха.

Управо тим дахом желимо и ми да дишемо, дахом Божијим у овој Таворској гори у којој је смештен манастир Тресје и у коме је нашао свој мир овај предивни старац који пред нама овде лежи. Знао је отац Јован да некемо упуту и понеки прекор, али су сви осећали да је тај прекор био пун љубави, пун бриге за наше спасење, а све у жељи да не скренемо са пута крста који нас води у спасење. Отац Јован је крст носио, крст љубио и тако са крстом и преко крста још овде на земљи улазио у васкрсење. Данас, окупљени око његовог одра, уместо надгробног ридања ми певамо песме уз *алилуја*, што значи Господ долази, Господ је са нама или тако нека буде. Јуче је Господ управо дошао по свога слугу, по душу свога слуге, по нашег доброг игумана да је одведе тамо где нема ни бола, ни туге, ни уздисања, него где је управо живот вечни.

Када се опраштамо од нашег игумана, требало би да се угледамо на њега, да морамо све да издржимо, и тугу и бол и понижавање и пљување, као што се то каже у црквеној служби монашења. А отац Јован ми је причао да је трпео и физичке нападе, али те људе није осуђивао него се и за њих молио као и његов Спаситељ, говорећи: „Опрости им Боже, јер не знају шта раде“. Иако је отац Јован и критиковао понекога, сви су осећали колико је волео народ који је долазио у ову светињу. А он је се молио за тај народ. То је народ осећао, браћо и сестре. Његови примери треба да буду подстицај за наш живот, како се треба Богу молити, како треба Богу служити, како треба у Бога веровати и Богу веровати, како се треба спасавати.

Данас, када се од њега опраштамо, помолимо се Богу да ова света обитељ, која је највише његовим трудом и љубављу обновљена и сачувана у тешким временима, доживи још већи напредак и да га замолимо да

Господ пошаље правог наследника на место игумана ове свете обитељи.

Драги мој Јово, колико се сећам, пре петнаест година, када су ми они који знају шта је здравље и докле може човек да живи, рекли да отац Јован не може више од три дана живети, позвао си ме да те замонашим у велику схиму и ето од тада је прошло петнаест година. Господ ти је подарио, драги брате, да овде још петнаест година сведочиш Христа, да служиш Богу и овој светињи. А колико си био омиљен у народу, сведочи и присуство овог народа данас око твога одра. А ми смо, браћо и сестре, овде данас дошли да узмемо благослов оца Јована. Дошли смо да затражимо опроштај за све чиме смо се о њега огрешили и да га замолимо да се он, који се молио овде на земљи за нас, настави да се још снажније и интезивније моли са места са којег су молитве јаче. Да се моли за нас Господу, да се моли за ову светињу, да се моли за читаву Цркву нашу, да се моли за оне који су ову светињу од срца помагали и са њим се трудили око ње, а њих није мали број. Ја се у име целе Епархије шумадијске захваљујем свима њима и свима вама овде присутнима, који сте сарађивали са оцем Јованом на спасењу своме и на поправци и одржавању ове светиње, свима вама који сте се окупили око одра нашег оца Јована и молим Вас да останете у молитвеној духовној вези са њим, а исто тако да останете са овом светињом.

И на крају, ако неко није знао, отац Јован је у последње време био телесно слеп. Није видео дела својих руку, а знам да му је најжалије било, тако ми је говорио, што није видео живописану манастирску цркву, за чиме је цео животни век жудео. Али верујте, сада је духовно прогледао и види ову своју светињу, управо сада највише благодари свима на труду и дару, благодари свештенству намесништва космајског на челу са протом Љубишом Смиљковићем кога је неизмерно волео. А и Љубиша је волео њега. Он данас, верујем, благодари и господину Живораду Милосављевићу, наше добром председнику општине Сопот, на љубави, на помоћи, на разумевању. Он данас посебно благодари нашем брату Бранку који је дао сва средства да се црква живописе да би ови светитељи који су изображени у овој манастирској цркви били молитвеници пред Господом за све нас, заштитници и молитвеници нашег доброг и племенитог оца Јована.

Драги и поштовани оче Јоване, мој имењаче, како смо се звали, благодарим ти од свег срца на молитвама за мене, јер знам да си се молио. И зато данас, стојећи пред твојим одром, брате и оче, молим за благослов мој добри старче и имењаче, и да опростиш свима нама ако смо се огрешили и да опростиш и твом Владици... Нека ти је вечан спомен међу нама и Бог душу да ти прости.“

Тело схиархимандрита Јована (Маричића) је положено у припрати манастирског храма.

Нека Господ упокоји оца Јована тамо где је осматрање светлости лица Његовог!

Марко Стевановић, протонамесник

Дела хришћанске књижевности у издању Шумадијске епархије

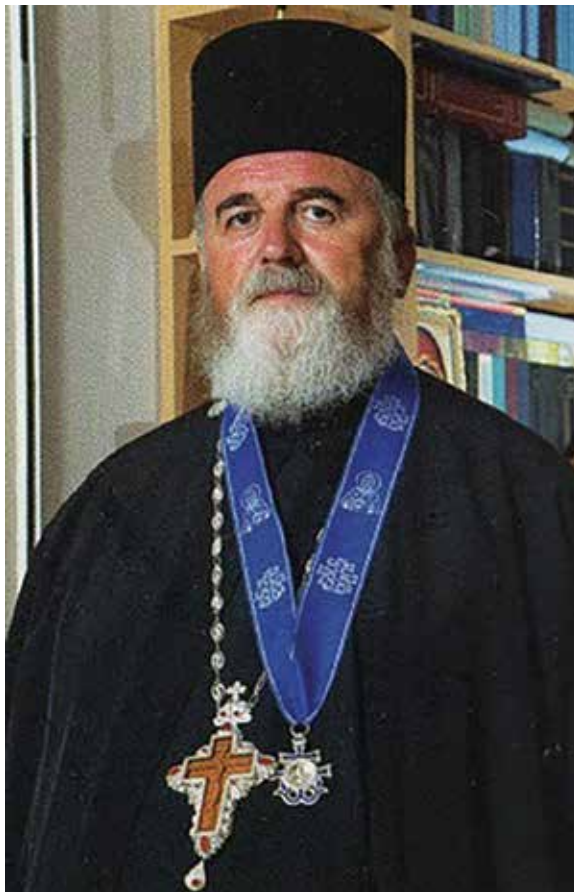

НОВО!

ОПРОШТАЈ ЦРКВЕ БОЖИЈЕ У ШУМАДИЈИ ОД ПРОТОЈЕРЕЈА СТАВРОФОРА САВЕ АРСЕНИЈЕВИЋА

Протојереј стврофор Сава М. Арсенијевић (1954), умировљени парох крагујевачки и архијерејски намесник лепенички и левачки, упокојио је се у Господу 4. августа 2020. године. Уз учешће великог броја верника и поштовалаца његовог вишедеценијског пастирског рада, као и браће свештенослужитеља, сахрањен је 6. августа 2020. на крагујевачком гробљу Бозман. Литургију и опело у цркви Христовог Васкрсења служио је Његово пресвештенство Господин Јован, Епископ шумадијски, који се опростио од свог другогодишњег сарадника

Епископу су, поред гостију из Жичке епархије протојереја ставрофора Љубинка Костић и протојереја ставрофора Аранђела Даниловића, саслуживали протојереј ставрофор мр Рајко Стефановић, архијерејски намесник крагујевачки и секретар Црквеног суда Епархије шумадијске, протојереј ставрофор Милован Антонијевић, секретар Епархијског управног одбора, протојереј ставрофор Љубиша Смиљковић, архијерејски намесник космајски, протојереј ставрофор Милић Марковић, старешина Старе крагујевачке цркве и архијерејски намесник левачки, протођакони Мирослав Василијевић и Иван Гашић и јерођакони Јован (Прокин) и Василије (Старовлах). У служби опела учествовало је и више свештеника из Шумадијске епархије. Од оца Саве Арсенијевића молитвено се опростио и велики број мо-

наха и монахиња из наших манастира које је прота искрено помагао. Појали су чланови хора Саборне цркве у Крагујевцу и Србских православних појаца.

Након читања пет апостола и пет јеванђељских зачала на опелу, проповедао је Преовећени Владика Јован. Истичући да је ово привремени растанак од проте Саве, који ће се због свог живота у Христу, са ближњима сусрести у Царству небеском, Епископ је говорио о личним односима који су започели још у детињству у манастиру Студеници у који је отац Сава често долазио да се утврди у вери:

„За само седам дана у отворени диптих умрлих Шумадијске епархије уписана су два имена, игумана манастира Саринца протосинђела Николаја и сада, проте Саве Арсенијевића. Црква Божија у Шумадији постала је сиромашнија за ова два свештенослужитеља, као и њихове породице, за којима као људи жалимо. Али сам сигуран да је Царство небеско постало богатије, јер су се у њега уселиле две благочестиве хришћанске душе. Данас најпре породица оца Саве, а затим и ми, његови сарадници, пријатељи и познаници, жалимо због овог привременог растанка од њега, али, такође, верујемо да

ћемо се сусрести у Царству Божијем. Реч је о вери која нам помаже да хришћански преболимо овај земаљски растанак са онима које смо волели и са којима смо живели и радили и са којима смо се молили.

Браћо и сестре, свако људско биће на земљи призвано је за Царство Божије, за вечно и непролазно. И блажен је пут којим полази нека душа са земље ка Царству Оца и Сина и Духа Светог. Блажен је и пут душе проте Саве ка Господу Којег је целог живота љубио. То је пут покоја, мира и радости што води у вечни живот. Блажен је пут упокојења његовог тела, последњих дана напаћеног и изнемоглог, које се данас полаже у земљу поред овог храма у којем се служи Света Литургија коју је прота Сава служио у свом животу у разним местима и на разним странама, да би овде сачекао опште Васкрсење.

Наш отац Сава, кога данас испраћамо, био је права хришћанска душа и сав свој живот предао је Христу и Цркви. Рођен је у поштеној свештеничкој породици у којој је задојен вером у Бога и Цркву. Живот му није био лак јер је као млади богослов остао без оца кога су комунисти убили. Све то није поколебало Саву да остане у Цркви све до краја живота служећи верно, одано и предано Богу, од парохије у Рогојевцу, па Старе цркве у Крагујевцу и до далеког Ванкувера у Канади, да би по промислу Божијем крај овоземаљског живота завршио као парох крагујевачке Старе цркве и архијерејски намесник лепенички и левачки. Где год је службовао као свештеник оставио је препознатљив траг и велика дела о којима нећу сада говорити јер ће о њима поколења казивати. За оца Саву се може рећи да је био трудбеник, радан и вредан, али изнад свега добар човек и свештеник и да се трудио да живи за Царство небеско.

Желећи да нам благу вест о томе шта нас чека што јасније изрази, богонадахнути Свети апостол Павле каже: *Тако и васкрсење мртвих: сеје се у распаљивости, устаје у нераспаљивости; сеје се у беичашћу, устаје у слави; сеје се у немоћи, устаје у сили.* Ето, и ми данас, по речима Светог апостола Павла, сејемо нашег

проту Саву у распадљивости, а Господ ће га подигнути у нераспадљивости. Сејемо га у немоћи, а пожњеће га Господ у сили. *Јер нам се свима ваља јавити на суду Христовом, да прими сваки оно што у телу учини, било добро или зло.* Ове речи апостола Павла јасно нам говоре да сви људи морају проћи кроз капију смрти и појавити се на суду Божијем.

Умирање је „пут све земље“, рекао је неко. Човек не нестаје као личност гашењем функција мозга или престанком рада срца. Зато што човек осим тела, има и вечну и бесмртну душу, уколико је она спојена са Христом. И управо душа чини човекову суштину. Ето, и ми не волимо блиског човека због лепоте његове спољашности, већ због особина његове душе. Отуда памет, доброта, карактер, љубав, осећања, милосрђе када су особине нашег ближњег чине његов лик. Заиста, све ове особине могу се приписати проти Сави. Данашњом Светом Литургијом и служењем опела молитвено препоручујемо Господу да прими нашег доброг проту Саву у наручје Аврама, Исака и Јакова, у Цраство небеско и да га у Последњи дан васкрсне. Молећи се за душу оца Саве, молимо се да Бог кроз веру пошаље утеху његовој породици због привременог растанка са њим. Он је заиста био примеран муж, добар отац, добар деда, добар сарадник и најпре, добар човек.

Драги брате Саво, хвала ти на труду, љубави и сарадњи, а све смо ово имали још од нашег раног детињства па до твога издисаја. Хвала ти на свему, а највише ти хвала што си био Христов и што је Христос био твој, по чему ће те Он и препознати. Сада, ожалостњена породицо, браћо и сестре, на овом привременом растанку са оцем Савом, замолимо га да нам опрости ако смо се у било чему огрешили о њега. А и ми да опростимо њему. У народу се каже: не можемо се лепо растати, ако једни другима не опростимо.

Бог да ти душу прости, брате Саво, и нека ти подари Царство небеско у којем ћеш се за нас молити. Ми ти обећавамо да те никада нећемо у молитвама заборавити, па и ти немој нас заборавити у молитвама пред Господом. Бог душу да ти прости!“

Опаштајући се од свог саслужитеља протe Саве, протојереј ставрофор Милић Марковић је рекао:

„Данас се молимо заједно са оцем Савом, јер у Господу нема мртвих, у њему су сви живи. Било да смо мртви или живи, било да смо у овом свету, чије обличје пролази, или смо га напустили, сви смо живи у Христу зато што смо сједињени са Њим. Целокупни богослужбени живот Цркве тиче се мртвих у потпуно једнакој мери као што се тиче живих. У диптиху се имена живих и умрлих помињу заједно као имена живих у земљи живих.

Оче Саво, многу пута смо се заклањали иза тебе, а имали смо и иза кога. Из љубави према Цркви, припремио си многе књиге, споменице, календаре, фотографије, видео записе као вечна сведочанства духовног трајања наше свете Цркве. Тебе су сви знали и нема ко није чуо за тебе најпре због твог неизмерног труда за Цркву Божију. После вести о твом упокојењу добили смо поруку из једног нашег манастира: „Није имао одмора на земљи, нека му Господ дарује вечни починак у Царству свом“. Уверен сам да нас ни смрт, ни живот, ни анђели, ни поглаварства, ни силе, ни садашњост, ни будућност, ни висина, ни дубина, нити икаква друга твар

неће моћи одвојити од љубави Божије која је у Христу Исусу Господу нашем.“

Искрене братске речи упутио је и прота Љубинко Костић из Матарушке Бање, вишегодишњи блиски сарадник оца Саве.

+++

Прота Сава Арсенијевић рођен је 31. јула 1954. године у Гунцатима, у свештеничкој породици, од оца Миодрага и мајке Вукосаве, рођене Богићевић. Основну школу учио је у Гунцатима, Книћу и Мрчајевцима. У периоду од 1969. године до 1974. године завршава Призренску богословију. После служења војног рока 1976. године прелази у Шумадијску епархију и жени се Мирјаном, кћерком свештеника Лазара Јагличића. Исте године, 5. јуна, рукоположен је у чин ђакона, а 6. јуна у чин свештеника и постављен је за пароха другог забојничког, са црквама у Рогојевцу, манастиру Драчи и манастиру Прекопечи. Епископ шумадијски Сава га затим поставља за пароха петог при Старој цркви, а опослужује и доњосабаначку парохију. На овој парохији остаје до 1. децембра 1995. године, када одлази у Канаду са породицом. Ангажовао се око обнове цркве Свете Петке у Рогојевцу, доградњи звонаре, када је организовао величанствену прославу. Овде је уградио темељ за будући црквенопарохијски дом. Дао је значајан допринос у градњи храма Светог кнеза Лазара у Белошевцу од 1992. до 1995. године, храма Часног Крста у порти Старе цркве 1994. и 1995, обнови храма Светог Георгија на Липару и црквене куће у периоду од 1993. до 1995. У времену од 1992-1994. обављао је дужност благајника ЦО у Крагујевцу.

У Канади је постављен за пароха другог у Ванкуверу и опслужује мисионарску парохију у Келовни. Постављен је за старешину храма у Ванкуверу, где обнавља цркву, купује плац за нови храм, оснива библиотеку, покреће часопис *Гласник*, поставља интернет страницу чији је уредник до 2006. године. У мисионарској парохији организије народ и купују црквено имање, подижу капелу Светог пророка Илије која је освећена 2003. године. Основао је коло српских сестара *Жене мирносице* и фолклорну групу *Јелече*. У фебруару 1999. одликован је чином протојереја.

Године 2006. враћа се у Крагујевац и 17. априла прима парохију при Старој цркви. Дана 2. октобра постављен је за архијерејског намесника лепеничког, а 2008. за в. д. архијерејског намесника левачког.

Има две кћерке, Анђелију и Ивану, које су стекле универзитетске дипломе на универзитетима Британске Колумбије и Северне Америке. Одликован је напрсним крстом на дан своје крсне славе 21. новембра 2007. године. Орденом Светог Симеона Мироточивог одликован је 25. јула 2013. године.

Уређивао је израду више споменица и монографија, 1998. године Споменицу Светог Саве у Ванкуверу, Канада; 2003. године Споменицу Светог Илије у Келовни, Канада; 2009. године Споменицу Епархије шумадијске; 2013. године Споменицу Епископу шумадијском Јовану поводом 20 година епископске службе; 2016. године Споменицу Епископу шумадијском Валеријану поводом 40 година упокојења; 2018. Споменицу *Два века Старе цркве у Крагујевцу*, која је добила признање као издавачки подухват године, а припремао је и Споменицу блаженочившем Епископу Сави.

УПОКОЈИО СЕ У ГОСПОДУ ПРОТОЈЕРЕЈ СТАВРОФОР ЖИВОМИР ЖОЛЕ МИЛОВАНОВИЋ

У ноћи између између 9. и 10. августа 2020. године уснуо је у Господу протојереј ставрофор Живомир Миловановић, пензионисани парох становљански и дугогодишњи духовник Клиничког центра у Крагујевцу

Живомир Миловановић рођен је 8. септембра 1934. године у селу Велика Крушевица код Рековца, од оца Станимира и мајке Загорке. Основну школу завршио је у родном селу, а гимназију у Крагујевцу, Јагодини и Рековцу. У први разред Призренске богословије Живомир се уписује 1948. године, коју са успехом завршава 1952. године. По завршетку богословије уписује Богословски факултет, где је успешно завршио две године студија, након којих одлази на ослужење војног рока у Сарајево.

Године 1955, у септембру месецу, оженио се Милосијом Милојевић, а већ наредних дана, на Крстовдан бива рукоположен у свештенички чин од стране тадашњег Епископа шумадијског Господина Валеријана (Стефановића) и бива постављен на парохију у селу Бањи код Аранђеловца. На својој првој парохији је службовао до 1960. године, када бива премештен на парохију у село Ратковић, где је службовао до 1965. године. Тада бива постављен за старешину Карађорђевог цркве у Тополи и ту остаје до 1969. године. Из Тополе отац Живомир долази у Крагујевац и бива постављен за пароха у Баљковцу, а касније и у Станову, при храму Светих апостола Петра и Павла у Грошници. Године 1995, 15. јуна, почиње изградњу цркве у Станову, која је посвећена Светом великомученику Пантелејмону. Ово богоугодно дело отац Живомир завршава 25. новембра 1999, када је и извршено освећење цркве од стране тадашњег Епископа шумадијског Господина Саве (Вуковића).

Првог септембра 2000. године, са пуних четрдесет пет година свештеничке службе прота Жоле одлази у пензију, и одмах бива постављен на место духовника при Клиничко-болничком центру у Крагујевцу.

Од стране Његовог преосвештенства Епископа шумадијског Господина Саве бива одликован звањем протонамесника 1995. године, а чином протојереја 1999. године. На предлог Епископа звоничко-тузланског и администратора Епархије шумадијске Господина Василија бива одликован 2002. године правом ношења напрсног крста.

Од стране Његовог преосвештенства Епископа шумадијског Господина Јована, на празник Светих безсребреника Козме и Дамјана, 14. новембра 2017. године, протојереј ставрофор Живомир Миловановић одликован је Орденом Светог Симеона Мироточивог.

Добитник је многих признања и захвалница од којих треба издвојити Орден Светих Врачева Козме и Дамјана који је прота Жоле 2003. године добио од лекара Клиничког центра у Крагујевцу. Такође, добитник је и Ђурђевданске награде коју му је 2013. године доделила Скупштина града Крагујевца за изузетна остварења у области хуманитарног рада.

Са супругом Милосијом изродио је две кћерке, Зорицу и Марину.

Сећајући се дивног пастира прота Жоле, сећамо и речи које је често говорио о себи да му је Бог дао више него што је заслужио и више него што му треба.

У уторак, 11. августа 2020. године, када наша Црква слави Светог Калиника и Свету мученицу Серафиму, Његово преосвештенство Епископ шумадијски Господин Јован служио је заупокојену Литургију у Станову након чега је служио и опело блаженопочившем протојереју ставрофору Живомиру Миловановићу.

Светој Литургији присуствовао је велики број свештеника и мноштво верног народа Епархије шумадијске.

Владике су саслуживали протојереј ставрофор др Зоран Крстић, игуман Онуфрије (Вранић) – духовник манастира Драча, протојереј ставрофор Зарије Божовић, протојереј ставрофор Спасоје Јанковић, протојереј ставрофор Синиша Марковић, протојереј Срећко Зечевић, протојереј Срђан Тешић, јереј Александар Ђорђевић, протођакон Иван Гашић, јерођакон Јован (Прокин), јерођакон Василије (Старовлах) и ђакон Недељко Дикић.

За певницом су певали јереј Иван Антонијевић, јереј Дејан Лукић, протојереј Горан Ђерковић, протојереј Сретко Петковић, Душан Баловић и Срахивија Савковић.

После заупокојене Литургије, Његово преосвештенство Епископ шумадијски Господин Јован је служио опело оцу Живомиру Миловановићу – прота Жолу, како су га од милоште сви звали. У изузетно емотивној опрштајној беседи рекао је:

„Драга браћо и сестре, и опет за само неколико дана се отворио диптих наше Шумадијске епархије да се у њега упише још једно значајно име, име човека и свештеника прота Живомира, или како смо га сви

из милости звали, прота Жола. Прота Живомир се за својих шездесет пет година свештеничке службе и својих осамдесет шест година живота заиста показао као ревносни пастир, који је ревносно служио Богу и Цркви својој и своме народу. Иако је постао свештеник у нимало лако време по Српску православну Цркву и верујући народ, у време прогона Цркве, у време које је данашњим младим генерацијама тешко представити, прота Жоле је часно носио крст, и свој и своје породице, и своје Цркве и свог повереног му народа. И то је било у оно време када су појединци од крста, браћо и сестре, одступали, од крста често бежали. Када су чак неки на крст и цркву пљували, када су се чак и ругали крсту и понижавали свакога онога који је крст љубио и крст носио. Прота Жоле је узвишено у то време носио свој крст, своју мантију и име православног српског свештеника. Не жалећи се на потешкоће, па чак и малтретирања које је имао, већ због своје благе нарави није осуђивао оне који су на њега и његову мантију пљували и који су га понижавали. Свакоме је благо одговорио на те увреде и говорио: 'доћи ће време када ћете се и ви сами уверити да је Бог живи, да је Бог велики и да у Бога поверујете'. И заиста, наш прота Жоле је многе привео Богу, вратио Цркви и вратио вери. Кроз цео свој живот, посебно кроз свештеничко служење, које је како рекох, трајало више од шест деценија, прота Жоле се трудио да у себи носи лик и образ правог српског народног свештеника. И у томе је успео. Одликовао се чврстином карактера, моралним животом и великом вером у Бога и у пастирско служење.“

У наставку беседе Владика Јован је изнео биографске податке о проти Живомиру Миловановићу, а после завршеног опела на самом гробу извршен је мали помен. Служба је завршена уз речи победоносне песме: *Христос Васкрсе из мртвих, смрћу смрт уништи и онима који су у гробовима живот дарова.*

Недељко Дикић, ђакон

Небројено пута сам одлазила код оца (Живомира) на разговор или исповест, предајући њему бреме свог духовног терета, некада очекујући утеху, некад грдњу, некад и осуду због неразумног понашања или понављања стално једног те истог. Уместо очекиване грдње или прекора, увек од оца добијем прецизно и јасно тумачење онога што је обременило моју савест и душу. Добијем утеху и упутство обавијено топлим, нежном, добронамерном, очинском поуком да је најважније да бринемо о спасењу своје душе и да се не оптерећујемо пролазним стварима које су нам на путу ка Господу само сметња. Размишљам о његовом целоживотном пребивању у љубави према свима, не само према својој деци и породици, него и према нама, духовној деци коју је примио у своје окриље и о којима брине, иако му болест и године одузимају животни елан и енергију. У томе препознајем смиреност и одлучност да се живи у сагласју са начелима којима је једини циљ сједињење са Христом. Тај животни занос који пламти иако тело посустаје, лишен је патетике, лицемерја и китњасте речитости.

Александра Радовановић, септембар 2019.

ХИМНОГРАФИЈА ПРЕОБРАЖЕЊА

Пре твога крста Господе, гора је постала налик небесима, и облак се као сенка пружио, када се ти јеси преобразио, посведочени од Оца; тамо беху Петар са Јаковом и Јованом, јер су били са тобом и у време твога предавања, да виде твоја чудеса и да се не уплаше од твојих страдања; удостоји да се и ми њима на миру поклонимо, због твоје велике милости.

Пре твога крста Господе, повео си ученике на гору високу, и пред њима се преобразио, и зрацима силе их обасјао, као и човекољубљем, јер си хтео показати власт и светлост васкрсења; њих и нас у миру удостоји Боже, јер си милостив и Човекољубац.

Гора некада мрачна и димна, сада је часна и света, јер су на њој стајале твоје ноге Господе; превечну и сакривену тајну напослетку си објавио, дивним твојим преображењем, Петру, Јовану и Јакову; они нису могли такав сјај твога лица поднети, нити светлост твоје одеће, и зато су пали ничице на земљу и покрили се; и док у страху беху, видеше Мојсеја и Илију, како са тобом говоре, и хтедоше да се теби прикључе; Тад је и глас од Оца посведочио и рекао: ово је Син мој вољени, који је по мојој вољи, њега послушајте, јер дарује целом свету велику милост.

На гори високој се Спаситељ преобразио, и поред својих врховних ученика је преславно заблестао, показавши да врлине висином сјаје, и божанске славе су достојне, а Мојсеј и Илија говорећи са Христом сведокачу, да он и живима и мртвима влада као Бог који је из давнина кроз Закон и пророке говорио; њега је глас Оца из светлог облака потврдио говорећи: њега послушајте, јер он ће ад крстом поробити, а мртвима живот вечни подарити.

*На великој вечерњи, на Господи воззвах,
стихире на 8, самогласно,
глас 4. Дело Козме Монаха.*

Као предзнак васкрсења твога Христе Боже, повео си три своја ученика: Петра Јакова и Јована, и на Тавор се попео; од тебе преображеног, Спаситељу, гора Тавор се светлом обасјала, а ученици твоји, Речи Божија, падоше доле на земљу, не могући гледати невиђену светлост; Ангели су са страхом и трепетом служили, небеса се уплашила, а земља уздрхтала, видећи на себи Господа Славе.

Слава и сада, глас 6. Дело Анатолија.

ОКОНЧАНО ШКОЛОВАЊЕ ДЕВЕТНАЕСТЕ ГЕНЕРАЦИЈЕ ПОЛАЗНИКА КРАГУЈЕВАЧКЕ БОГОСЛОВИЈЕ

Ученици Богословије „Светог Јована Златоустог“ у Крагујевцу, који су ове школске године успешно завршили пети разред, у периоду од 15. до 20. јуна 2020. године полагаали су завршни богословски испит зрелости.

Полагањем испита из девет предмета, свих шеснаест ученика су успешно стекли звање свршених богослова и понели диплому средње школе. Изасланик Светог Архијерејског Синода СПЦ на овогодишњим матурским испитима био је ђакон др Здравко Јовановић, ванредни професор Православног Богословског Факултета Универзитета у Београду.

Током матуре били су ангажовани и сви професори Богословије на челу са ректором, протојерејем ставрофором др Зораном Крстићем и разредним старешином професором Негославом Јованчевићем.

Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Господин Јован присуствовао је матурским испитима за предмете Свето Писмо, Литургику и Црквено појање.

Испити зрелости у Богословији Светог Јована Златоустог ученици су почели 15. јуна изградом писменог дела матурског испита.

Заслуга за најбоље израђен писмени рад припала је ученику Милану Јеличићу.

Сходно Правилнику о полагању завршног богословског испита, стекли су се услови за полагање усмених испита из следећих предмета: Светог Писма Старог и Новог завета, етике и догматике, литургије, историје Цркве и историје СПЦ, црквено-канонског и брачног права и црквеног појања са типиком. Изузев ученика

који су остварили одличан успех у трећој, четвртој и петој години Богословије и тако остварили услов за ослобађање од испита, тако да је усмени део матуре је полагало дванаест ученика.

Титулу ђака генерације понео је клирик шумадијске епархије Марко Станишић, чтец који је одликован специјалним признањима.

Последњег дана завршног богословског испита одржана је свечаност током које су проглашени резултати и уручене дипломе и награде најбољима. У школском храму, пре доделе диплома и награда, ученицима који су окончали школовање обратио се протојереј ставрофор професор др Зоран Крстић, ректор крагујевачке Богословије. Уз речи хвале и честитке, он је нагласио да примарни циљ сваког будућег полазника треба да остане теологија, као живо сведочење Бога. Такође, истакао је да је за сваки посао потребно одрицање, али да Божији позив потребује посебну страст, која изграђује љубав према Христовој науци.

Изасланик Светог Архијерејског Синода СПЦ ђакон др Здравко Јовановић након честитки свима који су успешно завршили средњошколско богословско образовање, као и наставницима који су се трудили да Црква добије нове делатнике, нагласио је како је и током овогодишњих матурских испита уочио да се односи у овој Богословији уређују по међусобној љубави. Речи хвале упутио је ученицима, али и њиховим родитељима, који истрајавају у васпитавању и одгајању будућих пастира Цркве Христове.

Александар Бојанић, чтец

СЛУЖБЕНИ ДЕО - ПРОМЕНЕ У ЕПАРХИЈИ ШУМАДИЈСКОЈ

Његово преосвеиштенство Епископ шумадијски Господин Јован благоизволео је у периоду од 1. јуна до 31. јула 2020. године:

Осветити:

Икону Светог Николаја Жичког за храм Светих цара Константина и царице Јелене у Опарићу, Архијерејско намесништво левачко, 3. јуна 2020. године;

Порталну икону Свете Троице за храм Силаска Светога Духа на апостоле у Церовцу, Архијерејско намесништво крагујевачко, 9. јуна 2020. године;

Крст и звоно за храм Силаска Светога Духа на апостоле у Блазнави, Архијерејско намесништво опленачко, 9. јуна 2020. године;

Темеље за припрату храма Светог Николаја Мирликијског у Драгоцвету, Архијерејско намесништво беличко, 13. јуна 2020. године;

Икону Светог великомученика косовског кнеза Лазара за истоимени храм у Белошевцу, Архијерејско намесништво лепеничко, 18. јуна 2020. године;

Новоподигнути храм Свете Петке у Надрљу, Архијерејско намесништво левачко, 18. јула 2020. године;

Иконостас за новоподигнути храм Свете Петке у Надрљу, Архијерејско намесништво левачко, 18. јула 2020. године;

Темеље за парохијски дом при храму Сабора Светих Срба у Јунковцу, Архијерејско намесништво опленачко, 18. јула 2020. године.

Рукоположити:

Монаха Василија (Старовлаха) у чин јерођаконa 2. јула 2020. године у храму Благовести Пресвете Богородице манастира Дивостина.

Рукопроизвести у чин чтеца:

Николу Орловића из Церовца.

Извршити регулацију:

Између прве, друге, треће, пете, шесте, седме и осме парохије крагујевачке при Саборном храму Успења Пресвете Богородице у Крагујевцу, Архијерејско намесништво крагујевачко.

Одликовати:

Орденом Светих новомученика крагујевачкох II степена:

Мирослава Савића из Крагујевца;

Др Александра Ђорђевића;

Јасмину Рајковић из Аранђеловца;

Радивоја Дашића из Крагујевца;

Протојереја ставрофора Љубишу Смиљковића из Сопота.

Архијерејском граматом признања:

Радишу Анића из Орашца;

Живана Милојевића из Орашца;

Божидара Павловића из Орашца;

Милана Лазаревића из Орашца;

Љубишу Станисављевића из Шагорње;

Монахињу Нектарију, игуманију манастира Каленића;

Мирка Петровића из Београда;

Архијерејском граматом захвалности:

Славољуба Мијаиловића из Селевца;

Радивоја Ђурђевића из Надрља;

Ненада Лазаревића из Надрља;

Томислава Јевремовића из Надрља;

Милана Савића из Крагујевца;

Жељка Савића из Крагујевца;

Милана Грујића из Надрља;

Славомира Грујића из Надрља;

Дениса Грујића из Надрља;

Славу Петрушића из Надрља;

Томислава Бушетића из Рековца;

Миливоја Влашкивића из Рековца;

Архијерејском захвалницом

Љубинка Петровића из Десимировца;

Милана Ерића из Десимировца;

Милована Стојановића из Десимировца;

Ненада Раичевића из Десимировца;

Горицу Богдановић из Церовца;

Драгослава Живковића из Крагујевца;

Горана Љиљанића из Сурчина.

Замонашити:

По чину мале схиме:

Немању Старовлаха, професора у Богословији Светог Јована Златоуста, давши му монашко име Василије.

Поставити:

Протојереја Срећка Зечевића, привременог пароха Прве крагујевачке парохије при Саборном храму Успења Пресвете Богородице у Крагујевцу, на дужност архијерејског намесника лепеничког;

Протојереја ставрофора Милића Марковића, привременог пароха Пете крагујевачке парохије при храму Силаска Светога Духа на апостоле (Стара црква) у Крагујевцу, на дужност архијерејског намесника левачког (Ебр. 749/20).

Преместити:

Јереја Ненада Милојевића, привременог пароха Друге грошничке парохије при храму Светих апостола Петра и Павла у Грошници, Архијерејско намесништво лепеничко, на дужност привременог пароха Треће крагујевачке парохије при храму Силаска Светога Духа на апостоле (Стара црква) у Крагујевцу, Архијерејско намесништво лепеничко.

Поверити у опслуживање:

Протојереју Душану Илићу, привременом пароху Прве грошничке парохије у Грошници, Другу парохију грошничку у Грошници, Архијерејско намесништво лепеничко;

Протојереју ставрофору Милисаву Симићу, пензионисаном пароху орашачке парохије у Орашцу, парохију орашачку при храму Вознесења Господњег у Орашцу, Архијерејско намесништво орашачко;

Протојереју ставрофору Љубомиру Радићу, пензионисаном пароху белошевачке парохије у Крагујевцу, парохију Трећу белошевачку при храму Светог великомученика кнеза Лазара у Крагујевцу, Архијерејско намесништво лепеничко.

Разрешити:

Протојереја ставрофора Саву Арсенијевића, пензионисаног пароха крагујевачког, даље дужности архијерејског намесника лепеничког;

Протојереја ставрофора Саву Арсенијевића, пензионисаног пароха крагујевачког, даље обавезе вршиоца дужности архијерејског намесника левачког;

Протојереја ставрофора Саву Арсенијевића, пензионисаног пароха крагујевачког, даље дужности опслуживања упражњене Треће крагујевачке парохије при храму Силаска Светога

Духа на апостоле (Стара црква) у Крагујевцу, Архијерејско намесништво лепеничко;
 Јереја Ненада Милојевића, привременог пароха Друге грошничке парохије при храму Светих апостола Петра и Павла у Грошници, даље дужности привременог пароха односне парохије, Архијерејско намесништво лепеничко.

Поделити канонски отпуст:

Александру Митровићу за сvezу клира Епархије зворничко-тузланске.

Примити у први разред богословије:

Василија Андрића из Крагујевца;
 Павла Лазаревића из Крагујевца;
 Игора Нинковића из Лопатња;
 Димитрија Милутиновића из Смедеревске Паланке;
 Страхињу Стевановића из Смедеревске Паланке;
 Милоша Пушоњића из Крагујевца.

Завршили богословију:

Филип Фафулић;
 Лука Милосављевић;
 Никола Јеремић;
 Александар Бојанић;
 Бошко Димитријевић;
 Никола Караклајић;
 Марко Станишић;
 Филип Инић.

Поделити благослов за упис на Православни богословски факултет Универзитета у Београду:

Виктору Милосављевићу;
 Алекси Ђурановићу;
 Андрији Главинићу;

Николи Караклајићу;
 Александру Бојанићу;
 Марку Станишићу;
 Бошку Димитријевићу;
 Луки Милосављевићу;
 Никола Јеремићу;
 Филипу Инићу;
 Пеју Бутулији.

Поделити благослов за упис на Православни богословски факултет Светог Саве у Либертивилу:

Филипу Фафулићу.

Поделити благослов за наставак студија на Православном богословском факултету Универзитета у Београду:

Сањи Стевановић.

Поделити благослов за упис на Академију СПЦ за уметност и конзервацију:

Теодори Марковић из Рајковца;
 Тијани Митровић из Грчца.

Пензионисати:

Протојереја ставрофора Милисава Симића, досадашњег привременог пароха орашачке парохије при храму Вазнесења Господњег у Орашцу, Архијерејско намесништво орашачко;
 Протојереја ставрофора Љубомира Радића, досадашњег привременог пароха Треће белошевачке парохије при храму Светог великомученика кнеза Лазара у Крагујевцу, Архијерејско намесништво лепеничко.

Упокојио се у Господу:

Протосинђел Николај (Младеновић), настојатељ манастира Вазнесења Господњег – Саринца.

СЛУЖЕЊА ПРИЈЕМИ И ПОСЕТЕ ЕПИСКОПА ШУМАДНІСКОГ ГОСПОДИНА ЈОВАНА

Од 1. јуна до 31. јула 2020. године

ЈУН 2020.

1. јун 2020:

Служио Литургију у придворном параклису;
 Рад и пријем у Епархијској канцеларији;
 Одржао проверу знања црквеног појања за свештеничке кандидате.

2. јун 2020:

Служио Литургију у придворном параклису;
 Рад и пријем у Епархијској канцеларији;
 Служио на Варошком гробљу у Крагујевцу опело Александру Нешковићу, сину Драшка и Дане Нешковић.

3. јун 2020:

Служио Литургију и пререзао славски колач у цркви Светих Константина и Јелене у Опарићу; у току Литургије рукоположио Александра Цветковића у чин ђакона; освештао икону Светог Николаја Жичког која је дар овој цркви Слободана Симића из Варварина.

4. јун 2020:

Служио Литургију у придворном параклису;
 Рад и пријем у Епархијској канцеларији;
 Крстио у манастиру Драчи Нику, кћерку др Јована Голијана из Крагујевца;
 Рад у Патријаршији СПЦ, састао се са др Милетом Радојевићем, директором Канцеларије за односе са Црквама и верским заједницама.

5. јун 2020:

Учествовао у раду Патријаршијског управног одбора, Светог архијерејског синода СПЦ и Великог црквеног суда.

6. јун 2020:

Служио Литургију у цркви Светих жена мирносица на Варошком гробљу у Крагујевцу и мали помен на гробу покојног Александра Нешковића;
 Служио бденије у Саборној крагујевачкој цркви.

7. јун 2020 – Духови:

Служио Литургију у Саборној крагујевачкој цркви и вечерње са литијским молитвама.

8. јун 2020 – Духовски понедељак:

Служио Литургију и пререзао славски колач у Светотројичном храму – Старој крагујевачкој цркви; поподне присуствовао вечерњем богослужењу и предводио градску литију.

9. јун 2020 – Духовски уторак:

Служио Литургију и пререзао славски колач у цркви Свете Тројице у Церовцу; освештао икону Свете Тројице изнад улазних врата храма; Посетио манастир Благовештење и разговарао са житељима манастира; Посетио недовршену цркву Свете Тројице у селу Блазнави, пререзао славски колач и освештао крст за куполу цркве и ново звоно.

10. јун 2020:

Служио Литургију у придворном параклису; Рад и приједи у Епархијској канцеларији; Одржао проверу знања црквеног појања за свештеничке кандидате.

11. јун 2020:

Служио Литургију у придворном параклису; Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

12. јун 2020:

Служио Литургију у недовршеној цркви Светог Јована Крститеља у Мељаку на којој је саслуживао бевши Епископ канадски Георгије; Посетио домаћинство и винарију Момчила Тришића у Врањићу.

13. јун 2020:

Служио Литургију и освештао темеље приправе у цркви Светог Николе у Драгоцвету.

14. јун 2020:

Служио Литургију у цркви Светих апостола Петра и Павла у Аранђеловцу.

15. јун 2020:

Служио Литургију у придворном параклису; Рад и приједи у Епархијској канцеларији; Примиио вернике и свештенике из Рековца и Сиљевице; Примиио изасланика Светог архијерејског синода на матурским испитима у крагујевачкој богословији Ђаконa др Здравка Јовановића са ректором Богословије др Зораном Крстићем.

16. јун 2020.

Служио Литургију у придворном параклису; Присуствовао матурском испиту из Светог Писма Старог и Новог Завета у крагујевачкој богословији; Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

17. јун 2020:

Служио Литургију и деветнаестогодишњи парастос владици шумадјском Сави у Саборној крагујевачкој цркви.

18. јун 2020:

Служио Литургију и пререзао славски колач у малој цркви Светог Јоаникија Црногорског у манастиру Брезовац; Присуствовао матурском испиту из опште историје и историје СПЦ у крагујевачкој богословији.

19. јун 2020:

Служио Литургију у придворном параклису; Присуствовао матурском испиту из литургије и црквеног појања у Богословији; Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

20. јун 2020:

Служио Литургију у цркви Свете Петке у селу Петка код Лазареваца; Посетио са Милетом Радојевићем манастир Свете Петке у Сибници ради надгледања текућих радова; Посетио манастир Тресје и оболелог игумана архимандрита Јована.

21. јун 2020:

Служио Литургију у цркви Силаска Светог Духа у Селевцу.

22. јун 2020:

Служио Литургију у придворном параклису; Рад и приједи у Епархијској канцеларији; Поделио благослов за упис на Богословски факултет свршеним ученицима Богословије; Посетио цркву Преподобног Романа у Рековцу ради утврђивања распореда живописања; Посетио цркву у изградњи у селу Коморане; Посетио цркву Свете Петке Трновске у селу Сиљевица ради надгледања текућих радова; Посетио сестринство манастира Прерадовац и са грађевинским стручњацима разговарао о доградњи конака манастира.

23. јун 2020:

Служио Литургију у цркви Светог Василија Великог у Маршићу – исповест свештенства лепеничког архијерејског намесништва; богословски реферат *Црква и друштво* прочитао је јереј Милош Павић; Посетио манастир Грнчарицу ради надгледања радова на изградњи манастирског конака.

24. јун 2020:

Служио Литургију и пререзао колач у цркви Светих апостола Вартоломеја и Варнаве у селу Раниловићи; Одржао састанак у Патријаршији са члановима комисије о стању у Епархији ваљевској; Састао се у Патријаршији са адвокатима Мирославом Николићем и Миланом Андрићем поводом стања наше Цркве у Америци.

25. јун 2020:

Учествовао у раду Патријаршијског управног одбора и Светог архијерејског синода СПЦ.

26. јун 2020:

Служио Литургију у придворном параклису; Одржао у Богословији пријемни испит за први разред богословија; Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

27. јун 2020:

Служио Литургију у цркви Силаска Светог Духа у Кораћици код Младеновца; Посетио цркву у Јагњилу ради надгледања радова на реставрацији цркве и конака; Посетио цркву Светог деспота Стефана у Белосавцима ради надгледања радова на изградњи парохијског дома; Служио празнично бденије у Саборној крагујевачкој цркви.

28. јун 2020 – Видовдан:

Служио Литургију и пререзао славски колач у цркви Светог великомученика Лазара Косовског у крагујевачком насељу Белошевац; Присуствовао Видовданској академији у цркви Светог Георгија у крагујевачком насељу Шумарице.

29. јун 2020:

Служио Литургију у придворном параклису;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији;
Посетио цркву Светих Апостола у Грошници и утврдио распоред за живописање цркве.

30. јун 2020:

Служио Литургију у придворном параклису;
Посетио Епархију ваљевску и одржао састанак са члановима одбора о пословању Епархије ваљевске; служио помен блаженопочившем епископу ваљевском Милутину у цркви Христовог Васкрсења.

ЈУЛ 2020:

1. јул 2020:

Служио Литургију у манастиру Никоље; исповест свештенства опленичког архијерејског намесништва; богословски реферат *Икона – путоказ ка истинској слободи* прочитао је јереј Обрад Видаковић;
Служио вечерње са монашењем у параклису Богословије Светог Јована Златоустог, монашки постриг примио је професор црквеног појања Немања Старовлах добивши име Василије.

2. јул 2020:

Служио Литургију у манастиру Дивостину, и у току Литургије рукоположио је у чин јерођакон монаха Василија (Старовлаха); пререзао славски колач породици Борић која слави Светог Јована Шангајског.

3. јул 2020:

Служио Литургију у цркви Успења Пресвете Богородице у Младеновцу; исповест свештенства младеновачког архијерејског намесништва; богословски реферат *Где је Црква ту је Дух, где је Дух ту је Црква* прочитао је јереј Марко Стевановић;
Посетио цркву Светог Јоакима и Ане у Међулужју.

4. јул 2020:

Служио Литургију и пререзао славски колач (Света Анастасија Српска) у манастиру Каленићу;
Посетио сестринство манастира Прерадовца.

5. јул 2020:

Служио Литургију и пререзао славски колач у цркви Свете Анастасије Српске у Копљарима код Аранђеловца.

6. јул 2020:

Служио Литургију у цркви Светог Романа у Рековцу; исповест свештенства левачког архијерејског намесништва; богословски реферат *Будућност припада Цркви* прочитао је јереј Горан Јовановић;
Служио празнично бденије у Саборној крагујевачкој цркви.

7. јул 2020 – Ивањдан:

Служио Литургију у манастиру Тресије;
Посетио поводом крсне славе протојереја ставрофора Велибора Ранђића.

8. јул 2020:

Служио Литургију у придворном параклису;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији, примио бившег канадског епископа Господина Георгија;
Рад у Патријаршији.

9. јул 2020:

Учествовао у раду Патријаршијског управног одбора и Светог архијерејског синода СПЦ;
Присуствовао додели ордена Светог Стефана Високог Живораду Ајдачићу, редитељу и књижевнику.

10. јул 2020:

Служио Литургију у манастиру Липару;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

11. јул 2020:

Служио Литургију у цркви Светог деспота Стефана у Белосавцима и освештао темеље парохијског дома;
Служио празнично бденије у манастиру Ралетинцу.

12. јул 2020 – Петровдан:

Служио Литургију и пререзао славски колач у цркви Светих апостола Петра и Павла у Аранђеловцу.

13. јул 2020:

Служио Литургију у придворном параклису;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

14. јул 2020:

Служио Литургију и пререзао славски колач у цркви Светих бесребреника Косме и Дамјана у Сипићу.

15. јул 2020:

Служио Литургију и пререзао славски колач Заједници *Земља живих* у Брајковцу;
Са Милетом Радојевићем посетио манастирску цркву Свете Петке у Сибници;
Посетио манастир Павловац ради надгледања радова радова на манастирском конаку.

**Продајни
центар
Епархије
шумадијске**

**Интернет продавница
црквених предмета за
цео свет**

www.eparhija.com

**Опрема за храмове
Опрема за свештенство
Иконе, крстови, тамјан
Филигрански програм
Јеванђеља, књиге
Црквени артикли**

www.eparhija.com

16. јул 2020:

Служио Литургију у придворном параклису;
Одржао састанак са директором Завода за заштиту спомени-
ка и културе Града Београда о обнови манастира Кастељана
на Космају.

17. јул 2020:

Служио Литургију у придворном параклису;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

18. јул 2020:

Служио Литургију и освештао новоподигнуту цркву Свете
Петке у селу Надрље;
У селу Јунковцу код Тополе освештао темеље за нови паро-
хијски дом при цркви Срба Светитеља.

19. јул 2020:

Служио Литургију у цркви Вазнесења Господњег у Орашцу
поводом обележавања сто педесет година постојања цркве.

20. јул 2020:

Служио Литургију и пререзао славски колач у цркви Свете
великомученице Недеље у Десимировцу.

21. јул 2020:

Служио Литургију и пререзао славски колач у цркви Светог
великомученика Прокопија у Овсишту;
Посетио задужбину Краља Петра на Опленцу.

22. јул 2020:

Служио Литургију у придворном параклису;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

23. јул 2020:

Служио Литургију у цркви Светог архангела Гаврила у Буко-
вику; исповест свештенства орашачког архијерејског намес-
ништва; богословски реферат *Између безнађа и наде* прочитао је
ђакон Александар Бабић.

24. јул 2020:

Служио Литургију у придворном параклису;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији;
Служио празнично бденије у цркви Чудотворне иконе Пре-
свете Богородице Тројеручице у Малим Пчелицама.

25. јул 2020:

Служио Литургију и пререзао славски колач (икона Тројеру-
чица) у манастиру Каленићу; литургијско венчање студента
Богословског факултета Срђана Ђорђевића и Јоване Илић из
Белушића.

26. јул 2020 – Сабор Светог арханђела Гаврила;

Служио Литургију и пререзао славски колач у манастиру
Вољавчи.

27. јул 2020:

Служио Литургију у придворном параклису;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији;
Рад у Патријаршији, примио дежурство у Светом архије-
рејском синоду, састао се са Његовом Светошћу Господином
Иринејем, Патријархом српским.

28. јул – 31. јул 2020:

Дежурство у Светом архијерејском синоду.

ДЕЧИЈА СТРАНА

“КО НЕ ПРИМИ ЦАРСТВА БОЖИЈЕГА КАО ДЕТЕ НЕЋЕ УБИ У ЊЕГА”

ПРЕОБРАЖЕЊЕ ГОСПОДЊЕ

Шта значи реч „преображење“? Она настаје из израза „преобразити се“, што значи променити се, променити облик, променити лик или обрз. Дакле, преображење је чин промене образа, промене изгледа, у којем се нешто или неко налази.

Господ Исусу Христос је повео са собом своја три апостола, Петра, Јакова и Јована, и попео се са њима на високу гору по имену Тавор. На самом врху те планине Господ Исус Христос је променио свој изглед, преобразио се.

Апостоли су видели да Његово лице сија као сунце. Одело на њему је постало бело и сијало је као сунчева светлост. У облаку са једне стране Господа Исуса Христа појавио се Свети пророк Илија, а са друге стране, држећи таблице Закона у рукама, појавио се Свети пророк Мојсије. У Старом Завету Мојсије представља Закон, а Свети Илија пророке. Бог је говорио свом народу кроз Закон и кроз пророке, дајући им обећање да ће послати Спаситеља. Мојсије и Илија су својим присуством на гори Тавор апостолима посведочили да је Исус Христос тај Спаситељ.

Тада се зачуо се глас који је дошао са неба и рекао: „Ово је Син мој љубљени, који је по мојој вољи. Њега слушајте.“ То је био глас Бога Оца.

Свети апостол Петар је тада рекао да се дивно осећа што се ту налази и пожелео је да ту остане заувек. То је био његов први доживљај узвишеног осећања близине Божије у Његовој слави.

Тако се одиграло Преображење Господње.

Господ Исус Христос је припремао апостоле за своје страдање и распеће, и за васкрсење из мртвих. Пре него што су се апостоли попели на Тавор следећи Господа Исуса Христа, били су веома збуњени и забринути. Нису разумели зашто је Господ Исус Христос рекао да мора бити убијен и да ће васкрснути. Видевши тога дана преображеног Господа Исуса Христа у слави Божијој, апостоли више нису сумњали у то да је Он стварно Син Божији.

Господ Исус Христос је човек. Он се заједно са изабраним апостолима попео на планину. Господ Исус Христос је Бог. Апостоли су видели његово преображење. Дакле, видели су га као савршеног човека и као савршеног Бога, својим сопственим очима. Касније им је то виђење помогло да објасне Господа Исуса Христа Богочовека његовим следбеницима.

ГОСПОД ИСУС ХРИСТОС ИСЦЕЛИТЕЉ

Господ Исус Христос је лечио људе од различитих болести. Он није лечио само људска тела, већ и људске мисли и душе. Навешћемо само неколико различитих прича из Светих Јеванђеља о томе како је Господ Исус Христос лечио људе.

Христос посећује дом апостола Петра

Симон Петар, један од дванаесторице апостола, био је ожењен. Његова породица живела је у граду Капернауму. Када би се Господ Исус Христос и апостоли налазили у близини овог града, свраћали су код Петрове породице.

Једнога дана, Христос је одлучио да са Јованом и Јаковом посети Петра и његовог брата Андреју. Догодило се да је тада Петрова ташта лежала, јер је имала грозницу. Христос је ушао к њој, узео је за руку и помогао јој да устане. Она је истог тренутка била излечена. Осећала се толико добро да је отишла да донесе храну и пиће како би послужила госте.

Спуштање одузетог кроз кров

Господ Исус Христос се налазио у једној породичној кући у Капернауму и проповедао. Када је народ то чуо, испунио је не само ту кућу него и двориште. Многи су довели своје рођаке и пријатеље да чују Христове речи.

Четворо људи је донело одузетог пријатеља, верујући да га Христос може излечити. Када су стигли до куће видели су да је мноштво народа толико да свог болесног пријатеља не могу унети унутра. Они су се тада попели на кров и кроз таван ушли унутра и спустили пред Христа свог пријатеља који је лежао на носилци.

Када је Господ Исус Христос видео труд и огромну веру ових људи, рекао је болеснику: „Синко, опраштају ти се греси твоји.“ Неки су тада помислили: „Зашто овај тако хули на Бога? Ко може опраштати грехе осим једнога Бога?“ Христос је разумео њихове помисли и рекао им је: „Што тако помишљате у срцима својим? Шта је лакше? Рећи одузетоме: опраштају ти се греси, или рећи: узми одар свој и ходај? Али да знате да Син човечији има власт на земљи да опрашта грехе.“

Тад се Христос окренуо узетом и рекао му: „Устани, узми одар свој и иди дому своме.“

Парализовани човек је урадио оно што му је Христос наложио. Сви су се дивили и славили Бога говорећи: „Никада тако нешто не видесмо.“

Господ Исус Христос лечи одузетог

У Јерусалиму је постојала бања која се звала Витезда. Свуда око извора воде лежали су болесни људи надајући се исцељењу. Неки од њих били су слепи, неки одузети, неки са другим ретким болестима. Анђео Господњи је повремено силазио у бању и узбуркавао воду. Први болесник који би сишао у воду после тога, био би излечен, ма од какве болести да је боловао. Једног дана Господ Исус Христос је видео поред воде одузетог човека. Питао га је да ли хоће да буде здрав. Болесник је одговорио: „Госпode, немам човека да ме спусти у бању када се вода заталаса; док ја дођем други сиђе пре мене.“ Тај човек је боловао тридесет и осам година од тешке болести. Христос му је рекао да устане, узме свој одар (носиљку на којој је лежао) и да хода. У том тренутку човек је био излечен. Христос му је тада рекао: „Ето, постао си здрав, више не греси да ти се што горе не догоди.“

Господ лечи згрчену жену у суботу

Јевреји су се окупљали у синагогама суботом, јер је то био свети дан за њих. Господ Исус Христос је био у синагоги и поучавао народ у суботу. Међу окупљеним народом Христос је опазио једну жену која је била згрчена осамнаест година и није могла да се усправи. Христос јој је рекао:

„Жено, ослобођена си од немоћи своје.“ Потом је положио руке на њена рамена и усправио је. Жена је истог трена била излечена. Захвалила је Богу за ово дивно чудо.

Сав народ је био задивљен оним што је видео. Сви су благодарили, осим старешине те синагоге. Он је сматрао да је погрешно то што је Христос излечио жену у суботу, јер је лечење било нека врста рада, а у складу са Законом у суботу нико није смео да ради. Он је рекао: „Шест је дана у којима треба радити; у ове дане, дакле, долазите те се лечите, а не у дан суботни.“ Христос је рекао да онога који пати треба излечити без обзира на то који је дан. Сви су се сложили са Господом Исусом Христом, а старешина синагоге није знао шта да каже на то.

Капетан тражи помоћ од Господа Исуса Христа

У свакој римској легији налазило се шест хиљада војника. Легија је била подељена на шездесет група од по стотину војника. Капетан је командовао таквом стотином. Он је издавао наредбе, као што то чине и данашњи официри, и његови војници су морали да беспоговорно испуњавају сва његова наређења.

Један римски капетан је дошао у Капернаум да види Господа Исуса Христа и да га замоли да му излечи слугу, који је у капетановом дому лежао тешко болестан. Када му је Христос рекао да ће доћи код њега и да ће исцелити болесника, капе-

тим народом. Затим је рекао капетану да ће му бити онако како је веровао. У том часу је оздравио капетанов слуга.

Господ Исус Христос исцељује слепог од рођења

Једне суботе, док је Господ Исус Христос пролазио поред Храма, неки просјак који је био слеп од рођења замолио га је за помоћ.

Христос узео мало земље и од ње начинио бла-то, које је ставио на очи слепог човека. Рекао му је да оде до бање Силоамске и да тамо спере блато са очију. Човек је послушао и учинио како му је наложено. Чим је опрао очи, прогледао је. Због тога је био безмерно захвалан Богу.

Све то су видели и фарисеји. Они су и иначе били љубоморни због поштовања које је народ указивао Господу Исусу Христу. Говорили су како тај просјак није био стварно слеп, али народ је веровао да је просјак говорио истину и да га је Христос исцелио иако је био слеп од рођења.

Онда су фарисеји почели да говоре како је погрешно лечити у суботу и да је на тај начин Христос прекршио Закон. Покушали су да уплаше исцељеног просјака и да га натерају да Господа Исуса Христа назове грешником, али он није пристао на то. Одговорио им је: „Откако је века није се чуло

тан му рече да није потребно да долази, јер није достојан да Он уђе у његов дом, него да ће бити довољно да Христос само каже реч и да ће слуга оздравити. Када је то чуо, Христос се задивио и рекао да толику веру није нашао ни међу јеврејс-

да ико отвори очи рођеноме слепцу. Да овај човек није од Бога, не би могао ништа чинити.“ Фарисеји су побеснели и избацили просјака из Храма, а он је пронашао Господа Исуса Христа и поклонио му се као Сину Божијем.

ОНА КОЈА ЈЕ ШИРА ОД НЕБЕСА

У скоро свакој православној цркви у апсиди се налази изобразен лик Пресвете Богородице са Христом Детеом у наручју. Дете има лице одраслог човека, да покаже како је Христос и у детињству имао премудрост и силу Божију.

Током свих ових година сретао сам људе који су се чудили зашто је читав један зид у цркви резервисан за Пресвету Богородицу. Они сматрају да само Христос треба да буде осликан на тако видном и важном месту. Међутим, лик Пресвете Богородице са Богодететом преноси верујућима веома важну поруку: Христос мора да се уобличи у нама баш као у Богородици.

Пресвета Богородица је прототип истинског верника. Она нас позива да одговоримо на позив Божији истом вером и смиренošћу као што је то она учинила, да би се Христос у нама уобличио као у њој. Дева Марија је израз испуњења мисије Цркве. Она је пример нових људи у којима и међу којима Бог борави: *Уселићу се у њих и живећу у њима и бићу им Бог и они ће бити народ мој* (Друга посланица Коринћанима Светог апостола Павла, 6, 16). Дева Марија је испуњење сврхе Христовог доласка к нама. Он је дошао да би од нас учинио храм живог Бога. *Не знате ли, пита Свети апостол Павле, да сте храм Божији и да Дух Божији обитава у вама? (...) јер је храм Божији свет, а то сте ви* (Прва посланица Коринћанима

Светог апостола Павла, 3, 16-17). Баш како што је Дева Марија постала храм Божији, тако и ми морамо постати Његов храм.

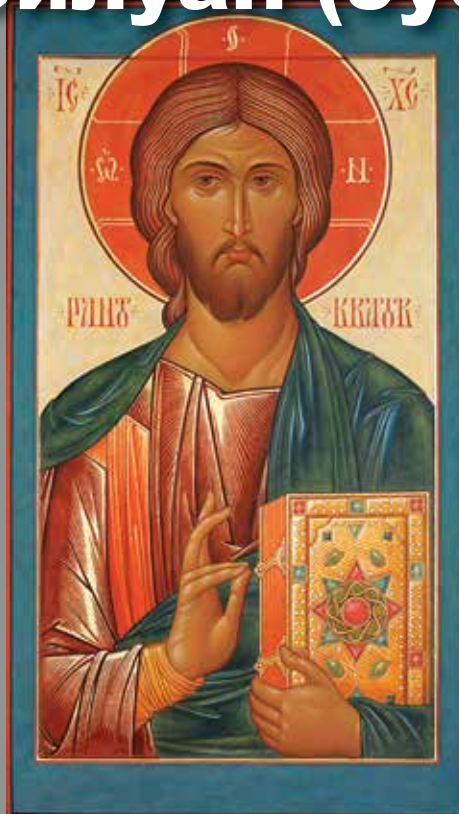
Нико није изразио поруку Богородице у апсиди – да се Христос уобличио у нама – боље него Свети апостол Павле. Читава његова порука у бити има за садржај Христа настањеног у верујућим људима, у хришћанима. Стотину шездесет и четири пута у својим посланицама он користи израз у *Христу*. Свети апостол Павле га је осмислио да укаже на сасвим ново и јединствено искуство да Христос живи у нама. Он поручује вернима у Галати: *Дечице моја, коју опет с муком рађам, докле се Христос не уобличи у вама* (Посланица Галатима Светог апостола Павла, 4, 19). Свети апостол Павле је носио Христа у себи, баш као Пресвета Богородица.

Олтарска апсида цркве симболички представља тачку спајања крова цркве са подом и неба са земљом. Пресвета Богородица са Богодететом насликана у апсиди као да лебди између неба и земље, као небеске лестве којима је Бог сишао међу нас и као мост који нас води ка небу.

Пресвета Богородица је ту да нас у молитви поведе ка Христу Пантократору (Сведржитељу) у куполи цркве. Икона Пресвете Богородице у апсиди назива се *Она која је шира од неба*, јер је родила Бога, који је Творац свега и кога ни сав свет не може сместити у себе.

јеромонах Силуан (Јустинијано)

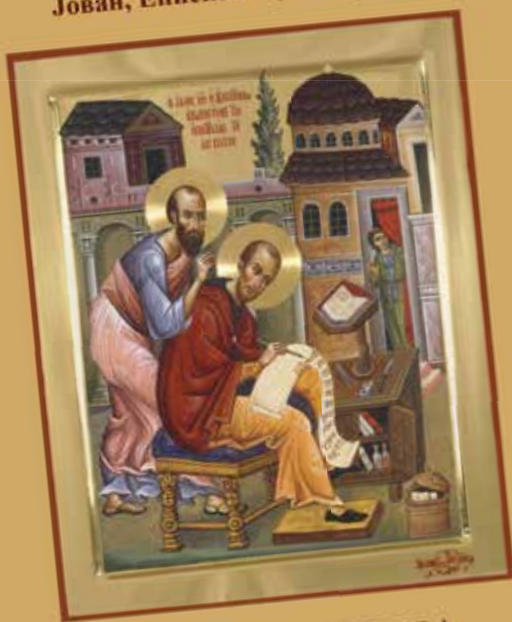
www.kalenic.rs

ИЗДАВАЧКА УСТАНОВА ЕПАРХИЈЕ ШУМАДИЈСКЕ

Каленик

Н О В А И З Д А Њ А

Јован, Епископ шумадијски

ПРОПОВЕДИ НА
НЕДЕЉНИМ ЛИТУРГИЈАМА
(2013-2018)

Каленик

Бертран Вервел

ИСКУШЕЊЕ
ЧОВЕКО-БОГА

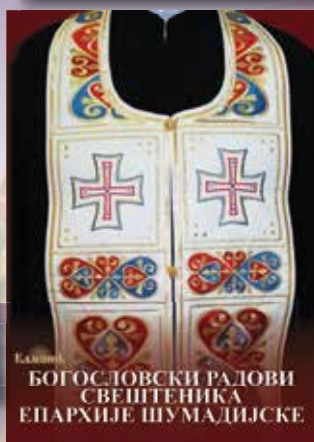
Каленик

Василије Каламанис

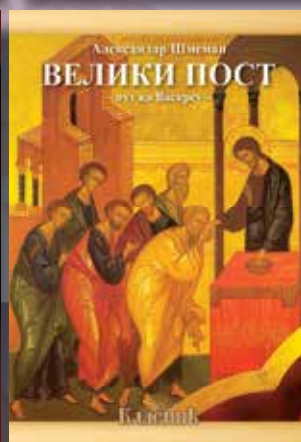
БОГОСЛОВСКИ ТОКОВИ У
ВРЕМЕ ТУРСКЕ ВЛАДАВИНЕ

Каленик

БОГОСЛОВСКИ РАДОВИ
СВЕШТЕНИКА
ЕПАРХИЈЕ ШУМАДИЈСКЕ

ВЕЛИКИ ПОСТ

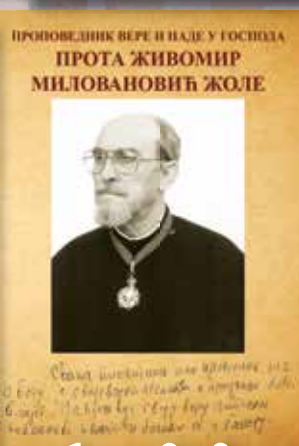
Каленик

Протојереј старојерој Луѓисав Д. Поповић
О БАГДАНУ И
БАГДАНЦИМА

Томислав Чучковић
Протојереј Милош Ј. Тодоровић
САУЖЕЊЕ И СВЕДОЧЕЊЕ ПРОТОЈЕРЕЈА
ЉУБИСАВА Д. ПОПОВИЋА (1881-1966)

ПРОПОВЕДНИК ВЕРЕ И НАДЕ У ГОСПОДА
ПРОТА ЖИВОМИР
МИЛОВАНОВИЋ ЖОЛЕ

Светица Високић
ПАСТОРСКА И ЛИТУРГИЈСКА
МИСИЈА У ГОСПОДИНИ
ПРОТЕ РАДОЈА ДИМИТРИЈЕ ВРБИЋА
(1880-1911)

www.eparhija.com